

List

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

LETO XV
ŠT. 10
23. DECEMBER 2008
1,50 EUR

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Knjižnica Velenje
Titov trg 05
3320 Velenje
Poštšina plačana pri pošti 3325

VSAK TRENUTEK SREČE JE SESTAVLJEN IZ HREPENENJA,
PRIČAKOVANJA IN PREDVSEM IZ TEGA,
DA VERJAMEŠ VANJ.

PREMOGOVNIK VELENJE
VAM V LETU 2009 ŽELI VELIKO LEPIH IN PRIJAZNIH TRENUTKOV!

DBSS

KOVINARSTVO
sovič

KSS

List

**Revija za kulturna in druga
vprašanja občine Šoštanj in
širše.**

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča Občina
Šoštanj, zanjo Darko Menih, župan.

List

Fotografija na naslovnici:
Jože Miklavc

V. d. odgovornega urednika
Peter Rezman

Lektoriranje
Jožica Andrejc
(za razpise in objave odgovarja naročnik)

Priprava redakcije
Milojka Komprej

Tisk
Eurograf d.o.o.

Natiskano
900 izvodov.

*Vse sodelavce prosimo, da prispevke
za LIST št. 1 (januar 2009), pošljejo ali
dostavijo najkasneje do 15. 1. 2009.*

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

VSEBINA

4	Foto meseca
5	Uvodnik
6	Naša občina
10	Razpis
12	Cerkev
13	Šolski list
14	Pobuda
16	Komentar
17	Prostor
18	Planinci
20	Voščila
22	Podoba kulture
24	Gledališče
26	Zgodba
28	Na sončni strani Alp
29	Naravna dediščina
30	Kultura
31	Knjige
32	Kulturni natroski s koroške
34	Razmišljanja
38	Fotoreportaža
39	Voščila

foto: arhiv Občine Šoštanj

Kdo odlaga smeti pod cerkvijo na Pohrastniku?

Na Občini Šoštanj se že nekaj časa srečujemo s problemom odlaganja smeti pod cerkvijo sv. Mihaela na Pohrastniku. Na parkirišču ob ekološkem otoku se praktično vsak mesec nabere za en keson odpadkov, za katere občina nato naroči in plača odvoz. Tovrstne malomarnosti pa občina ne bo podpirala v nedogled, zato bomo v prihodnje vse moči usmerili v iskanje ljudi, ki na tem mestu odmetavajo odpadke, in jih prijavili pristojnim institucijam.

V ekološkem otoku se zbirajo ločeni odpadki (plastika, steklo, papir...) in nikakor ne mešani odpadki, ki se naberejo v gospodinjstvu.

Naj poudarimo, da lahko na odlagališču v Velenju vsi, ki pripeljejo odpadke z osebnimi vozili ali z osebnimi vozili s prikolicami, le-te odlagajo brezplačno.

Občina bo tudi pristopila k projektu, da se vsem gospodinjstvom, ki za zdaj tega še nimajo urejenega, tudi dostavi zabojnike za odvoz odpadkov.

Tjaša Rehar, univ. dipl. nov.,
svetovalec za odnose z javnostmi

Zaključnik

piše: Peter Rezman

»Zdi se mi, da se v današnji nepregledni množici medijev in medijske zmede ter agresije, premalo zavedamo neprecenljivega pomena zvestih bralcev...«

Z deseto številko Lista letos zapiramo 14 leto izhajanja »šošanskegalista«, hkrati se tudi sam poslavljam s položaja odgovornega urednika, malo z žalostjo, malo pa tudi z veseljem, na vsak način pa z velikim upanjem, da nova urednica ali urednik, časopisu dahnili-a svežega vetra v jadra, ki so se letos nekajkrat nevarno pobesila.

Seveda računam in sem pripravljen tudi v prihodnje sodelovati pri Listu, z vso vnemo in iskrenostjo pomagati novi odgovorni osebi, če bo tako želela. Vsekakor pa sem prepričan, da bodo z novim človekom prišle tudi nove ideje in popestritve, ki jih bodo opazili tudi naši zvesti naročniki in drugi bralci.

Zdi se mi, da se v današnji nepregledni množici medijev in medijske zmede ter agresije, premalo zavedamo neprecenljivega pomena zvestih bralcev, ki prvi in bistveno opravičujejo obstoj časopisa in naše delo. Če smo v času mojega urednikovanja s kolegicami in kolegi vsaj malo obogatili njihov vsakdan, sem tega zelo vesel in ponosen.

Tako.

Bom zaključil, da me ne bi odneslo v patetiko...

Vsem našim cenjenim bralkam in bralcem, ter spoštovanim sodelavkam in sodelavcem, se iskreno zahvaljujem za lep čas, ki smo ga preživeli skupaj, za vse napake, ki sem jih storil, (vse res nehote,) se opravičujem in priznam, da bom pogrešal občutek, ko sem dolga leta, približno enkrat na mesec prijel v roke »frišn« zvezek Lista, ki je imel še vonj po tiskarski barvi in si rekel: »Evo... še enega smo spravili na svetlo!«

Imejte lepo leto 2009, obilo zdravja vam želim, osebnega zadovoljstva, tihe sreče in ljubezni; iz tega potlej pridejo vsi uspehi v življenju - vsem, vsem, vsem iz vsega srca.

Listu in njegovim ustvarjalcem pa bogato jubilejno 15. leto izhajanja.

Naša občina

Proračun 2009 zadovoljuje vse

Redigiran zapisnik 16. redne seje Sveta Občine Šoštanj, ki je bila v ponedeljek, 7. 7. 2008.

Prisotnih je bilo 14 svetnikov. Drugi prisotni so bili: direktorica občinske uprave **Darja Medved**, višja svetovalka za okolje in prostor **Sonja Novak**, višja svetovalka za družbene dejavnosti **Alenka Verbič**, **Andreja Katič**, direktorica občinske uprave Mestne občine Velenje, **Gašper Škarja**, samostojni pravni referent Komunalnega podjetja Velenje, in **Majda Zaveršnik Puc**, ravnateljica Osnovne šole Šoštanj ter predstavniki medijev.

Sejo je vodil župan **Darko Menih**, zapisnik je pisala **Tjaša Rehar**.

Na začetku so se svetniki z minuto molka spomnili na umrle v nesreči na Savi pri hidroelektrarni Blanca.

Po potrditvi zapisnika so svetniki brez razprave potrdili predlog Odloka o proračunu za leto 2009, prav tako pa še letni načrtu pridobivanja in razpolaganja z nepremičnim premoženjem Občine Šoštanj za 2009.

Predlog Odloka o javno-zasebnem partnerstvu na področju ravnanja je po krajšem uvodu župana svetnikom razložila **Andreja Katič**, direktorica občinske uprave Mestne občine Velenje.

Uvodoma se je zahvalila predvsem tistim svetnikom, ki so si vzeli čas in odlok temeljito prebrali, ga predelali in ga pomagali oblikovati. V nadaljevanju je podala kratko obrazložitev vsebine odloka, s katerim se določa način izvajanja in opravljanja lokalne gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov ter odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov v Mestni občini Velenje, Občini Šoštanj in Občini Šmartno ob Paki. Odlok je tudi koncesijski akt, s katerim so določeni predmet in pogoji za podelitev koncesije za izvajanje javnih služb ter ureja druga vprašanja v zvezi z izvajanjem podeljene koncesije. Poleg navedenega pa predstavlja odlok tudi akt o javno-zasebnem partnerstvu za podelitev koncesije gradnje »Področnega centra za ravnanje z odpadki«.

Med drugim je povedala, da se ta služba izvaja na celotnem območju vseh treh občin, izvaja pa jo oseba zasebnega prava.

Namen centra, ki so ga določili ob sprejemu sklepa, da se vstopi v to javno-zasebno partnerstvo, je, da se zmanjšajo količine odpadkov, ki se bodo vozili v CERO Celje, s tem pa

bi se dosegle nižje cene za občanke in občane.

Glede financiranja javne službe je povedala, da koncesionar koncesijo izvaja v svojem imenu za svoj račun, občine s tem ne bodo imele drugih stroškov, saj bo vložek občin v to novo podjetje vrednost koncesij.

Koncesionarja izberejo vse tri občine skupaj na podlagi javnega razpisa. Vsebina razpisa bi se predhodno uskladila, postopke pa bo nato vodila Mestna občina Velenje.

Poudarila je še, da je koncesijski akt odlok, ki ga svetniki danes sprejemajo, po veljavi višji od pogodbe. Gre namreč za dolgo obdobje – koncesija se podeli za 25 let – tako da imajo svetniki vseh treh občin možnost, da akt spremenijo in nato veljajo določila, navedena v aktu, ki jih mora koncesionar upoštevati oziroma podpisati pogodbo, usklajeno s koncesijskim aktom. Če je ne, veljajo neposredno določila koncesijskega akta.

Za zaključek je opozorila še na pravopisne napake, ki bodo do objave odpravljene.

V razpravi se je najprej oglašil svetnik **Viki Drev**. Povedal je, da je bilo na prvem usklajevanju iz Občine Šoštanj prisotnih 12 svetnikov, na končnem usklajevanju v petek pa sta bila le on in župan. Želel je poudariti, da je dr. Mužina dejal, da so upoštevani vsi predlogi, ki so se nanašali na zakon o obveznih gospodarskih javnih službah, ostali pa ne. Ta odlok je nujno sprejeti predvsem zaradi razpisa. Če se v prihodnje ugotovi, da bi bilo to potrebno, se lahko odlok spreminja jeseni.

Svetnica **Vilma Fece** je pričakovala, da bo glede na zahtevnost in pomembnost tega akta gradivo prejela vsaj v petek po e-pošti. V prihodnje bo pozorna, da se bo tisto, kar je potrebno dopolniti, v septembrskem času res izvedlo. Na vmesnem usklajevanju na Komunalnem podjetju Velenje je bila predvsem pozorna na zadeve, ki so se nanašale na stroko varstva okolja. Predlagala je, naj se takrat, ko se bodo dopolnitve sprejemale, dr. Mužina oglasi tudi na Občini Šoštanj in stvari razloži, ker so se pripombe, ki jih je dala, nanašale predvsem na delovanje centra.

Menila je, da v ta akt spada tisti del obvez, ki zajemajo delovanje centra. Želi, da se razjasni, kaj je obveza gospodarskega sektorja in kaj ne, da je nedvoumno jasno, kje je javna služba in kje se lahko javno-zasebni partner vključi gospodarstvo. Na to je bilo opozorjeno s strani pravne službe Gorenja.

Glasovala bo za odlok, vendar bo zahtevala, da se bodo pripombe, ki po stroki in pravu sodijo v odlok, vanj tudi vnesejo, ker gre za zelo pomembno zadevo.

Andreja Katič je pojasnila, da je odlok dobila šele v nedeljo zvečer, zato ga prej niso mogli posredovati. Razložila je še, da lahko občine v svojih odlokih odredijo zgolj tisto, kar se nanaša na javne gospodarske službe. Kar pa se nanaša na tržne pravice, občine v svojih aktih ne smejo odrediti, bo pa to tudi stvar tega centra. Zaradi tega je v 8. členu odloka predviden sprejem tehničnega pravilnika, v katerem bi se to natančneje opredelilo.

Setnica **Vilma Fece** je opozorila še na 91. člen odloka, ki govori o tem, da se bo tehnični pravilnik sprejel v dvanajstih mesecih po sprejemu odloka, torej, ko bo koncesija že za nami, ko bo center že zgrajen. Menila je, da je to bistvo problema, in poudarila, da bi morali tehnični pravilnik sprejeti, preden se objavi razpis.

Andreja Katič je razložila, da so roki tako dolgi, ker v krajšem času niso sposobni pripraviti tehničnih pravilnikov, vse pa se bo skušalo pripraviti čim hitreje. Večina vsega pa bo zajetega v samem razpisu.

Obenem je povabila Vilmo Fece, da sodeluje na usklajevanjih.

Svetica **Vilma Fece** je povedala, da ni članica komisije za to področje, da pa gre za izjemno pomembno zadevo, ki se sprejema za obdobje 25 let.

Župan **Darko Menih** je pojasnil, da usklajevanja ne bodo potekala zgolj znotraj komisije, temveč širše.

Svetniku **Dragu Korenu** je bilo tudi nekoliko žal, da je potrebno akt sprejeti tako na hitro, ker lahko tako sprejemo stvari, ki jih je kasneje težje spreminjati. Zanimalo ga je, zakaj tehnični pravilnik o ravnanju z odpadki (8. člen) sprejema samo svet MO Velenje.

Andreja Katič je pojasnila, da je predlog takšen, ker se center nahaja v Velenju.

Svetnik **Drago Koren** je menil, da se bo tehnični pravilnik nanašal na samo dejavnost, smeti, ki so stvar celotnega območja, torej vseh, ki se v to vključujemo.

Andreja Katič je povedala, da se lahko spremeni in se v tehnični pravilnik o ravnanju z odpadki vključijo vsi trije župani, obenem pa je opozorila na kratke roke za sprejem le-teh.

Svetniki so predlagali, da se 1. odstavek 8. člena odloka spremeni tako, da se sedaj glasi:

»Občinski sveti sprejemajo Tehnični pravilnik o ravnanju z odpadki v Centru na predlog županov.«

Svetnica **Vilma Fece** je opozorila še na 64. člen, v katerem naj se izrecno navede, da komisijo imenujejo vsi trije župani.

Svetniki so predlagali, da se zadnja beseda prvega stavka v drugem odstavku županamenja z množinsko obliko župani.

Svetnik **Franc Sevcnikar** je pojasnil svoj glas proti, saj se po številnih usklajevanjih, ki so že bila, odpirajo bistvene dileme, kar zanj ni sprejemljivo.

Svetnika **Draga Korena** je zanimalo, ali je pravilno, da s sprejemom tega odloka prenehajo veljati dosedanja občinski odloki (96. člen).

Andreja Katič se je strinjala, da se mora člen preoblikovati.

Po razpravi so svetniki s 13 glasovi odlok podprli. Proti ni glasoval nihče.

Pobude in vprašanja svetnikov:

svetnik **Štefan Szabo** je vprašal, če je res, da se bo pri gasilskem domu v Šoštanju gradil izvozni jašek Premogovnika Velenje.

Svetnica **Vilma Fece** je želela spomniti na vprašanja kanalizacije in ceste skozi Metleče in vprašanje obvoza v času prenove, ki jih je posredoval gospod Kladnik na KS Šoštanj in na Občino Šoštanj in želela odgovore na ta vprašanja.

Nadalje je opozorila, da je prehod za pešce ob rondoju na Kajuhovi cesti zelo slabo osvetljen in kot takšen nevaren za pešce.

Tretje vprašanje pa se nanaša na delovanje Mestne knjižnice Šoštanj v poletnem času, ki deluje zgolj dvakrat tedensko, ob petkih samo do enih, tako da tisti, ki so v službi, takrat sploh ne morejo v knjižnico in lahko obiskujejo knjižnico le ob ponedeljkih.

Zapiranje podružničnih šol

Župan **Darko Menih** je povedal, da so se pojavile težave z nizkim vpisom na podružničnih šolah Ravne in Zavodnje, kar ogroža sam obstoj podružničnih šol. K besedi je povabil ravnateljico OŠ Šoštanj Majdo Zaveršnik Puc.

Ravnateljica OŠ Šoštanj **Majda Zaveršnik Puc** je pojasnila, da imajo starši pravico, da vpišejo svojega otroka na katero koli šolo ali podružnico, tudi izven Šoštanja. Ministrstvo za šolstvo in šport financira tisti del izobraževanja, ki je zakonsko predpisan, torej program, ki je v učnem načrtu, predmetnikih in še določene programe, kot je jutranje varstvo in OPB, in sicer pod določenimi normativi, kriteriji, ki jih sprejme ministrstvo, od njih pa praviloma ne odstopa.

Na centralni šoli so vpisani v prvi razred trije oddelki po 22 otrok, v Topolšici 11 otrok, v Ravnah in Zavodnjah pa nobenega. POŠ Ravne ni problematična, saj je v ostalih oddelkih dovolj otrok. Za obstoj podružnice mora namreč biti

vpisanih vsaj pet otrok.

Težave pa so v Zavodnjah. Te so nastale, ko so starši konec junija na šolo naslovili dve prošnji za prepis otrok na matično šolo.

Gospod župan je že govoril z gospo Kresalovo z MŠŠ, sama pa je poslala prošnjo za specifiko – odobritev podružnice s štirimi učenci. Težko pa je pričakovati, da bo MŠŠ kar koli financiralo. Za drugo leto je za Zavodnje predvidenih 5 otrok, v prihodnje pa zgolj po 2, vendar je odvisno od staršev, kam bodo otroke vpisali.

Pojasnili je še, da bi bilo potrebno postopke za zaprtje podružnice začeti že februarja, vendar v Šoštanju ni bilo potrebe za to, saj je bilo predvidenih 6 otrok, šele junija pa so starši izrazili željo, da otroci pridejo v matično šolo. Imajo tehtne vzroke, ki jih je treba upoštevati. Zakon staršem to omogoča.

Župan **Darko Menih** je še povedal, da so v Ravnah že imeli sestanek s krajevno skupnostjo in starši. Tudi v Zavodnjah, ki so veliko bolj kritične, je potrebno imeti sestanek s starši in krajevno skupnostjo.

V preteklosti so že bili primeri, ko je podružnica delovala s štirimi učenci, vendar so sedaj drugi časi.

V razpravi je svetnica **Vilma Fece** pojasnila, da so problematiko Zavodnjem obravnavali na Svetu zavoda OŠ Šoštanj, je pa presenečena, da se danes govori tudi o Ravnah. Menila je, da je bila nekaj let nazaj sprejeta dobra odločitev, da se zapre podružnica v Belih Vodah. Obstajata dve možnosti. Prva je ta, da se šola zapre, za to je potrebno opraviti razgovor s starši. Druga možnost pa je, da občinski svet sprejme odločitev, da občina financira delovanje podružnice še eno leto, vendar ne na račun matične šole.

Svetnik **Franc Sevcnikar** je menil, da gre za zelo perečo stvar. Sam o taki temi na tak način ne bo nikoli glasoval, da se šola zapre. Neodgovorno je prenesti odgovornost za takšno odločitev na občinski svet. Lahko bi glasovali o zagotovitvi nekaj dodatnih sredstev za leto ali dve. Zaprtje šole pa je potrebno doseči s konsenzom s starši.

Svetnik **Drago Koren** je poudaril, da je podružnica šole srce kraja, družabno in družbeno življenje kraja. Izrazil je tudi obžalovanje, saj podatki kažejo na to, da se število prebivalcev v okoliških krajih manjša. Šola se bo ukinila, če otrok ne bo. Smiselno bi bilo nameniti sredstva za ohranitev šole v letošnjem letu, če bi trendi v prihodnje kazali drugače. Glavno besedo pa imajo starši. Skozi denar ne sme gledati, vendar je obstoj podružnične šole zelo drag. Zanimalo ga je, če lahko ravnateljica odgovori, koliko bi Občino Šoštanj stalo, če bi šola ostala še eno leto.

Ravnateljica **Majda Zaveršnik Puc** je pojasnila, da bi stroški za polovico delovnega mesta za gospodinjo in za enega učitelja za eno šolsko leto znašali nekaj več kot 40 tisoč evrov. V te stroške niso všteti materialni stroški delovanja šole.

Svetnik **Vojko Krneža** je menil, da si otroci želijo na matične šole predvsem zaradi tega, ker imajo na njih boljše pogoje za delo. V Šoštanju imamo lepo novo šolo, s katero se podružnice niso mogle primerjati. Enako se dogaja tudi na ostalih področjih Slovenije. Rešitev bi bila, da bi se mlade družine preseljevale na periferijo.

Poudaril je, da je občinski svet tisti, ki se mora odločiti, saj je Občina Šoštanj ustanovitelj OŠ Šoštanj in je dolžna, da se s šolo ravna gospodarno. Najbolj racionalna bi bila odločitev, da se šola ohrani, v kolikor sredstva zanjo odobri MŠŠ, sicer naj se šola zapre.

Župan **Darko Menih** je še dodal, da danes ni čas za odločitev o tem, pred tem je namreč treba opraviti sestanek s starši, še naprej pa je treba poskušati na MŠŠ pridobiti sredstva. K besedi je nato povabil Alenko Verbič.

Alenka Verbič, višja svetovalka za družbene dejavnosti, je pojasnila, da bo moral občinski svet sprejeti sklep o začasnem zaprtju podružnice, v kolikor petega otroka v Zavodnjah ne bomo uspeli zagotoviti. S tem bi ohranili status mirovanja te šole, sicer bi bili postopki ponovnega vzpostavljanja te šole dolgotrajni in zapleteni.

Svetnik **Franc Sevcnikar** je ponovno pojasnil, da če ne bo konsenza s krajani, sam ne bo glasoval za zaprtje šole.

Ravnateljica **Majda Zaveršnik Puc** je še pojasnila, da se šola pravzaprav sama zapira. Težave so se pojavile že leta 2006, vendar je potem dve leti še nekako šlo.

Župan **Darko Menih** je ponovno poudaril, da je potrebno vse sile usmeriti v krajevno skupnost, se pogovoriti s starši, kam nameravajo vpisati otroke v prihodnje.

Šola je, šole ni

Redigiran zapisnik 17. redne seje Sveta Občine Šoštanj, ki je bila v ponedeljek, 25. 8. 2008.

Na seji je bilo prisotnih 18 svetnikov. Drugi prisotni: direktorica občinske uprave **Darja Medved**, višja svetovalka za finance Irena Skornšek in višja svetovalka za družbene dejavnosti **Alenka Verbič**.

Sejo je vodil župan **Darko Menih**, zapisnik je pisala **Suzana Koželjnik**.

Po potrditvi dnevnega reda in zapisnika 16. seje je svet pričel z obravnavo sklepa o začasnem

prenehanju delovanja podružnice Osnovne šole Šoštanj v Zavodnjah.

Župan **Darko Menih** je seznanil svetnike z aktivnostmi (s starši in šolo) v zvezi z delovanjem podružnične šole v Zavodnjah. Povedal je, da jim kljub vsem naporom in dogovarjanjem s starši, šolo in ministrstvom ni uspelo zagotoviti delovanja te podružnice. Nekateri starši so se odločili, da svoje otroke vpišejo v matično šolo v Šoštanj. V novem šolskem letu bi šolo obiskovali le štirje učenci in ne pet, kar je spodnja meja za obstoj podružnice. Svetnike je tudi seznanil, da bodo v podružnični šoli v Ravnah v novem šolskem letu začeli s trojno kombinacijo in novo kadrovske zasedbo. V prvi razred pa niso vpisali nobenega novega učenca. Skupaj je sedaj tam vpisanih 11 učencev.

Alenka Verbič, svetovalka za družbene dejavnosti, je povedala, da je o tem problemu vodstvo šole obvestilo ustanovitelja, Občino Šoštanj, in Ministrstvo za šolstvo. Po pričakovanju ministrstvo ni podalo soglasja k predlaganemu kombiniranemu oddelku v Zavodnjah, saj za soglasje ni imelo zakonske osnove. Pri tem je treba povedati še, da je problem zagotavljanja pogojev za delovanje, torej pet učencev, v kraju prisoten že nekaj let. V minulem šolskem letu je bilo v prvem in tretjem razredu skupno vpisanih šest učencev. Delno na tak vpis vplivajo demografski podatki, v zadnjih letih pa je zaslediti tudi trend vpisovanja prvošolcev s tega območja na matično šolo v Šoštanj ali na podružnično šolo v Topolšico. Lokalna skupnost si je zelo prizadevala, da bi šola v Zavodnjah ostala.

V razpravi je **Franc Sevčnikar** na začetku povedal, da je že na prejšnji seji poudaril, da ni za zaprtje šole. Vendar so bili vsi postopki storjeni, a s starši ni bil dosežen konsenz, zato bodo danes odločali o začasnem zaprtju šole v Zavodnjah. Zanimalo pa ga je, kaj bo z lastništvom objekta.

Svetnik **Roman Kavšak** se je strinjal s predhodnikom in povedal, da je tudi sam obiskoval šolo v Zavodnjah, zato meni, da je zaprtje šole za kraj velika škoda, saj ima šola velik družabni pomen za življenje v kraju. Z začasnim zaprtjem šole se ne strinja, zato bo glasoval proti.

Marjan Vrtačnik je potrdil, da je prav, da se podružnična šola v Zavodnjah zapre, če je premalo učencev. Otroci bodo z vključitvijo v matično šolo pridobili, saj se bodo družili z večjim številom otrok, tudi za delo bodo imeli boljše pogoje. Zanima ga tudi, kaj bo z objektom v tem času, ko ne bo v njej šole.

Drago Kotnik je menil, da vsak od staršev svojemu otroku želi najboljše pogoje za učenje, zato ga ne čudi, da starši otroke vpisujejo v matično šolo. Predlagal je, da bi Osnovna šola Šoštanj otroke s tega področja naučila, da pripravijo program za njihove krajevne prireditve, kjer bodo lahko njihovi otroci nastopali.

Dragu Korenu je žal, da imajo danes na dnevnem redu to točko in da v Zavodnjah ni več družin, ki bi se odločale za več otrok, ki bi obiskovali podružnico. To pomeni, da se struktura ljudi stara, kar je večji problem kraja. Ljudje zapuščajo kraj in se odseljujejo v mesto. Prav je, da krajani vedo, da so za zaprtje šole krivi sami, ker niso vpisali otrok v šolo.

Vojko Krneža je povedal, da je z novo šoštanjko osnovno šolo pričakoval, da bo prišlo do tega in da se nekaj podobnega lahko čez čas zgodi in Ravnah. Učenci lahko izvenšolske dejavnosti opravijo takoj po pouku, kar je velika prednost za starše in otroke. Razmisliti pa je potrebno o lastnini objektov in o njihovih stroških vzdrževanja.

Milan Kopušar je ocenil, da zapiranje podružnice ni potrebno. Če Občina Šoštanj iz proračuna zagotovi denarna sredstva za učitelja in materialne stroške, lahko šola tudi brez soglasja ministrstva obratuje z dvema učencema. Je pa vprašanje, če si lokalna skupnost to lahko privošči.

Peter Radoja je poudaril, da imajo glavno vlogo pri zapiranju podružnic starši, ko se odločajo o tem, kam bodo vpisali svoje otroke. To je njihova pravica in odločitev, ki jo je potrebno spoštovati. V razpravi je bilo slišati, da je v podružničnih šolah problem kadrov, kar so sedaj uredili, vendar bi moralo vodstvo šole ukrepati že prej. Drugi problem v Zavodnjah pa je pridobivanje zemljišč za razširitev kraja in večjo naseljenost. Čakalne dobe pri pridobivanju gradbenega dovoljenja so predolge.

Župan **Darko Menih** je glede zgradbe, v kateri je bila podružnična šola v Zavodnjah, povedal, da bo ena od vsebin Mala Napotnikova galerija, v šoli imajo namen urediti razstavo. Glede stroškov je povedal, da so o tem razpravljali na

prejšnji seji. Tudi njemu, ki je po poklicu učitelj, je žal, da morajo danes glasovati o sprejetju takšnega sklepa.

Nato je svet sprejel sklep o začasnem prenehanju delovanja podružnične šole v Zavodnjah in prešel na novo točko dnevnega reda, in sicer na Poročilo o izvrševanju proračuna Občine Šoštanj v obdobju januar–junij 2008, ki ga je razložila Irena Skornšek, višja svetovalka za finance.

Skladno z Zakonom o javnih financah so v gradivu za to sejo svetniki prejeli poročilo o izvrševanju proračuna v prvi polovici letošnjega leta. Iz gradiva je povzela le nekaj podatkov, in sicer, da je bil drugi rebalans sprejet na 15. redni seji dne 19. 6. 2008. Glede na ta rebalans so bili v prvi polovici leta 2008 prihodki Občine Šoštanj in lastni prihodki krajevnih skupnosti realizirani v višini 27,9 %, kar pomeni 3.742.200 EUR vseh planiranih prihodkov proračuna. Od tega so bili davčni prihodki realizirani v višini 47,8 %, nedavčni prihodki v višini 15,4 %, kapitalski prihodki v višini 0,2 %, prejete donacije 3,1 % in transferni prihodki v višini 7,2 % vseh planiranih prihodkov proračuna.

Odhodki občine in krajevnih skupnosti so bili realizirani v višini 2.802.700 EUR, kar pomeni 19,9 % vseh planiranih odhodkov. Tekoči odhodki so bili realizirani v višini 34,8 %, tekoči transferi 46,0 %, investicijski odhodki v višini 6,0 % in investicijski transferi v višini 6,8 % vseh planiranih odhodkov.

Odplačila dolga so bila realizirana v višini 49,2 %, to je 41.338 EUR.

Podrobnejša realizacija po kontih ekonomske klasifikacije je prikazana v prilogi Poročila o izvrševanju proračuna Občine Šoštanj v obdobju januar–junij 2008 v splošnem delu proračuna.

Poraba sredstev po predpisani programski klasifikaciji je prikazana v prilogi poročila v posebnem delu proračuna. Tako kot v splošnem delu so tudi v posebnem delu v prvem stolpcu prikazane vrednosti sprejetega rebalansa proračuna 19. 6. 2008, v drugem pa veljavni proračun, ki vključuje spremembe pri odhodkih in izdatkih, ki so nastale od sprejetja rebalansa dalje do 30. junija 2008. V tretjem stolpcu je prikazana realizacija izvrševanja proračuna v prvem polletju, četrti stolpec pa prikazuje indeks primerjave med realizacijo in veljavnim proračunom. Realizacija proračuna je v prvih šestih mesecih potekala po predvidenem planu. Kot je razvidno v posebnem delu, je bila realizirana 1/5 planiranih odhodkov, večji del pa je planiran za drugo polovico leta, saj se investicije izvajajo daljše obdobje in se običajno zaključujejo v zadnji četrtini leta.

Odgovori na vprašanja svetnikov

Neodvisni svetnik **Drago Kotnik** z odgovorom, ki mu ga je posredovalo Komunalno podjetje

**VSEM
KRAJANKAM
IN KRAJANOM
LOKOVICE
ŽELIMO ZDRAVO
IN USPEŠNO
NOVO LETO 2009**

Svet KS Lokovica

Velenje, ni zadovoljen. Presenečen je bil, da pokopališka dejavnost posluje z izgubo, in ocenil, da je to katastrofa, če to drži. Ker z odgovorom ni bil zadovoljen, je na to temo postavil še nova vprašanja, ki jih je posredoval pisno.

Svetnik **Drago Koren** tudi sam ni bil zadovoljen z odgovorom in je bil presenečen nad tem, da je pokopališka dejavnost poslovala negativno. Vprašal se je med drugim, zakaj je bilo potrebno uvesti 24-urno neprekinjeno dežurstvo, posebej pa so ga v odgovoru zbudili stroški, povezani s storitvami, kot so odkrivanje in pokrivanje betonskih plošč, žalni aranžmaji, upepelitve ... Vse to vendar plačujejo naročniki sami. Nato je podrobno s specifikacijo računa predstavil pokop sorodnika. Med postavkami, ki jih je zaračunalo Komunalno podjetje Velenje, je bila tudi demontaža in montaža pokrivne plošče, pa priprava in organizacija pogrebne sprejeme, za katerega je bil do prejetja računa prepričan, da je zanj poskrbel sam.

Neodvisni svetnik **Drago Kotnik** je zopet postavil vprašanje glede Koroške ceste, ki jo je Cestno podjetje Celje nekvalitetno naredilo. Zanimalo ga je, kako je z uveljavitvijo garancije. V odgovoru so mu napisali, da so o tem obvestili Direkcijo za ceste, zato ga zanima, kakšno je njihovo mnenje.

Na križišču za Topolšico mimo Vrtca Šoštanj je rešetka meteorne jaška precej nižja od nivoja

asfalta. Prosil je, da bi dvignili nivo rešetke.

Zanimalo ga je še, kako daleč je z analizo kanalizacije in toplovoda za Ravne, ki je zelo potrebna.

Do Apata so naredili kanalizacijo in kabelsko. Ali bi bila kakšna možnost, da bi se tudi na Pristavi lahko priključili na internet?

Zanimalo ga je še, kako daleč je izgradnja doma in vodovoda v Ravnah.

Svetnik **Vojko Krneža** je povedal veselo novico za krajane Raven, da so pred 14 dnevi dobili gradbeno dovoljenje za izgradnjo doma v Ravnah.

Svetnik **Lepold Kušar** je pohvalil sanacijo prvega dela ceste od graščine do Lokovice, drugi del pa je še vedno v makadamu. Zanimalo ga je, kdaj bodo tam pričeli z delom.

Glede vračila sredstev vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje ga je zanimalo, koliko denarja je ostalo, koliko so ga razdelili, koliko sredstev je dobil nadzor pri svetovanju ter koliko se jih je pritožilo. Želel je tudi, da se mu vrnejo vsi dokumenti v zvezi s pritožbo glede vračila sredstev.

Svetnik **Marjan Vrtačnik** je opozoril, da se na Trgu bratov Mravljakov 7, pri galeriji, ugreza in imajo celo jezero ter teče voda za hišo.

KS Šoštanj bi rada končala kolesarsko pot in občina se je obvezala, da bo odkupila potrebna zemljišča. Zato je apeliral, da to čim prej izvedejo,

da lahko ta projekt zaključijo.

Svetnik **Štefan Szabo** je povedal, da še ni prejel odgovora na vprašanje, ki ga je postavil na prejšnji seji, in sicer glede izgradnje izvoznega jaška Premogovnika Velenje pred gasilskim domom v Šoštanju.

Zanimalo ga je tudi, kdo je dovolil grob poseg v nasip pri jezeru in kaj bo s cesto Lole Ribarja, saj so na njegovi hiši že vidne razpoke.

Odstranili so varovalno ograjo ob reki Paki. Zakaj je bila odstranjena in kdaj jo bodo namestili nazaj, saj je zelo nevarno za otroke?

Glede bazena je povedal, da vanj vlamljajo, vsakdo ima ključ in odnaša stvari iz njega.

Svetnik **Peter Radoja** je seznanil svetnike, da so nedavno iz bazena, kjer imajo shranjene eksponate za usnjarski muzej, ukradli manjše stvari, ki so jih lahko odnesli. Ukradli so devet podstavkov in veliko ležajev, ki so neprecenljive vrednosti, saj brez teh originalnih delov ne bodo mogli strojev pognati v pogon. Policija je odkrila storilce, ki so stari znanci policije.

Zahteval je še, da se raziše ime in lastnika podjetja, ki odkupuje te ukradene predmete. Tatovi so že začeli krasti tudi pokrove jaškov z občinskimi grbi in podjetja to odkupujejo. Ali ta podjetja sploh imajo kakšen nadzor, da delujejo na zakonski podlagi? Pri prodaji bi morali prodajalci kupcu predložiti uradni osebni dokument z davčno številko.

V Šoštanju s(m)o se razveselili drsališča

V četrtek, 4. decembra 2008, je drsališče v Šoštanju odprlo svoja vrata. Preteklo zimo smo se na Občini Šoštanj prvič lotili tega obsežnega projekta, ki zahteva veliko dela, dogovarjanj, organizacije in nenazadnje tudi sredstev, pri čemer so nam prijazno priskočili na pomoč številni sponzorji in donatorji.

Ves trud je bil poplačan, ko so se Šoštanjčani in tudi drugi v tako velikem številu vsak dan zbirali na drsališču, zato smo k projektu z veseljem in veliko elana pristopili tudi letos. Že otvoritvena slovesnost je pokazala, da so predvsem otroci komaj čakali, da drsališče ponovno odpre svoja vrata.

Na drsalni reviji, imenovani »Lucky lookers on ice«, so se ob otvoritvi drsališča predstavili izvrstni slovenski drsalci, med njimi nekateri nekdanji državni reprezentanti in njihov vodja Luka Klasinc, ki je bil udeleženec olimpijskih iger v Albertvillu v Franciji. Z zabavnim, pestrim in kvalitetnim programom so navdušili in tudi ogreli številne obiskovalce. Na led so prišli James Bond, Zorro, balerine...

Za uvod v praznično razpoloženje pa so zapeli člani Mladinskega pevskega zbora Osnovne šole Šoštanj.

Kot prvi je novi led preizkusil šoštanjski župan Darko Menih, ki je po operaciji kolena pogumno stopil na drsalke, nato pa tudi na lastni koži občutil, da je led mrzel in trd, a jo je k sreči odnesel brez poškodb. V kratkem pozdravnem nagovoru (prav tako na drsalkah) je obiskovalcem zaželel prijetno počutje na drsališču in se zahvalil vsem, ki so pripomogli k izvedbi drsališča.

Po otvoritvi so se obiskovalci okrepčali s slastnim golažem, otroci pa so se razveselili brezplačnega srečelova, v katerem je bila prav vsaka srečka

dobitek. Razdelili smo 100 čokolad, 50 čajev in 20 smučarskih kart za Golte.

Sicer pa je rokometno igrišče v Šoštanju še nekaj ur prej kazalo povsem drugačno podobo, na njem se je trlo delavcev, ki so zaključevali dela na gradbišču, nato pa je bilo nujno še vse počistiti, da je bilo zvečer vse pripravljeno za pristrčno otvoritev.

Drsališče je odprto vsak dan med 10. in 22. uro, drsanje je seveda brezplačno, za najem drsalk je potrebno odšteti en evro – izposoja pa je

možna samo z osebnim dokumentom.

Ob drsališču pripravljamo tudi zanimive in pestre prireditve, med drugim bo v petek, 12. decembra 2008, ob 17. uri koncert skupine Foxy teens, v torek, 23. decembra 2008, prav tako ob 17. uri pa še predbožični žur s Čuki.

Tjaša Rehar, univ. dipl. nov., svetovalec za odnose z javnostmi

Na podlagi 10. člena Zakona o Športu (Uradni list RS, št. 22/98), 7. točke Nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 24/00, 31/00), Pravilnika za sofinanciranje športa v Občini Šoštanj (Uradni list Občine Šoštanj, št. 10/07 – uradno prečiščeno besedilo), Sklepa o sprejemu letnega programa športa Občine Šoštanj v letu 2008 (Uradni list Občine Šoštanj, št. 13/08) Občina Šoštanj objavlja

JAVNI RAZPIS

za sofinanciranje športa v Občini Šoštanj za leto 2009

I. Za sofinanciranje športnih programov iz občinskega proračuna lahko kandidirajo naslednji izvajalci športnih programov:

- športna društva, ki opravljajo športno dejavnost na področju Občine Šoštanj,
- zveze športnih društev, ki jih ustanovijo športna društva in imajo sedeže na območju Občine Šoštanj,
- zavodi, gospodarske družbe, zasebniki in druge organizacije, ki so na podlagi zakonskih predpisov registrirane za opravljanje dejavnosti na področju športa, s sedežem v Občini Šoštanj.

Športna društva in njihova združenja imajo pod enakimi pogoji prednost pri izvajanju nacionalnega programa.

V skladu s sprejetim letnim programom športa Občine Šoštanj za leto 2009 so predvidena sredstva za šport v odstotkih v občinskem proračunu za leto 2009 naslednja:

Program	Proračunska postavka	Namen	Proračun 2009 v %
	1805	ŠPORT IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI	
1	18059001	Programi športa	100
	4120	Tekoči transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam (društva)	23,00
	4133	Šport - osnovna šola	15,00
	4133	Šport - vrtec	6,89
2	18051002	Športna rekreacija	1,11
3	18051003	Kakovostni šport	8,00
5	18051004	Šport invalidov	46,00
6	18051005	Izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje strokovnih kadrov	0,30
7	18051006	Založniška dejavnost	3,00
9	18051017	Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje treninga	1,00
10	18051007	Velike mednarodne, državne, medobčinske in občinske športne prireditve	7,00
11	18051008	Informacijski sistem na področju športa	1,00
12	18051009	Delovanje društev in športne zveze	7,70

Zato se s tem razpisom razpisuje sofinanciranje za naslednje vsebine po nacionalnem programu športa v RS:

- 1 – Športna vzgoja otrok, mladine in študentov,
- 2 – Športna rekreacija,
- 3 – Kakovostni šport,
- 4 – Šport invalidov,
- 5 – Izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje strokovnih kadrov,
- 6 – Založniška dejavnost,
- 7 – Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje treninga,

- 8 – Velike mednarodne, državne, medobčinske in občinske športne prireditve,
- 9 – Informacijski sistem na področju športa,
- 10 – Delovanje društev in športnih zvez.

Z letnim programom športa za leto 2009, objavljenim v Uradnem listu Občine Šoštanj, št. 13/08, niso določeni zneski sofinanciranja Občine Šoštanj, ampak le odstotki, ki se porazdelijo med posamezne sofinancirane vsebine, natančni zneski se opredelijo v proračunu Občine Šoštanj za leto 2009. Na podlagi razpisa se bodo razdelile vse postavke z izjemo dela postavke 18051001, ki je namenjen javnima zavodoma osnovni šoli in vrtcu, ki se bo delila po zgornjem ključu.

II. Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prijavitelji na javni razpis:

1. da imajo sedež v občini Šoštanj,
 2. da aktivno delujejo vsaj dve leti na področju občine Šoštanj,
 3. da so registrirani v skladu z zakonom,
 4. da imajo zagotovljene materialne, prostorske, kadrovske in organizacijske pogoje za realizacijo načrtovanih športnih aktivnosti,
 5. da imajo urejeno evidenco o registriranih tekmovalcih (velja za izvajalce kakovostnega in vrhunškega športa), članstvu ter plačani članarini (velja za športna društva in športne zveze) in ostalo dokumentacijo, kot to določa zakon o društvih,
 6. redno dostavljajo občini programe dejavnosti s področja športa, podatke o članstvu, poročila o realizaciji programov in doseženih rezultatih, kopijo zaključnega računa ter druge zahtevane podatke,
 7. da nimajo narave vojaških bojov in podobno,
 8. izpolnjujejo ostale pogoje v skladu s kriteriji za sofinanciranje programov.
- Posamezni izvajalci športnih programov lahko s svojimi programi za proračunska sredstva lokalne skupnosti po posameznih vsebinah kandidirajo na posameznemu razpisu le enkrat.

III. Izbrane programe bomo sofinancirali na podlagi Pravilnika za sofinanciranje športa v Občini Šoštanj (Uradni list Občine Šoštanj, št. 10/07 – uradno prečiščeno besedilo) in na podlagi sklenjene pogodbe o sofinanciranju športnih programov med Občino Šoštanj in izvajalcem.

IV. Rok za predložitev prijav in način predložitve: rok za prijavo programov je do petka, 09.01.2009 do 12. ure. Prijave na enotnih obrazcih pošljite v zaprti kuverti na naslov: Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, s pripisom »javni razpis – Sofinanciranje športa v Občini Šoštanj za leto 2009«. Prijav, poslanih po roku, ne bomo upoštevali. Enotne obrazce za prijavo in ostalo razpisno dokumentacijo dobite v tajništvu župana, Občina Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj in na spletnih straneh Občine Šoštanj: <http://www.sostanj.si>.

Prijava mora biti dana na obrazcih naročnika. Obrazci morajo biti v celoti izpolnjeni; ne pozabite na obvezne priloge (na dnu vsakega obrazca je navedena obvezna priloga, ki spada k posameznemu obrazcu)!

Obvezen del priloge so tudi poročila in dokazila o izvedenih športnih programih za leto 2008 (tudi na predpisanih obrazcih).

K obrazcem za prijavo priložite kopijo bilance stanja za leto 2008 (lahko naknadno, a ne kasneje kot 31.03.2009) in druge zahtevane priloge.

V primeru nejasnosti se predhodno obrnite na kontaktno osebo Občine Šoštanj. Občina Šoštanj bo sofinancirala programe v skupni višini največ 60% zneska prihodkov posameznega društva iz leta 2008, ki so razvidni iz priloženih dokumentov.

Kontaktna oseba je Tjaša Rehar, tel. št. 03 / 8984 315, e-naslov: tjasa.rehar@sostanj.si.

Odpiranje in vrednotenje prijav bo izvedla Komisija za šport, ki jo je imenoval župan Občine Šoštanj, v zasedbi Janko Zacirkovnik (predsednik), Boris Goličnik, Albin Ošlovnik, Marko Novak, Tanja Globačnik, Janko Bukovič in Roman Pibernik.

Poročilo o vrednotenju športnih programov za posamezno leto s sklepom potrdi župan Občine Šoštanj. Prijavitelji bodo o dodeljenih sredstvih obveščeni predvidoma do 31. marca 2009.

V. Z izbranimi izvajalci bomo sklenili pogodbe o sofinanciranju športnih programov.

Datum: Šoštanj, 25.11.2008

Darko Menih, prof., l. r.
Župan Občine Šoštanj

Vsem občankam in občanom
občine Šoštanj
ter
bralkam in bralcem
revije List

želimo
vse najlepše v letu **2009!**

*Župan,
člani sveta iz nadzornega odbora
ter
vsi zaposleni na upravi
Občine Šoštanj*

BRALCEM LISTA

Naj nas spokojnost svete noči poveže v bratsko skupnost, da bomo hodili z roko v roki vse leto 2009.

msgr. Jože Pribožič, župnik

NAŠA PRAZNIČNA BOGOSLUŽJA BODO:

24. december 2008 (sreda) – Sveti večer – polnočnice:

- Maša božičnega večera za otroke in družine v mestni cerkvi ob 18. uri
- Šoštanjska župnijska cerkev ob 24. uri.
- Šoštanjska mestna cerkev ob 22. uri.
- Bele Vode ob 20. uri.
- Zavodnje ob 22.30 uri.
- Topolšica ob 21. uri.
- Gaberke ob 21. uri.

25. december 2008 (četrtek) – Božič – svete maše:

- Šoštanjska župnijska cerkev ob 8.30 uri
- Šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
- Bele Vode ob 8.30 uri.
- Zavodnje ob 10. uri.
- Gaberke ob 9.45 uri.
- Topolšica ob 9.45 uri.
- Sv. Križ ob 19. uri.

26. december 2008 (petek) – Sv. Štefan – svete maše:

- Šoštanjska župnijska cerkev ob 8.30 uri
- Šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
- Bele Vode ob 8.30 uri.
- Zavodnje ob 10. uri.

27. december 2008 (sobota) – Sv. Janez – svete maše:

- Šoštanjska župnijska cerkev ob 18. uri z blagoslovom vina.
- Šoštanjska mestna cerkev ob 7. uri z blagoslovom vina.
- Bele Vode ob 8. uri z blagoslovom vina.
- Zavodnje ob 8. uri z blagoslovom vina.

28. december 2008 – nedelja Svete družine – svete maše:

- Šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30 uri (skupni krst).
- Šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
- Bele Vode ob 8.30 uri.
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 9.45 uri.

1. januar 2009 (četrtek) – Novo leto – svete maše:

- Šoštanjska župnijska cerkev ob 8.30 uri
- Šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
- Bele Vode ob 8.30 uri.
- Zavodnje ob 10. uri.
- Gaberke ob 9.45 uri.
- Topolšica ob 9.45 uri.

4. januar 2009 – 2. nedelja po božiču – svete maše:

- Šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30 uri
- Šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
- Bele Vode ob 8.30 uri.
- Zavodnje ob 10. uri.
- Topolšica ob 9.45 uri.

6. januar 2009 (torek) – Gospodovo razglasenje (Sv. Trije kralji) – svete maše:

- Šoštanjska župnijska cerkev ob 8.30 uri z blagoslovom vode.
- Šoštanjska mestna cerkev ob 11. uri z blagoslovom vode in ob 18. uri.
- Bele Vode ob 8.30 uri z blagoslovom vode.
- Zavodnje ob 10. uri z blagoslovom vode.

7. januar 2009 (sreda) – Sv. Valentin – sveta maša:

- Zavodnje ob 10. uri

11. januar 2009 – Jezusov krst – svete maše:

- Pri vseh mašah bo božični blagoslov otrok, ki zaključujejo svojo adventno akcijo OTROCI ZA OTROKE in prinesejo zbrane darove k cerkvenim jasicam.
- Šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30 uri
- Šoštanjska mestna cerkev ob 11. in 18. uri.
- Bele Vode ob 8.30 uri.
- Zavodnje ob 10. uri.
- Gaberke ob 9.45 uri.
- Topolšica ob 9.45 uri.

SREČANJE ODRASLIH IN OTROŠKIH CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV ŠALEŠKE DEKANIJ V ŠOŠTANJU

Sveti Avguštin je zapisal: »Kdor poje, dvakrat moli.« Zato si ne moremo predstavljati prazničnih bogoslužij v naših cerkva brez lepega cerkvenega petja. Morda včasih pozabimo na te ljudi, ki s svojimi petjem pomagajo bolj doživeto obhajati bogoslužja in dvigati človeškega duha k Bogu.

Prav je, da našim cerkvenim pevskim zborom vsaj enkrat na leto posvetimo posebno pozornost in sicer okoli praznika zavetnice cerkvene glasbe sv. Cecilije, ki goduje 22. novembra. Tako so se letos zbrali odrasli cerkveni pevski zbori naše dekanije na zadnjo nedeljo v cerkvenem bogoslužnem letu, nedeljo Kristusa Kralja vesoljstva 30. novembra v šoštanjski župnijski cerkvi. Ob 15. uri je bila maša, ki jo je ob somaševanju dekanijskih duhovnikov vodil naš kaplan in novomašnik Klemen Jager. Pri maši so peli združeni zbori šestih župnij naše dekanije. Po maši se je vsak zbor predstavil z eno pesmijo. Po predstavitvi pa je sledilo prijetno druženje v župnijskih prostorih.

Po naših župnijah pa pri bogoslužju ne prepevajo samo odrasli ampak tudi otroci. Skoraj ni župnije, ki bi ne imela tudi otroški cerkveni pevski zbor. Tudi ti so imeli srečanje in sicer v šoštanjski župnijski cerkvi 7. decembra na drugo adventno nedeljo ob 16. uri. Pričeli smo s sveto mašo pri kateri se je sedem otroških zborov združilo v en zbor, ter tako s svojim otroškim melosom spremljal bogoslužje. Po maši pa se je predstavil še vsak zbor posebej. Lepo srečanje pa smo sklenili z druženjem po predstavitvi vseh zborov.

Po teh dveh srečanjih lahko rečem Bogu hvala za ljudi, ki s predanostjo in žarom skrbijo za lepoto sakralne glasbe v naši dekaniji. In, če je kdo poslušal petje v šoštanjski župnijski cerkvi se gotovo strinja s sv. Hildegardo, ki je dejala: »Bog je v glasbi zapustil človeku spomin na izgubljeni raj.«

Tadej Linasi, kaplan

BOŽIČNA NOČ

Božič je res nekaj posebnega. Ko že pomislim na božično noč, se v meni prebudi občutek toplote, hvaležnosti in želje, da bi ta noč čimprej prišla. Da, resnično je lepa božična noč. Ko spomin prinaša lepe misli, ko pokliče k meni vse kar v meni nikoli ne mine in me pelje tja naprej v smeri, kjer so smerokazi upanja pogosti in mi daje svoj veličastni vzklík: »Cenjena, cenjen si in velik v svoji preprostosti«, zato prinašaj drugim delež svoje veličine, ki kot duh nikoli ne izgine, čeprav morda zazdi se, da ga ni, vendar upanje, ki je in bo in vedno bo, živi in govori, da si vredna in si vreden, da se deteče rodi.

Tudi zate in zame in za mnoge, ki žele si, biti videni, biti ljubljeni in v nežnosti skrivnosti prepoznati veličino božje norosti, ki ljubezen je in ljubi pa če hočem ali ne, ki me nosi kot peresce v svoji dlani in skrbi, da me najmanjši vetrč ne prestavi, ker želi imeti me v svoji dlani, da spočijem se, da zaprem oči, da sem varen, da sem ljubljen do konca dni.

Res, prelepa je nocojšnja noč, to čutili tudi naši so poeti, ko je pesnik Cankar vzklíknil: »Ni več brezcilnosti, ni več nesmiselnosti - rodilo se je Upanje.« To ni upanje sanjačev in slabičev, to je upanje vseh, ki bi radi bili ljudje, ki želimo, da bi v svet, v našo vas in naš dom posvetil žarek, ki vsakemu posebej šepeta: »Človeka ni brez Boga.«

Takšne misli me navdajajo, ko si v mislih privabim božično vzdušje. Res sem vedno bolj vesel, da sem kot mnogi izmed vas, izvedel za ta revolucionarni dogodek brez primere, ki se je zgodil pred dva tisoč leti. Si sploh lahko predstavljate, da je Bog postal človek, da je Bog postal eden izmed nas, da je Bog prišel k nam na takšen način, da bi ga lahko začutili. Vem, da je tudi to predmet vere in da je vsak izmed nas pri dožemanju in sprejemanju tega svoboden, vendar imam občutek, da mnogi ob tem prazniku čutijo veselje, kljub temu, da nekateri trpijo, vedo, da je tudi Bog moral prenašati mrz in okušati človeško neprijaznost, vemo, da je Bog s tem vstopil v naš svet, ki ni idealen, ampak je takšen kot smo mi ljudje, človeški. In prav takšne nas je želel spoznati v živo, ne samo to, želel je da bi ob nas, ko smo veseli, ko smo žalostni, ko pričakujemo, ko obupujemo, ko... Želi biti Bog z nami. A ni to nora ponudba? Bog želi biti z nami. Če zmoremo jo sprejmemo, pripravimo jasli svoji čustev, doživljanj in odprimo vrata, da bo vanje Marija lahko položila dete Jezusa. Ne bojmo se on nas ima resnično rad.

Klemen Jager, kaplan

Ali bom lahko gasilec-gasilka ko bom velik-a?

Na to in še več drugih vprašanj, ki se porajajo v malih glavah naših otrok, so nekega četrtkovga dopoldneva odgovarjali gasilci iz PGD Šoštanj.

Mesec oktober velja za mesec požarne varnosti in v ta namen smo se v vrtcu Šoštanj-enoti Lučka odločili, da medse povabimo gasilce. Na dvorišče so se pripeljali z velikim rdečim gasilskim avtomobilom na katerem so močno svetile modre vrteče se luči, gasilci so imeli oblečene zaščitne obleke in nosili čelado. Otroci so jih sprva prestrašeno ogledovali, čez čas pa so že pogumno hodili okrog njih, jih vlekli za rokav, pomirjali čelade in jim radovedno postavljali vprašanja.

Ob vsem tem, so nam gasilci prikazali tudi gašenje s čisto pravo ročno brizgalno. Sami, smo se lahko preizkusili

Foto: arhiv

v tej spretnosti in z vodo »pogasili« naše jesensko strašilo, ki je bilo postavljeno na igrišču. Razkazali so nam gasilski avtomobil v katerega smo se lahko vsedli in se za trenutek počutili kot veliki junaki-gasilci.

Če prav smo še majhni, je ta obisk otrokom ostal v velikem spominu, saj mnogokrat sprašujejo:

«Kdaj spet plidejo silci?»

Mateja Podvraik in Valentina Mevc

Kulturni dan na OŠ Šoštanj ob 500-letnici Trubarjevega rojstva

V petek, 24. 10. 2008, je na naši šoli v čast 500-letnici Trubarjevega rojstva potekal kulturni dan. Vsi razredi smo se prvi dve uri pripravljali in pogovarjali o Primožu Trubarju in njegovih zaslugah za slovenski jezik, nato pa smo odšli v telovadnico, kjer je potekala kulturna predstava. Prikazana je bila v obliki intervjuja med novinarko in Primožem Trubarjem, ki ga je zelo dobro odigral g. Marjan Marinšek. Intervju je bil komičen, saj je novinarka v pogovoru z njim uporabljala sleng in tujke. Primož pa nad tem ni bil pretirano navdušen in se je včasih celo razhudil, kar je v nas vzbudilo salve smeha. Poudaril je, da naj Slovenci uporabljamo domače in ne tuje besede, saj se je vse življenje trudil, da bi nam podaril slovenski jezik. Na koncu je nam postavil nekaj vprašanj. Za pravičen odgovor smo prejeli njegov avtogram. S predstavo smo bili učenci zelo zadovoljni.

Po končani predstavi smo odšli v razrede, kjer smo poslušali Odmevček – šolski radio, na temo Prvo. Tudi sama sem sodelovala pri radiu in moram priznati, da smo se morali za uro radijskega programa pošteno potruditi. In smo se!

V roke smo, ko se je radijski program zaključil,

dobili Pisančka. To je šolsko glasilo, ki ga vsako leto učenci nestrpno čakamo, da si ogledamo prispevke, med katerimi se mogoča pojavi tudi naš.

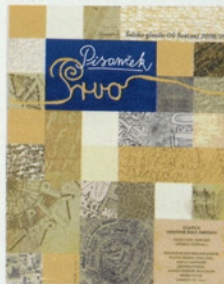

Foto: arhiv

V predgovoru Pisančka. Drage bralke, dragi bralci Pisančka, pred vami so vrstice, ki govorijo o vsem, kar je prvo. /.../ dan reformacije nas spominja na začetek našega jezika in književnosti, najprej Trubarja, nato še ostalih protestantov, saj so nam dali: prvo pisavo, prvo tiskano knjigo, prvo slovnico in prvi prevod biblije! (Črešnik, Bric, 2007)

Učenka OŠ Šoštanj, Jana Podvinšek, 8. b

Tehniški in naravoslovni dan

V torek, 4. 11., in v sredo, 5. 11. 2008, smo imeli učenci 9. razreda OŠ Šoštanj tehniški in naravoslovni dan. Razdelili smo se v dve skupini. V torek so se učenci 9. a in 9. c razreda odpravili na Šolski center Velenje. Učenci 9. b in 9. d pa v Muzej premogovništva, TEŠ in na ERIC-o. V sredo pa smo se razredi zamenjali.

V muzeju smo se oblekli v rudarska oblačila in dobili rudarsko malico. V podzemnih rovih smo si ogledali, kako je potekalo delo rudarjev nekoč in kako poteka danes. Resnično smo imeli kaj videti, saj ima izkopavanje premoga dolgoletno tradicijo.

Po vrnitvi na površje smo se odpravili na predavanje z naslovom Grejmo se pametneje. Predavatelj ERIC-a so nam na zanimiv način predstavili postopke učinkovitejše rabe toplotne energije. Živimo v času velike potrošnje. Vsak namig, kako prihraniti, nam je lahko v korist. Za sodobnega potrošnika je pomembno, da se zaveda, kako ravnati varčno in okolju prijazno. Električna energija je tiste vrste energija, brez katere si življenja ne znamo več predstavljati. Prav zato nas je pot vodila do največjega proizvajalca energije v Sloveniji, v Termoelektrarno Šoštanj, kjer smo si pogledali delovanje elektrarne.

V sredo smo se odpeljali na Šolski center Velenje na Poklicno in tehniško šolo za storitvene dejavnosti. Ga. ravnateljica nam je po uvodnem pozdravu predstavila Šolski center. Kasneje smo se razdelili v skupine. Po delavnicah smo pripravljali jedi in pijače iz jesenskih pridelkov

in plodov, ustvarjali jesenske dekorativne izdelke, ponavljali angleščino, se naučili nekaj novih nemških in francoskih besed v zvezi z jesenjo, nočjo čarovnic in martinovanjem, fotografirali delo v delavnicah, ustvarjali »svoja podjetja«, se preizkusili kot turistični vodiči in pripravili zanimive predstavitve na računalniku. Ob koncu dopoldneva smo se vsi skupaj zbrali v učilnici, kjer smo najprej predstavili delo v delavnicah. Dan smo zaključili z degustacijo okusne jesenske juhe, se posladkali z jabolčno-bučkinim zavitkom in odžejali z ne samo lepimi, ampak tudi zelo dobrimi koktajli. Ob vrnitvi v šolo smo še dobro urico izdelovali mapo na temo Jesen je tu. Dokončali smo jo doma. Hura! Potrudili smo se. Prijetna doživetja bomo »zabelili« še z lepo oceno.

Mentorica: ga. Anica Pudgar, prof.

Učenka OŠ Šoštanj, Suzana Podvinšek, 9. b

Posadili podarjene drevesne sadike

Konec novembra so člani gozdarskega društva in otroci iz osnovnih šol Zgornje Savinjske doline na več različnih krajih sadili mlada drevesca divje češnje. Sadike so bile kupljene kot darila v projektu Krilca – čarobna darila, v katerem je poleg drugih okoljevarstveno naravnanih daril mogoče izbrati Čudežno krošnjo in podariti drevo.

Drevesca so sadili na osmih izbranih lokacijah, kjer bodo divje češnje kar najbolj povečale naravno pestrost. Poiskali so vrzeli v smrekovih sestojih in sadili tudi na gole površine, ki so po vetrolomu ostale na Črnicu. Nekaj češenj so posadili v drevedu ob pešpoti med Mozirjem in Nazarjami, pa tudi na Češnjev vrh pri Brdcah v Mozirju.

Kot je povedal Damjan Jevšnik, vodja nazarske območne enote Zavoda za gozdove Republike Slovenije, ki pokriva tudi območje Šaleške doline, je divja češnja zelo zanimiva in prilagodljiva vrsta, ki naj bi dobro prenašala vse višje temperature v času klimatskih sprememb. Hitro raste, ima dragocen les in je pomembna v prehrani divjih živali, zlasti ptic.

Z nekaj nege v mladosti lahko dobro nadomesti izpad pri nas precej razširjene smreke, ki se zadnja leta umika v višje in hladnejše lege. Češnja je tudi zelo lepo drevo vsako leto vsaj trikrat; ko spomladi cveti, ko rodi in ko se jeseni rumeno rdeče obarva, je še povedal Jevšnik.

»Prihodnjič pa bomo sadili kakšno drugo manj znano avtohtono, to je domačo, plodonosno vrsto dreves. Morda bo to divja hruška ali pa brek,« je zaključil Damjan Jevšnik.

Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

POBUDA za sklic zbora občanov

Občine Šoštanj in obrazložitev zahteve za pridobitev rente

Pobudnika za sklic:

- Franc Druks, Aškerčeva cesta 9
- Walter Kolar, Prešernov trg 9

Z dopisom, z dne 2. december 2008 so ga. mag. **Vilma Fece** (predsednica KS Šoštanj), g. **Marjan Mevc** (član sveta KS Šoštanj in član koordinacijskega odbora za spremljanje načrtovanja in izgradnje objektov TEŠ) in g. **Darko Menih**, profesor (župan občine Šoštanj), prejeli dopis, **ZAHTEVO ZA SKLIC ZBORA OBČANOV**. V ostalih točkah, pa vsebinske pripombe na dokumente za pridobitev okoljevarstvenega soglasja za izgradnjo objektov TEŠ – Blok 6. Z vsebino te zahteve smo se 3. decembra 2008 v prostorih KS Šoštanj tudi sestali, kjer sta bila z zadevo osebo seznanjena tudi predsednica KS Šoštanj in g. Mevc.

Formalne podlage za posredovanje te zahteve so v statutu Občine Šoštanj, in sicer v prvem stavku zadnjega odstavka 77. člena tega statuta, ki se glasi:

“Svet Krajevne skupnosti lahko za obravnavo posameznih vprašanj sklicuje zbor občanov Krajevne skupnosti.”

V 81. členu pa statut določa opravila, ki jih občani opravijo na zboru občanov, in sicer med drugim v 7. alineji:

“Dajejo predloge občinskemu organu v zvezi s pripravo programov razvoja Občine, gospodarjenja s prostorom ter varovanja življenjskega okolja.”

V 8. alineji pa je navedeno:

“Oblikujejo stališča v zvezi z večjimi posegi v prostor, kot so gradnja avtocest, energetskih objektov, odlagališč odpadkov in nevarnih snovi.”

Ob dejstvih, da že vrsto let ni bil sličen zbor občanov in da gre pri izgradnji Bloka 6 TEŠ za pomembna vprašanja gospodarjenja s prostorom, oziroma za bistven poseg v prostor, s tem pa za bistvena vprašanja življenjskega okolja. Tako smo prepričani, da je zahteva umestna in temeljna. Upravičeno pričakujemo, da bo predsednica Krajevne skupnosti Šoštanj čimprej sklicala sejo sveta Krajevne skupnosti, da bo svet KS sprejel sklep o sklicu zbora občanov in da bo ta zbor ustrezno realiziran. Poleg tega, v skladu s kulturo medsebojnega komuniciranja pričakujemo, **pisno obvestilo** o odločitvi s strani KS Šoštanj in njene predsednice.

V izogib dvomom in dilemam

1. Izgradnja Bloka 6 TEŠ je neobhodna nujnost, saj je Slovenija že sedaj odvisna od uvoza 52% vse energije, v okviru tega pa je 25% odvisnost uvoza električne energije. Zanesljivost tega je zelo rizična. Poleg tega je v Sloveniji premog edina trajna akumulacija energije. Z zaustavitvijo starih blokov v TEŠ, se potreba po Bloku 6 s strani oskrbe Slovenije z

električno energijo še poveča.

2. Stranski, vendar zelo pomemben učinek izgradnje Bloka 6, je ohranjanje delovnih mest v premogovniku in TEŠ, in s tem ohranjanje energetske dejavnosti v Šaleški dolini.

3. Prostorsko bolj logična bi bila t.i. vzhodna varianta izgradnje Bloka 6, kar pomeni, da bi se objekti gradili v neposredni bližini Premogovnika Velenje, s čimer bi se oddaljili od mesta Šoštanj in bi s tem zmanjšali negativne okoljevarstvene vplive. Tako bi cello pridobili dodatne površine za razvoj mesta. Argument, da bi bili stroški za temeljenje novih objektov zaradi slabše geologije tal za investitorje višji pa je relativen.

4. Dejstvo je, da je sedaj prevladala t.i. zahodna varianta izgradnje Bloka 6, kar pomeni, da se bodo objekti še bolj približali mestu Šoštanj. Oziroma, objekti bodo segli še bolj neposredno v samo mesto. To dejstvo zahteva od investitorja, da ima dovolj velik posluš že v fazi načrtovanja izgradnje, kot tudi kasneje, za potrebe prebivalcev mesta in za upravičene zahteve po takšnih rešitvah, ki zagotavljajo znosno sobivanje v prostoru.

5. Omogočiti prebivalcem Šoštanja, da dobijo na zboru občanov neposredne informacije in odgovore na vprašanja in dileme v zvezi z načrtovanim rušenjem starih objektov in izgradnjo novih objektov TEŠ. Prav gotovo je to zahteva, ki izhaja iz demokratične civilizacijske kulture. **Ažurno in odgovorno delo Koordinacijskega odbora za spremljanje načrtovanja in izgradnje objektov TEŠ**, ki ga je ustanovil župan Občine Šoštanj in je civilno-družbeni organ, kar pa je garancija za kulturni dialog in učinkovito medsebojno komunikacijo.

Na ta način bomo najbolj učinkovito odpravili učinke vseh dezinformacij, ki so danes v prostoru in se nanašajo na prebivalce mesta Šoštanj. S tem vnašajo mednje dodatno slabo voljo, nezadovoljstvo in nezaupanje.

V vednost smo dokument poslali g. dr. Uroš Rotnik (direktor TEŠ), ga. Darja Medved (direktorica Občinske uprave Šoštanj) in vsem članom Koordinacijskega odbora za spremljanje načrtovanja in izgradnje objektov TEŠ.

Pripombe na dokumente za pridobitev okoljevarstvenega soglasja za izgradnjo objektov TEŠ (termoenergetski Blok 6 z nazivno močjo na sponkah generatorja 600MW), ki so na vpogled javnosti

- Obstaja dvom o objektivnosti izdelanega poročila o vplivih na okolje, zlasti v delu, v katerem je avtor ERICo Velenje, saj ga na TEŠ vežejo ustanoviteljske, solastniške in siceršnje poslovne vezi. Predlagam, da Občina Šoštanj, pri neodvisni inštituciji, ki ima tudi sicer ustrezne reference, naroči vsebinsko revizijo poročila o vplivih na okolje.

Franc Druks in Walter Kolar, dva od redkih, redkih Šoštanjčanov, ki jim ni vseeno, kakšne vplive bo imela na mesto enormno povečana elektrarna.

- V poročilih na vplivih na okolje je pomanjkljivo obdelan vpliv elektromagnetnega sevanja na zdravje ljudi, ki živimo v mestu Šoštanj in naselju Lokovica. Tudi sicer manjka celovita študija zdravstvenega stanja prebivalcev občine Šoštanj z vidika eventualnih vplivov termoenergetskih objektov TEŠ na zdravje prebivalcev. Pri ustrezni inštituciji naroči študija o zdravstvenem stanju prebivalcev občine Šoštanj in o s tem povezani problematiki predvsem z vidika vplivov elektromagnetnega sevanja elektroenergetskih naprav TEŠ na zdravje ljudi.

- V poročilu o vplivih na okolje ni obdelano vprašanje osenčenosti zaradi izjemno velikih gabarito načrtovanih energetskih objektov (posredno pa še svojim izpustom dimnih par dodatno senčijo mesto). Osenčenost dela objektov v mestu Šoštanj je v določenem letnem obdobju že sedaj prisotna in s tem problematična. Z načrtovanimi novimi objekti TEŠ, pa se pričakuje bistveno povečanje osenčenosti objektov v mestu in s tem dodaten nasilen poseg v pogoje za življenje prebivalcev. Pravica do sončne svetlobe je prev tako ena od temeljnih človekovih pravic, zato so načrtovani posegi v prostor zaskrbljujoči. Izdela in predstavi se naj študija pričakovane osenčenosti, kot negativnega vpliva na človekovo okolje in se na osnovi podatkov izkazanih v poročilu upoštevajo pri izdaji okoljevarstvenega soglasja.

- V poročilu o vplivih na okolje ni obdelano vprašanje prenaseljenosti Šoštanja in okolice v času izgradnje objektov TEŠ s tujimi delavci in s tem povezanimi vplivi na okolje. Poročilo o vplivih na okolje naj se dopolni z izdelavo ocene tveganja na človekovo okolje zaradi prenaseljenosti v času izgradnje objektov TEŠ.

- V času rušenja starih objektov TEŠ ves čas izgradnje načrtovanih objektov, se mora prometni režim v neposredni bližini TEŠ spremeniti tako, da se Aškerčeva cesta (do "Pirečnikove kapele") in Levstikova cesta ne bosta uporabljali za potrebe rušenja in izgradnje, ampak izključno za potrebe tam živečih prebivalcev. Takšen prometni režim je potrebno zavarovati s fizično zaporo na terenu.

- Tako sedaj, kot tudi v prihodnje, ima dejstvo, da so termoenergetski objekti TEŠ neposredno v mestu Šoštanj, znaten negativen vpliv na vrednost nepremič-

nin v mestu Šoštanj, kadar jih vrednotimo za prodajo. Dovolj dober indikator so že zavarovalniški ali drugi cenilci za stanovanjske in ostale objekte. **Dejstvo je, da je TEŠ neposredno odgovoren za razvrednotenje objektov v mestu Šoštanj.** Poleg že uveljavljene odškodnine, ki jo plačuje TEŠ občini Šoštanj se prizna individualna odškodnina za trajno razvrednotenje vrednosti stanovanjskih in drugih objektov v mestu Šoštanj, ki bi jih individualnim upravičencem priznala in izplačevala TEŠ ali država v njihovem imenu.

Dokumenti, ki so na vpogled javnosti, za pridobitev okoljevarstvenega soglasja za izgradnjo objektov TEŠ, so tako pomembni zlasti za prebivalce mesta Šoštanj, da je nujen sklic zbora občanov.

V zadnjem času se srečujejo predstavniki lokalnih skupnosti in oblasti na različnih ravneh. S tem dajejo možnost napačnega tolmačenja eksistencialnih pogojev v javnosti za prebivalce mesta Šoštanj. V kolikor občina, župan in svet občine mislijo, da dobijo dovolj sredstev iz naslova povračila škode (intervju na TV Slovenija v **torek 9. decembra** z županom občin Velenje in Šoštanj), **od vsega tega občani nimajo ničesar.** S svojimi vrašanji in pobudami bomo vplivali ravno na ta del. Predlagamo obisk ministra za gospodarstvo, **dr. Mateja Lahovnika, ki je enakega mnenja kot župan občine Šoštanj (intervju v Delu sredo 10.12., naj se prebivalci Šoštanja ne ozirajo na rento, ker jim ne pripada!)** Naš namen je, seznanitev ministra z opisanim stanjem in od vsega tega zahtevati:

1. Brezplačno ogrevanje za prebivalce občine Šoštanj, ki imajo zgrajeno infrastrukturo za toplovod (ker je zgrajen na podlagi lastnega dela in samopriskevka, se pristane na plačevanje

samo vzdrževalnih del in amortizacije. Samo toplotno energijo se znotraj Komunalnega podjetja Velenje in dobavitelja TEŠ izkaže kot regresiranje toplotne energije za občino Šoštanj. Na računu o dobavljeni toplotni energiji bo razvidno količine porabljene energije, v delu za plačilo toplotne energije pa se izkaže nič. Plačilo se izvede med omenjenimi podjetji, katerima država, kot lastnica TEŠ povrne znesek terjatev).

2. Brezplačno električno energijo za vse prebivalce občine Šoštanj (vsako gospodinjstvo s svojim števcem na tej osnovi dobi 200KWh električne energije na mesec zastoj, katero med seboj po enakem ključu obračunajo podjetja za proizvodnjo, prodajo in distribucijo električne energije.

3. Brezplačno oskrbo s pitno vodo (napajanje vseh stanovanjskih objektov v občini Šoštanj ima vodovod zgrajen na osnovi smoprispevkov in lastnega dela. Okoliškim krajem pa so celo lastnili vodovodna zajetja s strani komunalnega podjetja in plačujejo ne smo vodo, ampak zelo drago takso za obremenjevanje okolja, ker niso priklopljeni na čistilno napravo. Tudi tukaj se regresira znesek pitne vode, strošek takso za obremenjevanje in čiščenje pa prevzame občina Šoštanj.

4. Postavitev brezplačne brezžične internetne povezave v celotni občini Šoštanj in izgradnja optične povezave v mestnem jedru za potrebe telekomunikacij

*Spoštovani,
Zavedamo se, da si Šoštanj zasluži vse našeto pod podanimi in hkrati zahtevanimi pogoji. Do sedaj, odkar stoji TEŠ, je bil Šoštanj samo degradiran in zapostavljen kraj v vsem državnem merilu. Vse, kar so dobili prebivalci mesta Šoštanj,*

je do danes bil slab življenjski prostor in zmanjševanje uporabne bivalne površine. V 50 letnem obdobju delovanja TEŠ, si zaslužimo tisto, za kar smo bili vsa ta leta prikrajšani.

TEŠ so nam v Šoštanj vsilili. Po takratnih pravih lokalnih veljakov, druge izbire nismo imeli. Sedaj so drugi časi in imamo to možnost, da se nihče več ne bo poigral z nami. Pravico imamo do zdravega in čistega bivalnega okolja. Mi s svojimi zahtevami uveljavljamo svoje ustavne pravice.

Potrebe po električni energiji so vsak dan večje. Zavedamo se pa tudi, da sedaj živijo ljudje na Bledu, Bohinju in ostalih oazah plačujejo enako ceno za KWh električne energije, kot v Šoštanju. To dejstvo ni sprejemljivo in je moralno sporno. Vso umazanijo, tresenje tal, osenčenost mesta, vdihavanje škodljivih plinov in strah pred poplavljanjem, ki ga trpimo, je zadosten razlog za zgoraj omenjene zahteve.

Nepriznavanje statusa, kot ga ima občina Šoštanj in umeščanje Šoštanja med razvite slovenske kraje je samo farsa. S prenehanjem delovanja PV in TEŠ, bo Šoštanj spomenik žrtve gospodarskega izkoriščanja. To je opozorilo vsem nam. Če je težnja gospodarstva, kljub napisanemu še vedno tako močna, da jim ni mar za prebivalce, naj nam to povejo in izplačajo, ali pa preselijo na območje, kjer tega ni. Naša življenja so vredna več kot besede.

S svojo prisotnostjo na zboru občanov, boste dokazali, da želite ohraniti kvalitetnejše življenje našim vnukom, kot so ga nam zapustili naši očetje.

Za civilno družbo,
Franc Druks in Walter Kolar

Srečno 2009 !

Novo leto je pred vrati. Odpira priložnosti za nove radosti, nove užitke. Tudi v prihodnjem letu bomo odkrivali svet komunikacij in ga za vas poenostavljali.

Želimo vam obilo zdravja, osebnih in poslovnih uspehov, prijaznih nasmehov in toplih objemov.

Ponosni smo, da ste naša stranka, in upamo, da boste še naprej ostali v naši družbi.

Skupina UPC

Nova bencinska v Metlečah – money, money, money, it's so funny...

Bencinski servisi v naši lepi deželici rastejo kot gobe po dežju in očitno imajo zaenkrat še vsi dovolj posla, konkurenca ponudnikov pa se veča, kar je dobro za nas, potrošnike.

Razlogov, da v Šoštanju potrebujemo še eno bencinsko črpalko, je neuradno kar nekaj. Med ljudmi se ugiba, da Kmetijska zadruga Šaleška dolina z novo bencinsko črpalko v svoji bližini želi povečati promet v trgovini, da si občina želi izpeljati kolesarsko in pešpot iz Šoštanja naprej proti Topolšici, pri tem jo izsiljujejo lastniki zemljišč, v izgradnjo pa so vpleteni še privatniki in vsi si od gradnje nove bencinske menda obetajo dobre zaslužke. Ali so razlogi, osnovani zgolj na ugibanjih o ekonomskih učinkih, dovolj utemeljeni ZA izgradnjo novega bencinskega servisa v Metlečah?

Bilo bi pošteno do ljudi, ki bi bili prisiljeni živeti v neposredni bližini novega bencinskega servisa, da se jim predstavi tudi negativne strani takšne investicije. Da emisije iz prometa (v to se šteje tudi pretakanje goriva) negativno vplivajo na zdravje ljudi, je v svetu že splošno znano in sprejeto stališče. Kljub ukrepom zmanjševanja emisij iz velikih industrijskih objektov se zdravstveno stanje ljudi ne izboljšuje. Vzroke za to raziskovalci v svetu vidijo predvsem v prometu. Ocenjujejo, da je onesnaženost zraka z delci vzrok za 350.000 prezgodnjih smrti letno v Evropi (EEA, 2005). Odgovori, zakaj tako in katere so tiste škodljive emisije iz prometa, se skrivajo v sestavi goriva in njegovem nepopolnem izgorovanju v motorju z notranjim izgorovanjem.

Po Pravilniku o razvrščanju, pakiranju in označevanju nevarnih snovi in v skladu z EU direktivami ima vsaka nevarna snov ali pripravek, ki je v prometu, svoj varnostni list. V varnostnih listih (OMV, Petrol, MOL ...) lahko preberemo, da so produkti, ki jih prodajajo bencinski servisi (dieselsko in bencinsko gorivo), označeni kot zdravju škodljivi in okolju nevarni. Omenjene so možnosti trajnih okvar zdravja, strupenost za vodne organizme, dolgotrajni učinki na vodno okolje, draženje sluznice v grlu in nosu, dolgotrajna inhalacija lahko povzroča glavobole, omotičnost, zelo visoke koncentracije nezavest, ponavljajoča se izpostavljenost pa povzroča nastanek suhe ali razpokane kože.

In če gremo še malo podrobneje: bencinskemu gorivu se kot nadomestek za svinec dodajajo v majhnih količinah različni aditivi. Teh aditivov je v gorivu lahko različno veliko, v Sloveniji do 15 %, odvisno od dobavitelja. Med zdravju nevarnimi aditivi je tudi metiltetra butil eter (MTBE). MTBE je kemikalija, ki v toplem in sončnem delu dneva hitro razpade, njena dobra lastnost pa je, da zmanjšuje nastajanje dušikovih oksidov in posledično ozona. V hladnih, temnih okoljih in v odsotnosti kisika pa je MTBE obstojen. V Ameriki so zaradi te kemikalije že zapirali vire pitne vode, ker je prišlo do kontaminacije. Količina MTBE

v zraku se z gostoto prometa povečuje. Že v majhnih koncentracijah MTBE vpliva na poškodbe dednine v celicah. Pri nepopolnem izgorovanju goriva nastajajo v izpušnih fini prašni delci, dušikovi oksidi (NO₂, NO, ...), žveplov dioksid (SO₂), ogljikov monoksid (CO), ogljikov dioksid (CO₂), težke kovine (kadmij, živo srebro, svinec, cink, vanadij, nikelj, krom, baker), lahkohlapni organski ogljikovodiki (VOC), policiklični aromatski ogljikovodiki (PAO) itd. V tem koktejlu plinov je nekaj izjemno strupenih. Med njimi je benzen, ki je rakotvorna spojina in jo povezujemo s povečanim tveganjem obolenja za levkemijo. Benzen je aromatski ogljikovodik, ki je prisoten v nafti in naftnih derivatih, se dodaja bencinu. Vnos benzene v organizem poteka v glavnem preko zraka in hrane. Mednarodna agencija za raziskave raka (IARC) je benzen uvrstila v 1. skupino (najbolj zdravju nevarna skupina), saj povzroča kromosomske napake in genske poškodbe pri sesalcih. Policiklični aromatski ogljikovodiki (PAO) je ime za več kot 100 organskih spojin z dvema ali več obroči benzene. Dražijo kožo in sluznice, povzročajo alergije, poškodujejo jetra, ledvice. So karcenogeni, genotoksični, teratogeni, mutageni. IARC je različne PAO razvrstil v različne skupine, na primer benzo(a)piren v skupino 1. Zagotovo bo kdo vprašal, zakaj ravno v Metlečah ni dobra lokacija za bencinski servis, če pa so le-ti v Sloveniji tudi v bližini večjih mestnih središč. Odgovori so povezani z neposrednimi in posrednimi vplivi, ki jih prinaša izgradnja bencinskega servisa:

1. V Šoštanju ni tako hude prostorske stiske, da nov bencinski servis ne bi mogli odmakniti izven območja prebivališč občanov. Marsikje je bencinski servis nekoč stal izven mestnega območja, vendar se je kasneje to mesto toliko prostorsko razvilo, da se je le-ta znašel v samem mestu.
2. Z vsakim vžigom avtomobila (ob polnjenju rezervoarja moramo motor ugasniti) se v ozračje sprostijo več strupenih plinov kot med normalno vožnjo. Poleg tega se strupeni izpuhi iz avtomobilov ne ustavijo vedno tam, kjer si želimo, to je v odsesalnih sistemih bencinskega servisa. Šoštanj je po ravni koncentracij zračnih onesnažil za žveplov dioksid in ozon že sedaj v najslabšem kakovostnem območju po onesnaženosti zraka v Sloveniji (Ur. l. RS 72/03). Nobene potrebe ni, da bi se tudi raven koncentracije benzene na našem območju v prihodnosti povečevala zaradi nepremišljenega prostorskega načrtovanja.
3. V Metlečah je najnižja nadmorska višina in tudi najnižja temperatura zraka v Šaleški dolini. Metleče ležijo v reliefni depresiji, kar je prvi pogoj za nastanek jezer hladnega zraka. V takšnih hladnih pogojih je zadrževalni čas emisij na mestu nastanka daljši kot sicer. Megla in povečana relativna vlaga zraka v Metlečah že sedaj zmanjšuje absorpcijo sončnega obsevanja

v jutranjih in poznih popoldanskih urah, zlasti v zimskem času. Zaradi emisij prašnih delcev ob bencinskem servisu lahko pričakujemo v Metlečah še več megle.

4. V Metlečah so obrečna tla na ilovnatem aluviju, zato je podtalnica tik pod površjem in taka tla predstavljajo večje tveganje za poplavnost in s tem tudi večjo nevarnost glede mobilnosti toksičnih snovi. Poleg tega pa anaerobni pogoji (odsotnost kisika) v takšnih tleh predstavljajo počasnejšo razgradnjo v manj nevarne snovi. Tla v Metlečah so zakisana (zamočvirjena, pregojena in preprejena z odprtimi kanalizacijskimi jarki) in predstavljajo slabše pogoje za mikrobiološko aktivnost tal in s tem slabšo razgradnjo nakopičenih strupenih snovi, ki bi morda ušle nadzoru. To lahko pomeni potencialno nevarnost za kakovost krme in hrane, pridelane na tem območju.

5. Bencinski servis bo na območju pešpota šoloobveznih otrok. S povečanim številom ustavljanja vozil in povečanim prometom bo tveganje za nesreče povečano.

6. Povečan bo hrup, zlasti v poznejših nočnih urah. To je stresni dejavnik, ki vpliva na slabše spanje.

7. Požarna varnost bo zmanjšana (nevarnost eksplozije, nevarnost bližine bivališč, električna napeljava v Metlečah še vedno v zraku na lesenih stebrih).

V Metlečah smo bili vrsto let zaradi v preteklosti planiranega razvoja Premogovnika Velenje odrinjeni na stran pri razvoju infrastrukture. Smo najbližji sosedje čistilni napravi na Paki, kjer se prečiščujejo odpadne fekalije iz cele Šaleške doline, nimamo kanalizacijskega omrežja in zato plačujemo ekološko takso. Vodovod je zastarel, električna napeljava prav tako. Bo bencinski

piše:
Edi Vučina

**Č a s i
recesije in
gospodarske
krize, ki so
baje že pred
vrati, bodo
v ospredje
p o t i s n i l i**

brezposelnost, inflacijo, stečaje in podobne teme, eko-problemi tega planeta, ki resnično ogrožajo naša življenja, pa bodo spet zdrsnili na konec dnevnega reda. Konflikti potrošniške družbe, ki se bo prejal slej morala soočiti z omejenimi naravnimi viri, pa se le stopnjujejo. Zdi se, da demokratične institucije ne zmorejo opraviti svojega poslanstva, prazen prostor demokracije pa poskušajo zapolniti številne civilne iniciative.

Kot potrditev navedenega lahko omenim reakcijo samoorganiziranih prebivalcev Metleč, ki so v javnost posredovali svoje nasprotovanje gradnji nove bencinske črpalke in trgovskega centra. V lokalnem tedniku smo lahko prebrali, da je župan začasno ustavil postopek spremembe prostorskega akta, ki bi omogočil pozidavo zelenice pred trgovino Kmetijske zadruge. Res je, lokalna oblast je formalno sicer zadostila pogojem, ki jih za spremembo prostorskih aktov zahteva zakon, vključno z javno razgrnitvijo nameranih sprememb in javno obravnavo. Po drugi strani pa, koliko bralcev tega Lista je sploh vedelo, kako

servis v Metlečah sprožil res tolikšen gospodarski razcvet Šoštanja? Odgovor verjetno vsi poznamo. Primer dobre prakse, kako se glavino prometa in bencinske servise postavi ven iz mesta, si lahko pogledamo v naši bližini. To je uspešno storilo mesto Slovenj Gradec.

In za konec, spoštovani planerji razvoja Šoštanja: »Bi hoteli živeti s svojo družino v neposredni

bližini bencinskega servisa, če bi imeli seveda na voljo možnost izbire?« Če je odgovor NE, potem ljudje v Metlečah upravičeno pričakujemo, da z razumevanjem do nas in seveda s polno odgovornostjo do družbe, ki vam jo nalaga konec koncev tudi vaša služba, odločitev za bencinski servis v Metlečah še enkrat temeljito pretehtate.

Nataša Kopušar

Informacije v prostoru

namerava vplivni lastnik unovčiti zelenico, na kateri do sedaj gradnja stavb ni bila mogoča. Če se potencialno prizadeti sosedje ne udeležijo javne predstavitve, ki jo občina praviloma organizira v dopoldanskem času običajnega delavnika, še ne pomeni, da jih ne zanima, kaj jim bodo »zakuhali« občinski svetniki. Mogoče so le slabo obveščeni. Pomanjkanje informacij pa praviloma vodi v nezaupanje in nasprotovanje.

Župan je za občinski praznik, ki je sovpadal s parlamentarnimi volitvami, v naše poštne nabiralnike razdelil brošuro PROJEKTI OBČINE ŠOŠTANJ. V njej je tudi skopa najava postopka spremembe občinskega odloka na podlagi pobude KZ. Na pobudo iste KZ je bil že večkrat spremenjen prostorski akt. Najprej tisti, ki naj bi v centru starega mesta pobudnici, ki je tam že imela svojo trgovino, omogočil gradnjo trgovskega centra. Tudi takrat spreminjanje prostorskega akta ni bilo »ne enostavno in ne poceni«. Kasneje se je KZ premislila in dosegla novo spremembo odloka, na podlagi katerega je zgradila sedanji trgovski center v Metlečah, njeni objekti v centru pa kljub trudu občine sramotno propadajo.

Kaj torej želi KZ z zemljiščem v neposredni bližini svoje trgovine? Najbrž to, kar želijo vsi, ki želijo nezazidljivo zemljišče spremeniti v zemljišče, ki ga lahko prodajo na trgu nepremičnin. Kje pa je skrit javni interes kot generator vseh dejanj lokalne oblasti z županom na čelu? Kaj bo mesto dejansko s predvideno gradnjo pridobilo? V omenjeni brošuri je na sosednji strani predstavljen tudi nov URBANISTIČNI NAČRT MESTA. O omenjenem načrtu so v brošuri še zapisali, da gre za urbano zasnov, ki se je bo potrebno držati. »V nasprotnem primeru bo v prostoru prihajalo do vedno novih konfliktov, katerih posledica bodo čedalje dražji posegi v prostor, če bodo ti sploh mogoči; s tem pa se bo večalo tudi nezadovoljstvo vseh prebivalcev«. Z vizionarsko zapisanim tekstom iz brošure, ki ga s svojo peticijo že potrjujejo prebivalci Metleč, se lahko le strinjam. Peticija je tako tudi dokaz, da se z zeleno gradnjo trgovine s črpalko že načrtuje koncept še ne potrjenega mestnega načrta.

Še ena javna razgrnitev je v teh norih decembrskih dneh minila skoraj neopazno. Gre za tako imenovano celovito presojo vplivov TEŠ-eve šestice na okolje in postopek pridobitve okolje-varstvenega soglasja za gradnjo. Obsežna dokumentacija, ki bi naj dokazovala, da so vplivi na okolje sprejemljivi, je bila cel mesec na vpogled v občinskih hodnikih (rok za pripombe se je iztekel 15. decembra). Koliko bralcev je prebiral strokovno precej zahtevno in obsežno gradivo, ki bi naj dokazovalo, da predvidena investicija ne bo ogrozila našega zdravja in premoženja, je pa drugo vprašanje. V javnem naznanilu je bilo zapisano, da osebe, ki na območju, na katerem nameravani poseg povzroča obremenitev okolja, ki lahko vplivajo na zdravje ali premoženje ljudi, stalno prebivajo ali so lastniki nepremičnin, lahko podajo mnenja in pripombe o nameravani posegu ter zahtevajo vstop v postopek. Prav zanima me, koliko jih je podalo pripombe. **Ste bili o morebiti najpomembnejši odločitvi za naše mesto pozvani pisno, kot je to običaj za vsak malce večji kulturni dogodek?**

Da so nam morali snovalci nove elektrarne ponuditi vsaj možnost, da izrazimo svoje pripombe oz. nestrinjanje s predvideno investicijo, je zasluga EU direktiv. Naše mnenje res ni imelo nobenih možnosti, da bi ustavilo investicijo, ki jo v debelih »strokovnih« poročilih brani cela četa doktorjev, a vsaj odgovor na naše pripombe smo lahko zahtevali. Ko so se svetniki odločili, da bomo uporabniki pitne vode v Občini Šoštanj do leta 2020 za razvoj komunalne infrastrukture iz svojih žepov zbrali okoli 6.000.000, pa nas sploh niso nič vprašali. Včasih, še v socializmu, je bil vsaj referendum za samoprispevek. **Danes pa nam bodo brez posebne javne razprave prispevek, znan pod imenom RR (razširjena reprodukcija), preprosto skrili v znesek komunalne položnice, da si bodo ljudje le s težavo izračunali višino novega občinskega davka.**

No, ampak saj po novem letu bolje bo, kajne? Želim vam, da res. Ali pa vsaj, da prihajajoče ne bi bilo slabše od odhajajočega.

Planinski tabor Makedonija 2008

Že četrto leto zapored, smo planinci Planinskega društva Šoštanj, prebili skupaj nekaj nepozabnih dni v planinskem taboru, ki smo ga tokrat izvedli v gorah Makedonije. Tabor je bil organiziran v času od 10. do 18. oktobra.

Ko smo prvič ozrli cilj Veliki Korab (2754)

Prvi dan nas je pot vodila iz Šoštanja preko Velenja do meje s Hrvaško in dalje mimo Zagreba, nočnega Beograda, Niša, vse do Skopja. Posebnih težav pri prestopih meja ni bilo, tako da smo bili ob dogovorjenem času na postajališču v Skopju, kjer nas je že čakal naš makedonski vodič Živko Temelkoski, ki je bil z nami ves čas bivanja v Makedoniji. Makedonija, dežela tobaka, riža in bombaža nas je pričakala v jutranjih urah še vsa mirna in zaspana. Samo na meji je ponosno vihrala makedonska zastava z rumeno sončno zvezdo, simbolom rodbine Aleksandra Velikega, kar tako moti sosedo Grčijo, da nagaja Makedoniji pri njenem imenu.

Če iščemo podobnosti med našo državo in Makedonijo, lahko rečemo, da sta si Makedonija in Slovenija v marsičem podobni, a tudi zelo različni. Čez Slovenijo vodi najnižji prehod iz Panonske nižine k severnemu Jadranu, skozi Makedonijo pa pelje moravsko-varcarska pot proti Egejskemu morju. Obe sta gorati, v obe segajo z morja vplivi sredozemskega podnebja, vendar dobi Makedonija mnogo manj padavin. V vročem in dolgem makedonskem poletju, dozore subtropske rastline.

Okoli dve tretjini prebivalcev Makedonije je Makedoncev, zelo močno manjšino pa predstavljajo Albanci, ki živijo predvsem ob meji s Kosovom in Albanijo, kamor smo bili

namenjeni tudi mi. Pred nadaljevanjem vožnje z avtobusom, smo se sprehodili po starem delu glavnega mesta, poskusili nekaj balkanskih specialitet, si ogledali trdnjavo Skopsko kale in se pripravili za prvi ogrevalni pohod na hrib Vodno nad Skopjem. Iz vrha je bil prečudovit pogled na mesto pod nami, prav impozantno pa na samem vrhu - deluje ogromen, preko 80 m visoki križ, zgrajen iz železnih profilov. Pod vrh križa vas popelje dvigalo. Občutki na vrhu so podobni, kot na znamenitem Eifflovem stolpu v Parizu.

Med popoldansko vožnjo proti Tetovu in Popovi Šapki smo si še ogledali kanjon reke Treske in se sprehodili do alpinističnega centra. V Tetovu pa smo ob kratkem postanku nabavili nekaj živil pred zahtevno planinsko turo, ki nas je čakala naslednji dan.

Namestitev na Popovi Šapki je bila za mnoge, že vsega vajene planince, pravi šok, saj je bil objekt, kjer smo prespali dve noči v zelo klavrnem stanju. Vzdušje se je po začetnem šoku nekoliko popravilo, ko smo si izbrili sveže rjuhe in ko je naš mladi harmonikar raztegnil svojo harmoniko.

Prelepa jutranja zarja pred prvim pravim planinskim pohodom nam je dala dodatno energijo. Naš cilj dneva je bil Titov vrh, ali Titov vrv, kot ga imenujejo Makedonci. Pa kaj, ko je Makedoncev v tem delu Makedonije le še za vzorec.

Titov vrh je najvišji vrh v Šar planini v Makedoniji. Visok je kar 2748m. Vrh nosi ime po maršalu Titu, pred tem pa se je imenoval Golem Turčin.

Šarsko gorstvo je nadaljevanje Dinarskega in se začne onstran Metohijske in Kosovske kotline s Šar planino.

Ker je večji del gorstva zgrajen iz starih neprepustnih kamnin, ga pokrivajo gozdovi in zlasti pašniki. Po le teh, smo se ta dan res nahodili. Makedonski vodič je testiral naše sposobnosti in nekaterim posameznikom tudi potrpljenje. Vodil nas je po teh gorah navzgor in navzdol,

čeprav bi se pot dala precej skrajšati. Pa so jo nekateri posamezniki tudi skrajšali in se tudi skoraj zaplezali. To je bila kar dobra šola za začetek. Že pri naslednjem vzponu na najvišji vrh Makedonije in Albanije, 2764 visoki Korab je bilo čisto drugače. Držali smo se kolone, nekaj zaradi slabe izkušnje, nekaj pa tudi zaradi neposredne bližine sosede Albanije.

Pa se vrnimo nazaj na Popovo Šapko. Po osvojitvi Titovega vrha, smo se vrnili polni prečudovitih vtisov v našo bazno postojanko. Kot da cel dan hoje nekaterim ni bilo dovolj, zaželeli so si še plesne šole makedonskih kol. Mladostni gostitelj pri 75-tih, jim je to željo tudi uresničil. Plesni šoli pa so sledili še gimnastični vložki na parterju in poskoki s kolebnico. Seveda pa ni manjkalo domače slovenske glasbe, ki jo je iz svoje »fraitonarce« izvajal naš harmonikar.

Po zajtrku smo si malo pobližje ogledali Tetovo, ki leži v rodovitni kotlini Polog, ob samem vznožju Šar planine. Znano pisano mošejo smo si, seveda bos, ogledali tudi odnotraj, zatem pa pot nadaljevali proti južneje ležečemu Mavrovskemu jezeru. Ob samem jezeru, ki je umetno, nastalo po zgraditvi velikega jezusa iz zemlje že leta 1947, leži hotel Medenica, naša druga bazna postojanka. To je bil, seveda v primerjavi s Popovo Šapko, drugi svet. Tudi smučarski center je lepo urejen. Tukaj ni bilo videti propadajočih in praznih objektov.

Popoldan smo si ogledali pravoslavni samostan Sv. Jovana Bigorskega, ki je v celoti restavriran in obnovljen. Ženske so si pred vhodom v samostan morale okoli pasu zavezati velike rute, ki so služile kot ženska krila. Mlada pripravnikinja za meniški stan, ki sta pometala samostansko dvorišče, sta izabila marsikateri pogled naših planink. Spraševale so se, pa kaj jim je tega treba bilo?

Še v trdi temi jutra, smo se z našim avtobusom peljali do dogovorjene točke. Od tam dalje je bilo možno samo peš, s terenskim vozilom ali ustreznim tovornjakom. In prav to je bil naš izbor. V kabini zraven šoferja je bilo prostora le za izbrane, ostali smo se spravili tja, kjer

Foto: Lepko ©

Skupno na poti, v ozadju Pelister. (2602)

je prostor za tovor. To je bilo zabave polna nepozabna ura vožnja po prepadni cesti, ob kristalno čisti reki Radiki.

Planina Korab je podaljšek Šar planine in leži na meji med Makedonijo in Albanijo. Za gibanje v teh gorah je potrebno imeti urejene posebne dovolilnice, ki jih je uredil naš Živko Temelkoski.

Naš cilj, Golemi Korab, je bil to prelepo jutro še zelo daleč. Sončni žarki so vedno močnejše pričeli osvetljevati in ogrevati to čudovito travnato gorsko pokrajino. Daleč v dolini smo zagledali živo reko iz stoterih ovac, ki so jih pastirji iz ograde peljali na pašo. Listnati gozdovi so se bahali s svojim prečudovitim živobarvnim kožuhom, travnate strmine so bile tu in tam prekrte s snežno odejo. Pogledi se ne zaustavijo že ob naslednjem višjem hribu ali gori. Tu smo bili mi najvišje, pogledovali smo proti severu, kjer so se v daljavi bohotile črnogorske planine in iskali Durmitor, naš lanskoletni cilj.

Te planine je preprosto treba videti na lastne oči, da si ustvariš pravo sliko o njih. To so ogromna, neposeljena prostranstva, na katerih se ni noben problem izgubiti. Verjetno jih najbolje poznajo gamsi, medvedi in tihotapci, mogoče tudi planinski zanesenjaki, med katere sodi prav gotovo tudi naš makedonski vodič. Golemi Korab je na vrhu označen z velikim kamnitim mejnim kamnom, ki označuje mejo med Makedonijo in Albanijo. Seveda smo hitro stopili tudi na albansko stran, da se lahko pohvalimo, da smo bili v tej, še vedno za nas precej eksotični deželi črnih orlov.

Debar, mestece na meji z Albanijo že na prvi pogled pokaže, da tukaj živijo ljudje, ki so med seboj povezani in jim tihotapstvo že od nekdaj prinaša denar za preživetje. Videli smo ga le bežno izza avtobusnih šip med vožnjo proti Strugi in Ohridskemu jezeru, kjer smo imeli postanke na poti proti Nizopolu pod planino Baba. Najvišji vrh te planine je bil naš zadnji planinski cilj. Vrh se imenuje Pelister.

Ohridskemu jezeru velikokrat rečejo kar makedonsko morje, in ga primerjajo z Bajkalskim jezerom v Aziji ali Tanganjiškim in Malavijskim v Afriki ali jezerom Titicaca v J. Ameriki. V nekaj milijonih let so se tu namreč razvile posebne, samo tukaj živeče endemne vrste. Poznajo jih več kot 150, kar je za Evropo nenavadno veliko. Prijazni domačini so nas s čolni popeljali po jezeru, ogledali smo si Sv. Naum, kjer je kratek pritok v jezero, na severu pri mestu Struga pa odtok jezera. To je reka Crni Drim, ki po 65 km prestopi mejo z Albanijo. V albanskih hribih dobi s Kosova pritok Beli Drim in se nato razcepi. En krak se izlije v Jadransko morje neposredno, drugi pa preko Skadarskega jezera kot reka Bojana.

Po ogledu jezera in mesta Ohrida, zibelke naše kulture, kajti od tu so Klemen Ohridski, Ciril in Metod ter drugi širili pismenost po vsej Evropi, smo prevozili planino Galičico, občudovali Prespansko jezero in prišli do mladinskega naselja pod planino Baba. Tukaj je bila zadnja baza našega planinskega tabora.

Planinska tura na najvišji vrh pogorja Pelister, velja za najlepšo turo v Makedoniji. V vabilu na ta planinski tabor je bilo zapisano, da je dolga

»samo« 10 ur in povsem nezahtevna. S tem se seveda po končani turi mnogi ne bi strinjali. Prvi del poti je res nekaj posebnega. Pot je v serpentinah speljana skozi čudovito ohranjene borove gozdove, sledi pa del poti po skalovitem površju, ki mu ni enakega v Sloveniji. Ogromne skalne in kamnite gmote so velika ovira za brezskrbno hojo. Potrebno je bilo visoko dvigniti kolena, kar pa je bil za mnoge že vedno večji napor. Ob poti so nas spremljali številni vodni izviri, ki so pridno polnili naše čutarice in gasili našo žejo.

V bazni tabor smo po celodnevni turi prišli že v trdi temi. Bili smo prijetno utrujeni in ponosni, da smo uspeli osvojiti vse vrhove, ki so bili planirani. Spremljalo nas je prekrasno jesensko vreme, vodil odličen vodnik, krepila dobra volja, navduševali prelepi razgledi in bogatila nova spoznanja.

Na poti domov smo se ustavili še v Bitoli, ki je drugo največje mesto v Makedoniji. Že v turškem obdobju je veljalo za pomembno upravno središče. V bližini mesta so izkapanine antičnega mesta Heraklea, ki ga je v 4. stoletju pred našim štetjem ustanovil Filip Makedonski.

V Skopju je bilo slovo od Živka Temelkoskega in Makedonije kar malo ganljivo. V marsikaterem očesu se je pojavila tudi solza. Pa ne vem, če je bila to solza žalosti, sreče, zadovoljstva ali preprosto solza ob slovesu.

Makedonija, če nam bo služilo zdravje, te še kdaj obiščemo!

Boris Šalamon

Pogovor (ček)

Vlado Stropnik

»Ljubezen do gora je najbrž prirojena,« meni Vlado Stropnik predsednik Planinskega društva Šoštanj. Kar se njega samega tiče, mu lahko samo pritrdimo, saj se je Vlado že kot majhen otrok oziral po vršacih. Stara mama ga je občasno vzela s sabo na Mozirske planine, kjer je nabirala brusnice in njegova ljubezen ter spoštovanje do gora sta le še rasla. Kot osnovnošolec se je vpisal v planinski krožek na šoli in postal član Planinskega društva Šoštanj, že leta 1970. Biti planinec, pomeni živeti drugače in Vlado je dobršen del mladosti posvetil goram. »Ostal sem in bom zgolj planinec«, pravi Vlado, čeprav se je skozi leta izobraževal in dosegel naziv vodnika Planinske zveze Slovenije A in B kategorije, kar pomeni, da vas bo varno popeljal po bolj zahtevnih poteh in planinskih brezpotjih. Vlado, ki je mladost preživel na kmetiji, je tu tudi ostal.

Vlado Stropnik

Zato od malega ve, da sta ti dve dejavnosti težko združljivi med seboj. Brez razumevanja in podpore družine ne bi šlo, zato so dragoceni trenutki, ko lahko skupaj z ženo in njunimi tremi otroki podajo na kakšno planinsko turo ali izlet. Pod njegovimi »gozdarji« so stekle številne planinske poti in bili osvojeni mnogi vrhovi, ne samo v Sloveniji, tudi v tujini, a pravi, da ni ekstremist. In da ravno tako spoštuje sredogorja, kakor visoke Alpske vrhove. Rad je vodnik in rad odkriva nove planinske poti ter popelje udeležence izletov ali tur po čudovitem

svetu sredogorja ali visokogorja.

Kot predsednik Planinskega društva, enega najstarejših in najštevilnejših društev v občini Šoštanj, deluje že drugi mandat. V letu 2009, bo društvo praznovalo 105 obletnico nastanka. Za to leto ocenjujejo, da se je lepo izteklo, brez poškodb in težav, odlično pa jim je uspel tudi osem dnevni tabor za odrasle planince v Makedoniji, ki ga je tokrat vodil prav Vlado, kjer so šoštanjski planinci osvajali lepe nepregledne planote in visoke vrhove Šarskega gorstva. Tudi plan izletov po posameznih sekcijah in odsekih je že izdelan, tako, da bo do občnega zbora, ki bo v marcu nekaj že realiziranega. Plan bo tudi objavljen v Planinskem popotniku, društvenem glasilu, ki izide enkrat letno. V družbi šoštanjski planincev je vedno lepo in za vsakega se najde nekaj. V marcu bodo tudi volitve, ki bodo upa prinesle novo vodstvo. Vlado pravi, da je včasih obveznosti preveč, da bi jih lahko izvrševal, tako kot sam želi. Ker je gospodar velike kmetije, je čas, ki ga lahko nameni svoji ljubezni, skopo odmerjen.

Milojka Komprej

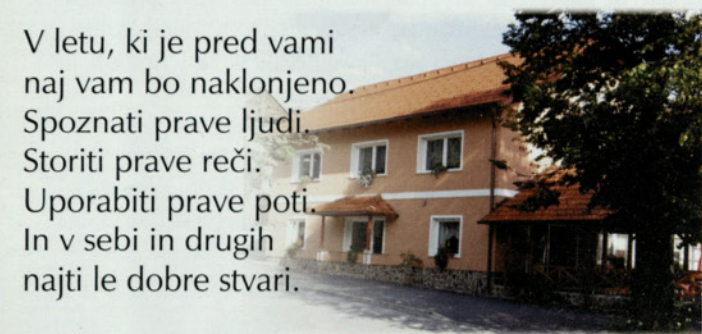
Kar je redko, je dragoceno.
Srečno 2009!

<http://www.sd-sostanj.si/>

V letu, ki je pred vami
naj vam bo naklonjeno.
Spoznati prave ljudi.
Storiti prave reči.
Uporabiti prave poti.
In v sebi in drugih
najti le dobre stvari.

**Veseli božič, srečno, zdravo in zadovoljno
Novo Leto 2009 vam želi Bistro GRUDNIK**

Želimo vam prijetne božične
praznike in vse najlepše v
novem letu!

Z vami za čisto okolje tudi v 2009

**VESELE PRAZNIKE IN OBILO
ZDRAVJA V PRIHAJAJOČEM
LETU 2009!**

Bolnišnica Topolšica

**BOLNIŠNICA
TOPOLŠICA**

Občankam in občanom
Občine Šoštanj želimo
vse lepo in vse dobro v
prihajajočem letu 2009

Urejanje in vzdrževanje zelenih površin,
gojenje in izkoriščanje gozdov, razne storitve.
LESUS SOVINC
Topolšica 196, Šoštanj, GSM: 041-748-159

www.nlb.si

KOMUNALNO PODJETJE VELENJE d.o.o.

**Vam želi mirne
božične praznike in
uspešno leto 2009**

Veliko srečnih trenutkov
Vam želi Vaša

kavarna & šostanj

L I M A

Višinska
vzdrževalna
dela

Marija LIHTENEKER s.p.

Topolšica 215, 3325 Šoštanj, tel.: 03/891 16 20, fax: 03/891 16 21
gsm: 031 648 344, e-pošta: lihteneker.lima@siol.net, www.lima-sp.si

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO V LETU 2009

Srečno, zdravo
in uspešno novo leto
vam želi kolektiv
Lekarne Velenje z enotami

Lekarna Šoštanj
Lekarna Center Velenje
Lekarna Kersnikova Velenje
Lekarna Cankarjeva Velenje
Lekarna Šmartno Ob Paki

www.lekarna-velenje.si

KRAJEVNA SKUPNOST ŠOŠTANJ

VSEM PREBIVALCEM IN
OBISKOVALCEM MESTA ŠOŠTANJ
ŽELIMO
VESELE PRAZNIKE in
SREČNO NOVO LETO 2009

KRAJEVNA SKUPNOST ŠOŠTANJ TELEFON 03 891 2770
THG (VOJVOKE 5) INTERNET WWW.KS.SOSHTANJ.SI
3325 ŠOŠTANJ EMAIL: INFO@KS.SOSHTANJ.SI

CEE Inženiring za energetiko in ekologijo, d.o.o.
Jamova cesta 20, 1000 Ljubljana
Tel.: 01/474 37 67, Faks: 01/251 16 76
E-mail: cee@cee.si

Podružnica Šoštanj
Cesta Lole Ribarja 18, 3325 Šoštanj
Tel.: 03/8993 679, Faks: 03/5882 262
E-mail: sostanj@cee.si

Srečno 2009!

Vesele
božične
praznike
in srečno
Novo leto
2009!

Svet KS
Bele Vode

BDV
BDA

BDV storitve in trgovina d.o.o.
Levstikova 15, 3325 Šoštanj,
fax: +386 3/5-865-967
e-mail: bdv.pisarna@email.si

Trgovina Elektro ČAS
Akerčeva 5/d, 3325 Šoštanj,
tel&fax: +386 3/5-881-333
e-mail: elektro.cas@email.si

Srečno
2009!

KOLEKTIV ELEKTRO ČAS

Frizerski
salon Look
Lidija Skornšek s.p.

RAVNE 202
3325 Šoštanj
Tel: 041 563 377

EUROGRAF
z najlepšimi željami

Podoba kulture

pripravila Milojka Komprej

Vrnitev staroselk

Razstava v Mestni galeriji Šoštanj, ki je bila odprta 13. novembra, je te dni že podrt. Staroselke so se selile nazaj v Celje, mnogim pa so se v zavest vtisnile slike in izdelki Barbare Zupanc, ustvarjalke, ki le redko dovoli, da gledalec vstopi v njen domišljjski likovni svet. Zato je ne srečujemo po galerijah in drugih razstaviščih. A takrat, ko se pojavi, je to posebno doživetje in takšno, kot je njeno likovno ustvarjanje, ki ni enosmerno omejeno v natančno izbranem likovnem besednjaku, takšna je bila tudi njena razstava. Po eni strani v bogatem koloritu, po drugi strani nežna v zemeljskih barvah, s prepoznavno figuraliko živalskih, ženskih in moških likov, pri katerih stopajo v ospredje ženske figure. Avtorica je naklonjena različnim likovnim tehnikam, pri čemer se ne ustraši niti oblikovanja glinenih izdelkov. Za slikarsko ploščo ji velikokrat služijo stari predmeti in les. Nova znanja je niso nikoli omejevala, zato si njena dela sledijo od čistih, skoraj minimalističnih kompozicij, do bogastva motivov, v barvnem in formalnem smislu povezanih v nadrealistični maniri. Tisti, ki ste

dobje zaznamovalo, gre za verodostojen dokument tega časa, ki je bil na nek način zelo razgiban.

Uvodoma so o Trubarju spregovorili učenci Osnovne šole Šoštanj, nekaj besed pa je o tem predstavniku reformacije v pogovoru z avtorjem nanizala Milojka Komprej. Vsekakor je večer zbudil veliko zanimanja in naklonjenosti do avtorja in njegovega dela. Doc. dr. Ravnikar se kot zgodovinar v veliki meri posveča raziskovanju preteklosti Šaleške doline. Med mnogimi ugotovitvami je gotovo zanimiva ta, da se pri raziskovanju preteklosti odpirajo nova spoznanja, ki postavljajo mnoga zapisana dejstva pod vprašaj.

Foto: Dejan Tonkili

Knjižica je izšla pri Muzeju Velenje v zbirki Muzejski kolaž kot osma po vrsti, zanj se je podpisal Damjan Kljajič. Njenemu izidu botruje tudi letošnja 500. obletnica rojstva Primoža Trubarja, očeta slovenske književnosti. V vodniku so s poudarkom na obdobju reformacije zgodovinsko predstavljeni objekti: grad Forhtenek, cerkev sv. Mohorja in Fortunata, grad Turn, cerkev sv. Marije, šola in grad Velenje ter grad Švarcenštajn.

Milojka Komprej

Stati inu obstati

»Stati inu obstati«, je naslov fotografske razstave Andreja Perka, ki so jo v Mestni galeriji Šoštanj odprli v četrtek 11. decembra in s katero so zaokrožili sklop prireditev ob 500. obletnici rojstva Primoža Trubarja. Odprtju je prisostvoval predsednik Slovenskega protestantskega društva mag. Viktor Žakelj, ki je nanizal par podatkov o avtorju, njegovem ustvarjanju in tudi o Primožu Trubarju. Skoraj pravega Primoža Trubarja pa so zbrani doživeli preko interpretacije Marjana Mariniška, ki je nagovoril »lube Slovence«!

Andrej Perko je rojen na Dolenjskem, živi v bližini Ajdovščine, njegova popotovanja in delo ga vodita širom po svetu. Idejo, da bi ustvaril cikel slik o Trubarju, je dobil že pred leti, ko je sodeloval z enim od kulturnih društev, ki imajo ime po Primožu Trubarju in, kateri so želeli na poseben način obeležiti rojstvo očeta slovenske knjige. Perko jim je prisluhnil na svojstven način in želel preko fotografskega objektivu ujeti Trubarjevo življenjsko pot. Kmalu je spoznal, da je to preobsežna naloga, zato se je omejil na Trubarja v izgnanstvu. Tako je obiskal mesta kot so Trst, Deredingen, Tuebingen in druga in ujel v objektiv posamezne detailje v teh mestih. Nastala je čudovita zbirka fotografij, ki jih je avtor prvič prikazal na razstavi v Škofji Loki, sledil pa je obisk Šoštanja. Črno bela fotografija, posamezni detailji, domiselni inserti, ki dopolnjujejo podobo, vse to je mojstrstvo vredno izrednega občudovanja.

Ob razstavi v Škofji Loki je o avtorju in njegovem delu Barbara Stele Vurnik zapisala:

Perko je v svojih fotografijah skušal izraziti lastno percepcijo prostorov, ki so takrat dajali zavetje Trubarjevim idejam, zato se je podal prav v tiste kraje, ki jih je obiskal tudi Trubar potem, ko je moral zapustiti domovino, da je svobodno širil svojo protestantsko misel, pridigal, pisal. Čeprav gre za konkretne kraje, jih skuša Perko pod opno prepoznavnih, na videz mimobežnih kadrov podati skozi svojo kamero zlasti, kot serijo recikliranih in predvidenih takratnih Trubarjevih pogledov v njegov lastni prostor. Sled svetlobe, ki že stoletja še vedno pada v te prostore pod enakim kotom, z enako barvo in se zliva skozi Perkove fotografije v našo zavest verjetno prav takšna kot jo je nekoč uzrl Trubar. Prav v tem kontekstu govorimo o umetniškem presežku Perkove fotografije.

Milojka Komprej

Smeha polna dvorana

Stuart in Linda Macfarlane sta zapisala: »Za nasmeh potrebujemo le 17 mišic, za mrk pogled 43.« Torej delajmo vse z nasmehom in veliko manj se nam bo treba truditi.

Smeh je tudi zdrav in ena tistih redkih nalezljivih stvari, ki niso nevarne, zatorej SMEJMO SE.

Zadnji novembrski petek, 28. oktobra 2008, so članki Kulturnoumetniškega društva Ravne pripravili enourno predstavo z naslovom KUD Ravne se predstavi. Popoldan se je že prevešal v večer in zunaj je začelo snežiti, to pa ni zmotilo dobre volje in smeha željnih obiskovalcev, ki so do zadnjega sedeža zapolnili dvorano Kulturnega doma v Šoštanju.

Foto: Nastja Stropnik Naveršnik

S prvo točko se je predstavila ravenska godba, ki je z živahnimi toni dodobra ogrela občinstvo. Sledil je nastop otrok

podružnične šole pod vodstvom nove učiteljice Brigite Robida. Naši najmlajši so pokazali svojo otroško razigranost in popestrili večer z glasbo, plesom, recitali. Predstavil se je tudi moški pevski zbor pod vodstvom Blanke Rotovnik. Naslednji so nastopili gostje večera. To je bil Harmonikarski orkester Barbara Premogovnika Velenje.

Po glasbeno obarvanem začetku je sledil prvi skeč. Humorno obarvan dialog med zdravnikom in naivno mladenko sta zaigrala Jana Obšteter in Zdravko France. Smeha ni manjkalo.

Sledila je glasba. Nastopili so Ravenski štrajharji s svojimi glasbili. Nato pa so oder prevzeli najmlajši ravenski harmonikarji in nas prepričali, da zanimanje za frajtonarico še dolgo ne bo zamrlo. Ravenčani so znani kot dobrovoljni ljudje, ki se radi družijo ob dobri glasbi. Mnoge povezuje pesem, kvintet Ravenčanov je zbral dovolj poguma in se predstavil z vokalno izvedeno točko.

Naslednji skeč je prikazal, kakšni problemi se do-

Foto: Ksenija

bili na odprtju, ste uživali tudi v nastopu učencev Glasbene šole Fran Korun Koželjski iz Velenja in nekaj več o ustvarjalci in njenem delu izvedeli od Marlen Premšak, likovne kritičarke, ki njeno delo spremlja že dolgo, zato se ji je lahko med drugim zapisalo: *Avtorica je nekoč dejala, da ne ve, kam jo bo popeljal izbrani motiv, danes pa to ne velja več; premišljeno, na krilih svoje domišljije, se podaja v ustvarjalni proces in dopušča le tista naključja, ki se morajo zgoditi.*

Milojka Komprej

Po poteh reformacije v Šaleški dolini

Pred praznikom reformacije, 29. oktobra, so v Mestni galeriji Šoštanj predstavili vodnik Po poteh reformacije v Šaleški dolini, avtorja doc. dr. Tonea Ravnikarja. Večer je bil namenjen avtorjevemu raziskovalnemu delu na splošno kakor tudi obdobju reformacije, katerega del je opisan v vodniku. Čeprav gre zgolj za nekatere objekte, ki jih je to ob-

gajajo in tudi uspešno rešujejo v lekarnah. V vlogi starejše in naglušne gospe se je odlično znašla Nataša Obšteter, farmacevtka pa je odigrala Natalija Hudournik. Naj na tem mestu zapišemo, da za vsebi- no skečev, s katerimi Ravenčani že vrsto let žanjejo salve smeha, skrbi Marjana Kotnik.

Ob koncu se je predsednik KUD-a Ravne Peter Obšteter simbolično zahvalil Jani Obšteter za vodenje večerne prireditve in vsem prisotnim za udeležbo.

Udeleženci so na prireditvi dobobra raztegnili vseh 17 mišic, potrebnih za nasmeh. Če pregovor, da je smeh pol zdravja, drži, potem so KUD-ovci vsem prisotnim podaljšali življenje za vsaj kakšno leto, dve.

Nastja Stropnik Naveršnik

Da vam zaigra srce

Veterane, člane pihalnega orkestra, ki deluje v okviru Univerze za III. življenjsko obdobje, poznamo od leta 2007. Na pobudo Lojzeta Kričaja, dolgoletnega in priznanega godbenika velenjske godbe, se je zbralo 22 priznanih in prekajenih mojstrov različnih instrumentov, katerim ne manjka izkušenj, odličij in predvsem ljubezni do glasbe. Začeli so vaditi v velenjski glasbeni šoli pod umetniškim vodstvom Roka Šinceka. Od ideje o ustanovitvi do realizacije je minilo razmeroma malo časa, godbe-

Foto: arhiv

niki, ki prihajajo iz Velenja, Šoštanja in Mozirja, se med seboj poznajo, tako da ni bilo težko sestaviti orkestra. Še posebej, ker so se osredotočili na program, ki gre poslušalcem lepo v uho. To so koračnice, polke in valčki, veliko priredb in sklad je tudi od legendarnega Silva Tamšeta. Seveda pa jim ne dela nobenih težav tudi zahtevnejši repertuar. Jan-ko Zacirkovnik in Lojze Kričej sta mi zaupala, da se ravno lotevajo Martina Krpana. Posebnost godbe je tudi harmonika, na katero igra Ciril Zdovc, nekaj zaradi skladb, napisanih za kmečko godbo, nekaj pa tudi zaradi posebnega zvoka, ki ga harmonika daje celoti.

Veterani so v glavnem še vsi aktivni v godbah Šoštanja, Velenja in Mozirja, zato z veseljem ugotavljajo, da jim »krovne« godbe pomagajo tako pri notah, glasbilih in opremi. Upajo, da bo tako tudi v bodoče, saj so sredstva seveda omejena in bi si težko privoščili nakupe. Še za umetniškega vodjo ta trenutek ni denarja, kar je seveda nesprejemljivo, saj je s tem ogrožena kvaliteta in celo obstoj. Zato se godbeniki iskreno zahvaljujejo Roku, da jim nesebično pomaga. Seveda pa ne mislite, da so

veterani kar tako. Nastopajo že od vsega začetka na različnih velikih prireditvah, tako ni čudno, da so se odlično odrezali na festivalu Veteranski godb v Cankarjevem domu. Poslušamo jih v Velenju in v Šoštanju, v maju smo jih spremljali na gradu v Velenju. Z veseljem se odzovejo vabilu in lahko verjame- te, da boste ob poslušanju njihovega izvajanja uživali.

Milojka Komprej

V pričakovanju luči

Na Trgu bratov Mravljakov so zadnjo nedeljo v novembru, ki je bila hkrati prva v adventnem času, prižgali prvo lučko na adventnem vencu in hkrati nad trg dvignili devet ostalih, ki predstavljajo devet podružničnih cerkva v Občini Šoštanj. Čas štirih tednov pred božičem je namreč čas, ki po krščan-

Foto: Dejan Tonkli

skem nauku oznanja veseli čas pričakovanja. Odrešenika, pri poganskih narodih pa čas strahu pred temo in pred tem, da sonce ne bi več vstalo. Luč je zato večstranski simbol. Ob dvigu vencev je potekala svečanost, ki jo je s pesmijo pospremil Mešani pevski zbor Svoboda. Kot je v navadi, je kratek obred in blagoslov vencev opravil dekan Jože Pribožič, ki je spregovoril o pomenu adventa. V luči adventa se razodeva vse, kar je sodbe vredno. Zaželel je vedrine med ljudmi in poudaril simboliko štirih sveč, od katerih ima vsaka svojo sporočilnost: ljubezni in pozornosti. Advent kliče, da prisluhnemo Bogu in njegov glas spustimo v srce.

Župan Občine Šoštanj in poslanec v DZ Darko Menih je zbrane nagovoril v duhu dobrih odnosov med ljudmi, ki naj jih vsi gojimo, še posebej spoštovanje in strpnost. Povabil je občane, da so povezani in praznično razpoloženi.

V imenu organizatorja prireditve Turistično olepševalnega društva Šoštanj je ob koncu spregovoril Peter Radoja, ki je na kratko preletel dejavnosti med letom in prisotne povabil na preostale prireditve v tem času. Program je povezovala Nataša Verdenik.

Milojka Komprej

Prvi blagoslov konj v Gaberkah

V nedeljo, 16. novembra, je Šaleška konjenica skupaj s Kulturnico Gaberke organizirala blagoslov konj. Konjeništvu se je zadnja leta pri nas precej razširilo, s tem pa so se obudili tudi stari običaji povezani s konji. Eden od teh je blagoslov konj, ki sega še v čase, ko še ni bilo strojev in so konji pomagali pri mnogih opravilih, bili pa so tudi pomembno prevozno sredstvo. Da bi bili konji dobrega zdravja in bi brez poškodb opravljali svoje delo, so takrat konje večinoma blagoslavljali na dan, ko goduje Sv. Štefan, zavetnik konj in tudi drugih živali, to je 26. decembra. V naši okolici je zadnja leta na ta dan najbolj obiskan tradicionalni blagoslov konj, ki ga

organizirajo v Šentilju pri Velenju. Veliko konjenic po Sloveniji pa zadnja leta organizira blagoslov že preko toplejšega dela leta. Danes konje blagoslavljajo z namenom, da bodo zdravi, da bodo kobile imele zdrava žrebeta ter da bodo jezdecim imeli srečo pri jahanju konj.

Foto: A. Grudnik

Na sončno nedeljsko dopoldne so se pri cerkvi Sv. Urha zbrali ljubitelji konj ter okoli 80 konj s

konjeniki iz Šaleške konjenice, Koroške konjenice, Konjeniškega društva Šmartno ob Paki, Skomarja pri Vitanju, Pirešice, Vrha nad Laškimi in drugih. Organizatorji – Šaleška konjenica je bila navdušena nad številnim obiskom konjenikov, zato so se že odločili, da blagoslov konj v Gaberkah naslednje leto ponovijo. Sprevod konjenikov in treh kočij je proti Gaberški cerkvi krenil izpred kozolca Kulturnice. Po končani maši v cerkvi, je kaplan blagoslovil konje, potem pa je vse obiskovalce čakalo še okrepčilo pri kozolcu Kulturnice.

A. Grudnik

Pogovori o bolezni in smrti

Sredi oktobra so se v stavbi Krajevne skupnosti Skorno Florjan zbrali krajani, pa tudi obiskovalci od drugod. Prisluhnili so predavanju Slavice Avberšek, patronažne sestre in dolgoletne prostovoljke Hospica, slovenskega društva za pomoč umirajočim in njihovim svojcem.

»Pogovor o smrti je še vedno tabu, z molkom pa dostikrat duševno stisko prizadetih le še povečamo. Prostovoljci, ki so ustrezno izobraženi, lahko veliko pripomorejo že s samo prisotnostjo ob umirajočem,« je med drugim povedala Avberškova.

»Prostovoljci območnega odbora Velenje smo dosegljivi vsak ponedeljek od 17. do 19. ure v velenjskem zdravstvenem domu. V novembru nameravamo izvesti delavnico za žalujoče, radi pa bi organizirali tudi stalno skupino za samopomoč.

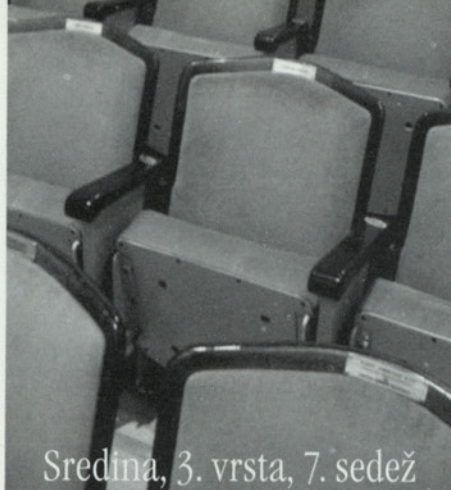
Naša skupina je med najstarejšimi v Sloveniji, saj obstajamo že 11 let in imamo 12 prostovoljcev. V ustrezna izobraževanja se jih vpiše sicer več, vendar pa to nikogar ne obvezuje, če spozna, da taki pomoči ne bo kos.«

Navzoči, večinoma nežnejši del prebivalstva, so sodelovali tudi v pogovoru. Izmenjali so dragocene izkušnje, pred katere je marsikoga med njimi že postavilo življenje.

Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

Sredina, 3. vrsta, 7. sedež

Čarovnija vse okoli nas...

Priznam, včasih me zadene val romantičnosti. In ne, takrat ni dovolj le »paklc« čokolade (z lešniki, seveda) in kakšna tipična romantična komedija (ob kateri se mi prej začne obračati želodec, kot pa kaj drugega), bližina kakšne prav posebne osebe (ki prav tako sproži posebne kemijske reakcije v prebavnem traktu). Ne, so trenutki, ko prav nič od zgoraj naštetega ne pomaga. Ker to ni tista tipična romantičnost, ki jo vsi enačimo s kičastimi podobami parčkov, od katerih kar puhtijo nesmiselne obljube (»Dragi/a, nikoli se ne bom spremenil ...«), ki je vsa zavita v rdečo barvo in idealno zgrajeno prihodnost.

Ne, govorim o drugačni vrsti romantičnosti. No, morda to ni ravno prava beseda, a občutki znajo kdaj biti prav podobni zaljubljenosti. Tista rahla otožnost. Nikakor ne črnogleda, a le rahlo melanholična. Taka, ko se vam stoji po nekom. Običajne stereotipne podobe in rešitve teh občutkov v takšnih trenutkih ne morejo ublažiti. Kot da bi bili nekako zapisani v genih (in vem, da je to znanstveno popolnoma nesprejemljiva trditev), nekje tako globoko, kot prastari nagoni, ki smo jih že tako skoraj pozabili ...

Najlepše ideje se mi porodijo, ko se sprehajam po gozdu. Ne po tistem obljudenem, v parku, kjer se moram vsake tri sekunde umikati zagnanim rekreativcem, ki vneta skrbijo za svoje telo (jaz, lenoba, pa se le sprehajam). Po tistem temnem gozdu, kjer je tišina še tista prava. Kjer je zrak ... globok. Kjer si sam, pa vseeno – v družbi – lastnih misli, ki so drugače prevečkrat skrite pod motečimi šumi naglice in skrbi. Ko se dejansko slišiš.

To je zame romantika. Ko sem lahko v pristnem razmerju sama s sabo. Ko se končno lahko pogovorim s seboj, se malce pokregam, iščem kompromise in si predvsem zagotovim, da se še nisem izgubila.

In tako se mi ob takšnih »šetanjih« v misli prikraja tudi kakšne stvari, ki v realnosti menda ne obstajajo. Gozdovi so čudovita domovanja za cel zbor nadnaravnih bitij. Od Disneyjevih adaptacij, klasičnih pravljic do starih mitoloških zgodb. Vsa bitja so lahko doma tu.

Eden izmed večjih šokov zame v otroštvu je bil,

ko so mi na neki točki ljudje vztrajno začeli dopovedovati, da pogumnih princes – ni. Da neverjetnih naključij, ki spreminjajo življenje – ni. Da je samo realno življenje. In ob tem pozabili dodati, da je tudi to lahko pravljico.

Ne, pravljice in vzporedni svetovi so lahko tisti, ki te osvobajajo, ki ti pokažejo poti. Morda so res enoplastne zgodbe, naivne, črno-bele, preproste, kdo bi rekel tudi – neumne. A vendar v vsej vsakodnevni zmedenosti in preveliki razmreženosti življenja sama prav rabim takšno preprostost. Takšno, kot je globoka tišina v gozdu, ki pa jo slišim bolje od vseh kričanj.

V dneh, ko to pišem, je končno mimo pisani »praznik«, ki ga je »veliki stric iz Amerike« uspešno uvozil tudi na naša tla. Noč čarovnic je dan oz. noč, ko se mi ježijo dlake in dvigajo lasje. Pa ne zaradi dobrih posebnih efektov ali strašljivih zgodbic, temveč popolne nekritičnosti, s katero so ljudje, bodimo iskreni – lastniki gostinskih obratov, sprejeli to idejo in jo vzeli za svojo.

Saj imamo tudi na svojih tleh prav konkretno zbirko poganskih praznikov, tradicij in običajev, za katere počasi sploh ne bomo več vedeli, da obstajajo in kakšna je njihova vsebina. Gregorjevo, kresna noč, divja jaga, jajčarija ... Naši predniki so bili z naravo in sami s seboj dejansko mnogo bolj povezani, kot smo mi

Foto: arhiv

danes. Ne vem, če je racionalno razumevanje narave in njenih procesov v naše življenje res prineslo tolikšen napredek, saj smo s tem izgubili tudi delček duše, ki je prej utripal v sozvočju z obdajajočim okoljem.

Ponekod že kombinirajo turizem z gledališko ponudbo. Predvsem kakšni poletni festivali prav radi vključijo predstave na prostem, toda o tem sem že pisala. Ob takšnih jesenskih zbliževanjih z gozdom pa si ne morem pomagati, da ne bi kdaj želela tega romantično otožnega in skrivnostnega trenutka predstaviti tudi nekoliko gledališko.

V Sloveniji poznamo Kekčevo deželo, Pikin festival, prireditve (in nočne sprehode po Gaju) ob kresni noči ... Tu pa tam naletimo na kakšnega v določeno zgodovinsko/mitološko osebo preoblečenega turističnega vodiča, kdaj pa kaj pa imamo srečo videti tudi uprizoritev ljudskih običajev ter kakšno viteško igro. To so svetle in dobrodošle izjeme, a preredke. Navadno se le od

(pre)daleč spogledujejo z elementi gledališča.

Pravljčni (gledališki) turizem je niša, ki je pri nas dosti premalo izkoriščena, če lahko sploh govorimo o njenem obstoju. Uporabiti določene elemente je že priljubljeno, več drznosti in celovitosti pa navadno primanjkuje. Si predstavljate, da ste lokalna gledališka skupina, ki si je zadala resen cilj pripeljati turiste v svoj kraj? Ne samo za kakšen krajevni praznik ali vikend, temveč kar za celo sezono. Da ponujate voden ogled lokalnih znamenitosti, ki bi jih sicer lahko opisali tudi s tremi stavki: to je to in to, nastalo takrat in takrat, pri tem pa so pomagali ti in ti.

Toda ne, vi ste se odločili, da boste iz lokalnih pripovedk naredili »celo štorijo« in samo pot popestrili s konkretnimi igralskimi vložki. Si predstavljate Po poteh divje jage, demonske skupine, ki divja tudi po gozdovih nekaterih naših krajev? In pripravite pač takšno malo bolj »horror« obarvano pot (z opozorilom, da morajo biti udeleženci stari nad 15 let). Nekaj pokažete, mnogo več pa nakažete. Tudi divje jage se namreč ne vidi, se le sliši njena moč ...

Zbogom, uvoženi prazniki, dobrodošli domači demoni (če že ravno moramo izbirati)!

Da, gledališče je umetnost. In seveda mora paziti, da se ne komercializira preveč, pa četudi pri tem uporablja izgovor, da je le amatersko. Tanka je meja, kjer je delo kvalitetno, a kljub temu omogoča preživetje skupine in privablja ljudi.

Toda pri vsej svoji artistski usmerjenosti se ne sme preveč zapirati med štiri

stene. Tako dobesedno kot tudi v prenesem pomenu. Kajti strogo gledano lahko predstave res za vekomaj ostanejo zgolj in samo na odru. Le v okviru gledaliških družin. Lahko pa kombinirajo. S turizmom, ljudskim izročilom, zabavami, s prazniki ...

Vem, lahko je pametovati in govorčiti za tipkovnico in pri tem graditi pričakovanja in ideale. Toda, saj veste, je le tisti čas, ko me zagrabi tista čudna čarovnija, tista romantična melanholija po vitejih, zmajih, princesah Maricah in Alenčicah ter kakšnem lokalnem demonu ...

Sploh zato, ker se nam v prazničnem času tako ali tako obeta invazija vseh (ne)mogočih dobrih mož in njihovih spremljevalcev in spremljevalk. Ter vseh (ne)mogočih spremljajočih zgodb. Božiček izpod Uršlje gore, dedek Mraz izpod Golt, Miklavž pa naravnost iz Velenjskega jezera. Je menda topleje kot v planinah.

Barbara Fužir

Festival dramske pisave 2008

Tokrat sem se udeležila festivala dramske pisave od 22. 11. do 25. 11, ki je že tretji zapored in samo upamo lahko, da se bo nadaljeval še naslednja leta. Festival je logična posledica programske veje Gledališča Glej - PreGlej, ki skrbi za razvoj dramskih piscev in njihovih besedil. Nekaj uspeha je program že pokazal.

Letos je bilo na festivalu predstavljenih šest novih besedil. Tri od teh so polno uprizorili. Prvi dan smo si lahko ogledali predstavo **Sen 59**, ki je bila uprizorjena v programu Prvenec v produkciji Gledališča Glej. Režijo je prevzela *Tatjana Peršuh* in naredila predstavo v tesnem sodelovanju s piscem *Tiborjem Hrs Pandurjem*. Nastopajoča fant in dekle, igrata *Nina Ivanšin* in *Vito Weis* sta le navidez dvojica, saj je glavni protagonist avtor, ki piše svoj tekst in ona je produkt njegove domišljije. Pravzaprav je tudi avtor sam izdelek svoje domišljije. Oba bivata torej le v avtorjevi glavi, ki je na odru prikazana z enostavno škaflo, ki je cela polepljena s pisateljevimi zapiski. Gledalec ima občutek, da vse, kar se bo zgodilo, se bo zgodilo zgolj za njiju, saj sta samo stvar pisateljeve zavesti. A zraven vsega gre tu le za dva osebk, ki sta nezdružljiva, čeprav se privlačita, med njima so konfliktni prepadi in nikakor ne moreta iz avtorjeve zavesti. Na koncu pa se vprašamo,

če ni to samo občutek, lažna navideznost. Bo izbruh na papir prišel?

Foto: arhiv PreGlej

Naslednji dan je bila v Cankarjevem domu bralna uprizoritev komedije **Prst**, ki jo je napisal *Miha Mazzini*. Avtor je zvrst poimenoval »realiteta s pesmijo«. V tekstu je veliko zdravorazumskega humorja, ironije, sarkazma. Že sam opis dramskih likov pove veliko. Tako v drami nastopajo, naš največji pisatelj, popularizatorica literature, največji gejevski pesnik, bodoča miss nedolžnosti in služkinja. Čas dogajanja pa lahko razdelimo na preteklost, sedanjost in prihodnost.

Naš največji pisatelj se okoristi s prejšnjim političnim sistemom in to dodobra unovčuje tukaj in zdaj. Ima ženo, ki je popularizatorica literature kot je Oprah ali pa naša Manca Košir, skupaj pa imata sina, ki je največji gejevski pesnik. Vsi so hudo usmerjeni v prilagajanje času, do nedoumljive praznote, se zatekajo k raznim trendom. Ko pride na obisk pomembna oseba – bodoča miss nedolžnosti, ugotovijo, da največji pisatelj nima več inspiracije, ker nima nasprotnika, gejevski pesnik se začne vrteti okoli bodoče miss. Živijo v svetu, kjer ni

pomembno kaj govoriš, ampak, kako govoriš. Končno pride do krize, ne vedo več, kako naprej in popularizatorica literature odreže svojemu možu, največjemu našemu pisatelji prst. Njegov prst postane relikvija, ki vsem prinese srečo. Največji pisatelj začne spet pisati, miss nedolžnosti postane spet nedolžna in gejevski pesnik dobi novo podobo največjega slovenskega spreobrnjenega pesnika in prične pisati o preganjanju vernikov.

Isti dan je bila v Gledališču Glej na sporedu monodrama **Ampak Dane**, ki je prav tako prva polna uprizoritev, tekst pa se je razvijal pod okriljem PreGleja. Avtorica *Zalka Grabnar Kogoj* je avtorica tega članka in tudi avtorica omenjene monodrame, režirala je *Ajda Valcl* igra pa *Milan Štefe*. Predstava je nastala v koprodukciji Gledališča Glej in Škuc gledališča. Moški srednjih let, Jonatan Hruška se zapre v kopalnico zaradi stiske, ki jo doživlja ob odhodu njegovega najboljšega prijatelja v London. Skozi gostobeseden tekst lahko razberemo njegovo refleksijo sveta, ki ga obdaja. Kulise so minimalistične, zgolj wc školka, umivalnik in vrata. V svoji veliki frustraciji se glavni lik vse pogovarja skozi zaprta vrata. S tem, da zanika, da mu je Dane kaj pomenil pa se slika popolnoma druga zgodba, kot jo pripoveduje.

Foto: arhiv PreGlej

Tretji festivalski dan se je nadaljeval z bralno uprizoritvijo v Cankarjevem domu. Avtorica *Alenka Hain* je tekst **Vedno ob sobotah** najprej razvijala na dramskih delavnicah v Kranju (Za organizacijo delavnic je bil pooblaščen PreGlej.) Potem pa je tekst končala in nam ga s pomočjo režiserja *Borna Armanini* predstavila. Tekst so brali, kot vedno, profesionalni igralci, *Jure Lajovic*, *Judita Zidar*, *Iva Zupančič*, *Nuša Komplet* in *Jernej Gašperin*. Vedno ob sobotah obravnava ljudi sodobne družbe, izpraznjene, zreducirane na

enodimenzionalnost. Tri generacije prenašajo svojo nematerialno dediščino. Jožičina zajedljivost, ki ima korenine v izgubljeni mladostniški ljubezni, Mojčin svet je poln življenjskega optimizma, v sredini pa Mare, ki je predstavnik srednje generacije. Sin Jožici in oče Mojci. Zavozil je kot mož, zavozil je kot oče in je kot tak idealen za poligon merjenja moči, v katerem se v boju za dediščino spopadeta obe ženski.

Zvečer smo si ogledali dramo **Nisi pozabila, samo ne spomniš se več**, *Simone Semenich Scott*, ki je ob enem tudi pobudnica PreGleja in direktorica Gledališča Glej. Režirala je *Anđelka Nikolič*, igrajo pa *Vojko Zidar*, *Suzana Grau* in *Gašper Jarni*.

Drama se ukvarja z moralno spornostjo uporabe osebnega gradiva za umetniško delo. Mož objavi roman in čaka objavo recenzije. V tej neučakanosti se razkriva odtujen odnos med njim in ženo. Ženi se začne prikazovati njen umrlj brat dvojček in jo začne obujati iz otopenosti v katero je zapadla. Predstav je neverjetno minimalistično zastavljena. Kulisa je zgolj na črna tla prilepljen bel lepilni trak. Vse kar igralci uporabljajo, da predstavijo predmete, je narejeno s pantomimo. Skoraj neverjetno je, kako začne taka igra graditi gledališko iluzijo in hkrati gledalca usmeri naravnost v izgovorjene besede dramskih likov. S tem se dimenzija drame močno razraste in na gledalca naredi močan pečat.

Foto: arhiv PreGlej

Zadnji dan je bil zaključen z bralno uprizoritvijo dramskega prvenca *Simone Hamer Taubeka*. Brala sta *Medea Novak* in *Dejan Pečan*, režiral pa *Mare Bulc*. Ob tem bi kar citirala dramaturginjo *Anito Volčanjšek*: »Ko propade zmožnost pristne komunikacije, govorijo od vsega prenašate in obenem naveličane družbe, ki izgubljenemu posamezniku na jezik polagajo svoje misli in obrazce.« Drama Taubeka obravnava že nešteto krat opisano ljubezen v zamiranju, vendar pa je avtorica našla svež pristop, ki je nenazadnje tudi zelo duhovit in ironiziran.

Zalka Grabnar Kogoj

Ena iz "Lomšekove" malhe

piše: Maks Lomšek

Vinska trgatev s stranskimi učinki

Čisto res je, daskoraj vsi starostniki, med katere se seveda prištevam tudi sam, na svoja stara leta radi obujamo spomine daleč nazaj, v čas svoje mladosti. Zanimivo pri tem pa je, da se vsi raje spominjamo raznih veselih dogodkov in srečnejših obdobj mladostnih let, ona, manj vesela, so pa le »za rezervo«, ko veselih zmanjka. Tako je tudi v mojih »memoarjih« kar čedna zbirka raznih tragikomičnih dogodivščin, ki so se dogodile v Gaberkah, kjer sem preživel svoja mladostniška leta.

V Gaberkah, pa tudi v drugih vaseh, so v letih pred II. svetovno vojno pogosto bolj znane gostilne prirejale tako imenovane »vinske trgateve«, ki so od blizu in daleč privabile vse mlado in staro, željno malo zabave in veselja. Za izvedbo take trgateve je bilo treba največji gostilniški prostor seveda primerno pripraviti in opremiti. Tako je bilo treba na strop najprej pritrditi iz močnih letev napravljen lesen okvir, prekrižan s tanjšimi letvicami, da je nastala nekakšna šahovnica. Na te letvice so potem po celotni površini stropa razporedili in obesili najlepše grozde ter jih prekrili z velikimi grozdnimi listi, da niso bili vidni. En kot te sobane pa so preuredili v »arest«, zamrežen prostor, imenovan kajha, kamor je redar zaprl tatu, ki utrganega grozdja ni hotel plačati.

No, ko pa je vse to bilo skrbno pripravljeno, se je veselica lahko pričela. Oglasila se je muzika, ki sta jo običajno igrala harmonikar na »frajtonarci« in pa klarinetist. Na plesišču so se pojavili številni plesni pari, ki so med plesanjem na skrivaj trgali grozdje z »vinograda« nad njimi. Vsak grozd je bilo treba plačati, če pa tega kak plesni par ni storil, je pa moral v arest, dokler ga prijatelji niso odkupili. Tako je to veseljačenje, ki se je običajno pričelo ob nedeljah popoldne, trajalo do poznih večernih ur ali pa tudi do ponedeljka zjutraj. Kako pa je taka vinska trgatev potekala v resnici, pa boste izvedeli v naslednji tragikomični zgodbi.

Tudi pri znani predvojni gostilni Pri Robidu, ki so jo vodili člani družine Hliš (Tone, Rnejc, Micka in Angela), se je neko oktobrsko nedeljsko popoldne zgodila vinska trgatev. Kar kmalu po nedeljskem kosilu se je izpred gostilne zaslišala glasna muzika, ki sta jo izvajala harmonikar in klarinetist, in oznanjala, da se bo to popoldne dogajalo nekaj veselega. Gromki »holckakerl« marš je odmeval daleč naokoli po Brodeh in proti Žabji vasi na spodnjem koncu doline,

ustavljal mimoidoče in jih vabil na popoldansko veselico. Tudi v veliki gostilniški sobani je bilo vse nared in pripravljeno za začetek, pa tudi muzikanta sta se že preselila v kotiček pod »vinogradom« in s poskočno polko vabila na prvi ples. In res, ni trajalo dolgo, ko se je plesišče napolnilo. Plesalo je staro in mlado, vendar je prvi ples minil dokaj mirno, kajti nobeden se še ni opogumil, da bi prvi začel krasti. Pri drugem plesu pa je že bilo bolj živahno. Prvi se je odločil starejši par. Poskočna viža je bila ravno pravšnja, da je možak poskočil, zgrabil soplesalko okrog pasu, jo dvignil visoko pod brajdo, kjer je ona bliskovito zgrabila velik grozd, ga utrgala in skušala skriti v dlaneh. Vendar vse to dogajanje ni ušlo vestnemu redarju, ki je takoj ukrepal.

»Stojta, to je kraja! Naredila sta kaznivo dejanje, za kar bosta odgovarjala. Ali plačilo ali pa gresta v kajho!« je zaklical strogi mož postave. Ko pa je možakar brez besede potegnil denarnico iz žepa in plačal, je bila zadeva v hipu rešena.

Povsem drugače pa se je na drugem koncu plesišča odvijala podobna kraja grozdja. Mladi par, ki si je prav tako prisvojil dva lepa grozda, ni hotel plačati, češ da je grozdje prekislo in ni vredno tolikega denarja. Toda vsi ugovori so bili neuspešni, ostala sta v kajhi toliko časa, dokler njuni prijatelji niso plačali odkupnine, nakar sta ponovno imela prost vstop na plesišče, kar sta mladenič in čedna plesalka seveda takoj izkoristila ter se veselo zavrtela.

Zabava je bila na višku, muzikanta sta brez predaha polnila plesišče s poskočnimi polkami in umirjenimi valčki, plesalo je staro in mlado, kradli so tudi, tako da sta redarja imela kar obilo dela, pa tudi kajha je bila vedno zasedena.

Tudi naša dva osvobojena, mladi plesalec in čedno dekle, sta si dala duška in nista opazila, da ju zasledujejo mrki pogledi osamelega fanta ob robu plesišča. Še pred nedavnim je bil ta fant njen najljubši, pa se mu je le izneverila, si poiskala drugega, ki jo sedaj na plesišču tesno objema. Razočaran in užaljen ta osamel fant lahko sedaj le opazuje, kako se njegova bivša zaljubljena spogleduje s svojim novim fantom. Mrakobne misli so se mu podile po glavi, ko je mislil na maščevanje. Hitro je skoval načrt, kako se bo nezvesti puncu maščeval, in ga tudi takoj udejanjil. Bil je ravno prav okajen, da mu je bilo vseeno, če bo njegovo maščevanje imelo tudi stranske učinke, ki jih bodo občutili tudi ostali plesalci. Tako se je prerinil v gnečo med plesalce, v bližini osovraženega plesnega para, se pognal kvišku med grozdje, a ni zgrabil grozda, temveč

se je obesil na letev lesenega okvirja, pritrjenega na strop. Lesena konstrukcija seveda takšne preobremenitve ni vzdržala. Najprej je močno zaškripalo, potem pa je z rezkom in treskom celotno leseno ogrodje s preostanki grozdja zgrmela med plesalce. Nastala je nepopisna zmešnjava, glasba je takoj utihnila, plesalci, nekateri okrašeni s pomečkanimi grozdi, pa so se skušali čim prej rešiti iz nastale gneče. Na srečo do kakšnih hujših poškodb ni prišlo in sta na plesišču ostala le ljubezenska rivala, povzročiteljica konflikta pa se je previdno izmuznila s prizorišča. Naš osamljeni ljubosumnež se je tekmece lotil najprej v besednem, pa ne preveč ljubeznivem dvoboju, ki pa je kmalu dobil podkrepitev s pestmi in bi kmalu prišlo do vsesplošnega pretepa, če ...

... če se na vhodu nenapovedano ne bi pojavila dva čisto prava žandarja, takratna predstavnika oblasti. Ob pogledu na oba mrkogleda moža postave, s puškama na ramenu in sabljo ob pasu, je ruvanje na plesišču hipoma ponehalo, bojeviteža pa sta se umirila. Po zaslišanju udeležencev ravsanja in ostalih prisotnih sta žandarja blagohotno ugotovila, da resnih poškodb ni bilo, udeleženca sta se pobotala tako, da zapisnika ne bo in tudi prijava ne bo potrebna. Možakarja sta preračunljivo ciljala tudi na dobrohotnost domačinov, kajti iz kuhinje so se širile zapeljive vonjave. In res je iz kuhinje prišlo povabilo za razčiščevanje še nekaterih nejasnosti. Te »nejasnosti« pa je predstavljala obilno s pijačo in jedačo obložena miza, pripravljena za oba moža postave, ki sta kar hitro odložila svoji puški in bridki sabljici, da nista več bila uradni osebi, ter se predala užitkom, ki jih je nudila mizica. Tako so bili nazadnje vsi akterji vinske trgateve zadovoljni, navsezadnje tudi z njenimi stranskimi učinki ...

No, in tako je vrlim Gaberčanom, pod »pokroviteljstvom« antičnih bogov vina in veselja Bakha in Dioniza, uspelo uprizoriti odmevno vinsko trgatev, katere dogodivščine so bile tema šal in posmeha še dolgo po tem dogodku.

Glavni akterji so bile resnične osebe, ki pa so, žal, seveda že vsi pokojni. Tisto dekle, čedna črnolaska, se je čez nekaj časa pobotala s svojim prvim fantom, ponovno se je vnela ljubezen in sta se nato kmalu tudi poročila. Tisti »časni fant« pa se je vrnil v svoj rodni kraj, se posvetil študiju in se kasneje tudi poročil.

KDAJ	ZVRST	KAJ	KJE	VABI VAS
------	-------	-----	-----	----------

1. teden

petek, 9.1. ob 18:00	koncert	Tradicionalni novoletni koncert Pihalnega orkestra Zarja z gosti	Kino Topolšica	Bolnišnica Topolšica in Turistično društvo Topolšica
sobota, 10.1.	planinstvo	Udeležba na planinskem pohodu Rogla 1517m – Osankarica (lahek zimski izlet)	Pohorje	Planinsko društvo Šoštanj

2. teden

četrtek, 15.1. ob 19:00	razstava	Otvoritev slikarske razstave	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 17.1.	planinstvo	Udeležba na planinskem pohodu na Goro Oljko 733m – Zdravju naproti (lahek zimski izlet)	Šoštanj – Gora Oljka	Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 17.1. ob 10:00	odbojka	Turnir mini odbojke	Športna dvorana Šoštanj	Odbojarski klub Šoštanj Topolšica
sobota, 17.1. ob 13:00	kegljanje	Šoštanj : Ljubelj (1.B slovenska liga - ženske)	Športni center TEŠ	Ženski kegljaški klub Šoštanj
sobota, 17.1. ob 16:30	kegljanje	Šoštanj : Drava (2. slovenska liga vzhod – moški)	Športni center TEŠ	Kegljaški klub Šoštanj
sobota, 17.1. ob 19:30	odbojka	Šoštanj Topolšica : Kočevje (2. državna odbojarska liga - moški)	Športna dvorana Šoštanj	Odbojarski klub Šoštanj Topolšica
sobota, 17.1. ob 19:30	predstava	Gledališka igra - Čaj za dva	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
nedelja, 18.1 ob 16:00	koncert	Novoletni koncert MePZ Svoboda, MePZ Mavrica Vrhnika in Orkester Simfonika Vrhnika	Telovadnica OŠ Šoštanj	Mešani pevski zbor Svoboda Šoštanj

4. teden

petek, 30.1. ob 19:00	predstavitev	Galerijski večer z Avgustom Tajnškom	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
sobota, 31.1. ob 13:00	kegljanje	Šoštanj : Proteus (1.B slovenska liga - ženske)	Športni center TEŠ	Ženski kegljaški klub Šoštanj
sobota, 31.1. ob 16:30	kegljanje	Šoštanj : Pivovarna Laško (2. slovenska liga vzhod – moški)	Športni center TEŠ	Kegljaški klub Šoštanj
sobota, 31.1. ob 19:30	odbojka	Šoštanj Topolšica : Uko Kropa (2. državna odbojarska liga - moški)	Športna dvorana Šoštanj	Odbojarski klub Šoštanj Topolšica

Na sončni strani Alp

piše: Martina Pečnik Herlah

Minilo je zemljino leto

V sodobnem času pogosto posamezna leta posvečamo kakšni posebni ali javnosti manj znani temi. Leto, ki se izteka, je Skupščina Združenih narodov imenovala za Mednarodno leto planeta Zemlja.

Leto planeta Zemlja

Izvor in nastanek našega planeta nam je lahko iztočnica za razvijanje domišljije ali predmet znanstvenega raziskovanja. Z vprašanji povezani z Zemljo se človeštvo ukvarja že iz pradavnine. Do danes smo izoblikovali vrsto znanosti, ki se vsaka po svoje ukvarjajo z našim planetom – npr. geografija, geologija, geodezija, geotehnika, geomehanika, geofizika, seizmologija,... Zanje se v novjšem obdobju uveljavlja skupno ime »geoznanosti«. Morda na videz suhoparne, a za sodobno družbo zelo pomembne. Z njihovo pomočjo odkrivamo in črpamo nafto ter zagotavljamo druge energente, rudna bogastva, gradimo mesta, ocenjujemo tveganja za naravne nesreče ali potencialne vire onesnaževanja v okolju. Geoznanosti imajo resnično pomembno vlogo v današnjem času in Mednarodno leto planeta Zemlja želi opozoriti širšo javnost ravno na to. Namen akcije je podpirati raziskovalne geoznanstvene projekte in programe ozaveščanja javnosti o družbeno pomembnih geoloških temah. Vključena je tudi težnja po usmerjanju svetovnega gospodarstva v smer trajnostnega razvoja. Naravna bogastva planeta moramo namreč uporabljati tako, da ne bomo razsipali z neobnovljivimi naravnimi viri in porušili naravno ravnovesje Zemlje. Aktivnosti v Mednarodnem letu planeta Zemlja vodi Organizacija združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo UNESCO in Mednarodna zveza geoloških znanosti IUGS, sedež je v Trondheimu na Norveškem, po posameznih državah delujejo nacionalni odbori. V svetu so se v letošnjem letu tako zvrstile številne prireditve, ki so jih organizirala geološka in geoznanstvena združenja, različne fundacije in državne ustanove.

V Sloveniji

Slovenski odbor je pričel delovati v marcu, sestavljajo ga strokovnjaki iz raziskovalnih ustanov, okoljevarstvenih in drugih organizacij povezanih z geologijo kot so muzeji in zavodi. Pobudo Združenih narodov predstavljajo slovenski javnosti preko spletnih strani www.planetzemlja.si. Prireditve, ki so pri nas potekale pod geslom »geoznanost za družbo« so bile predvsem izobraževalne narave. V Prirodoslovnem muzeju Slovenije so pripravili razstavo z naslovom »Fosilna dediščina gozda«, in skupaj z Društvom za razvoj podeželja Laz iz Jablaniške doline še stalno razstavo Savski prodniki v Litiji.

V okviru 12. regionalne konference o varstvu geološke dediščine v jugovzhodni Evropi je bilo v Mestnem muzeju Ljubljana mednarodno strokovno srečanje »Geološka dediščina v naših rokah«. Geografi so izdali monografijo o poplavih v Sloveniji, geologi so izdelali zemljevid verjetnosti pojavljanja plazov v Sloveniji. Na tematiko so člani nacionalnega odbora opozarjali tudi preko pisanja člankov v poljudnoznanstvenih revijah in časopisih ter v različnih televizijskih oddajah.

V Šaleški dolini

V naši dolini imamo v povezavi s Smrekovcem in Mežiško dolino izredno bogato geološko dediščino. Geološka zgradba je vplivala na preobrazbo doline iz kmetijske v rudarsko-industrijsko pokrajino. Na osnovi izkoriščanja naravnega podzemnega vira je v nekaj desetletjih zrastle peto največje slovensko mesto Velenje. Izkopavanje lignita je povzročilo nastanek ugrezninskih jezer, največjih te vrste v državi in širše. Muzej premogovništva Slovenije v Velenju letno obišče že okrog 30.000 obiskovalcev. Pa vendarle, ni bilo v širši javnosti slišati o dogodkih vezanih na vključevanje v Mednarodno leto planeta Zemlje. Kljub temu, ni še vse zamujeno, priložnost še ostaja. Pri organizaciji UNESCO so namreč dejavnosti v zvezi s podporo geoznanosti vezane na dvoletno obdobje 2007–2009. Torej, morda se tudi še v naši dolini, v duhu mednarodnih aktivnosti, spomnimo na družbeni pomen geoznanosti.

Foto: uk08

Travniški sadovnjaki – dediščina naših prednikov

piše: Marija Lebar

foto: Marija Lebar

Senožetni ali travniški sadovnjaki so bili dolga stoletja način ekonomične izrabe rodovitne zemlje. Pod visokodebelnim drevjem, ki je rodilo sadje, je bilo mogoče tudi kositi travo. Tako je imel gospodar korist od zemljišča tudi v tistih letih, ko sadje ni obrodilo. To pa je bilo praviloma vsako drugo leto. Izmenična rodnost je zlasti značilna za stare sorte jablan.

Zato so žlahtnitelji to lastnost poskusili odpraviti in v precejšnji meri uspeli. Vzgojili so sodobna nizka sadna dreves(c)a, ki so – nekatera komaj kaj višja in trdnjša od paradižnika – zelo primerna za intenzivne nasade. Zavzela pa so tudi vrtničarske nasade, saj so priročna tako za vzgojo in rez kot za obiranje.

Nekdaj je bilo sadje redko, skrbno so pobrali vsak sadež, ga shranili v žito, da se je sveže ohranilo v zimo. Rdeča jabolka so bila za otroke poleg orehov dragoceno Miklavžev darilo. Danes so darila drugačna, pa tudi sadja je na izbiri od domačega do najbolj eksotičnega.

Vendar pa ima vsaka medalja dve plati in izkazalo se je, da so sodobne sorte sadnega drevja zelo dovzetne za bolezni in škodljivce. Za zaščito je bilo treba začeti uporabljati fitofarmacevtska sredstva, s tem pa smo uničili dobršen del naravnih plenilcev, ki so nekoč skrbili za ravnovesje. To so bile pikapolonice, muhe tančičarice, različne ptice.

Delno je te težave rešilo integrirano, sonaravno ali biološko pridelovanje in zaščite sadja. Tak pristop že dolgo uporablja v svojih sadnih nasadih tudi naša domača pridelovalka odličnih jabolk Kmetijska zadruga Šaleška dolina.

Omenjena zaščita je bolj prijazna tudi do potrošnikovega zdravja. Vendar pa enega problema vseeno ni rešila. Številne ptice duplarice – med njimi tudi čuk – ki so živele v votlih delih starih dreves, v teh nasadih ne najdejo primerne prostora za gnezdenje. Ponekod jim zato postavljajo gnezdilnice, saj uničijo veliko število gosenc, listnih uči in različnih drugih sadnih škodljivcev, čuk pa celo miši in ostale glodalce.

Vsekakor smo se prednosti visokodebelnih starih in odpornih sadnih sort zavedali še pravočasno in marsikje so si pričeli prizadevati za oživitev takega načina sadjarjenja. Tako poznamo prireditve Kozjansko jabolko, na Koroškem je Moštna pot in izbirajo Mošno dečvo, v Zgornji Savinjski dolini pa se s tem ukvarja sicer še mlado Sadjarsko društvo Franca Praprotnika, ki vsaki dve leti priredi razstavo starih sort sadja, nanjo pa povabi tudi člane ostalih društev, ki so povezana s tem.

Letošnja razstava Narava – sadje – zdravje, ki so jo priredili člani zgornjesavinjskega sadjarskega društva Franca Praprotnika, je bila že tretja po vrsti. Odprli so jo v soboto, 18. oktobra, v

galeriji Knjižnice Mozirje, zaprli pa naslednji torek zvečer. Ponedeljek in torek dopoldne sta bila namenjena predvsem šolski mladini, za katero je ogled takega dogodka tako poučen kot tudi zabaven. V soboto so priredili predavanje o ekoloških zaščitnih sredstvih za sadje, v nedeljo pa predavanje o sonaravnem zdravljenju čebeljih bolezni, saj so na razstavi sodelovali tudi čebelarji.

Letos se je na razstavi predstavilo predvsem domače čebelarstvo Mozirje v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo SA-ŠA. Različne starinske razstavne predmete, s katerimi so čebelarili in pridobivali med naši predniki, so si obiskovalci z zanimanjem ogledali.

Še posebej so se čebelarji potrudili v ponedeljek in torek, ko so si razstavo ogledali otroci iz vrtcev in osnovnih šol naše doline. Z nazornim prikazom so jim razložili, kako se toči med, seznanili pa so jih tudi z življenjem čebel. Otroci so z veseljem poskusili, kakšen okus imajo voščine s pravkar odkritega sata.

Postavili so stojnice, kjer je bilo mogoče kupiti sadje, med, pecivo in druge dobrote iz domače pridelave. Turistično društvo Mozirje je povabilo lastnike lokalov in prebivalce, da so izložbena okna in hiše okrasili z motivi, ki so se ujemali z razstavo, da je tako z dogodkom zadihal ves kraj.

Letos so pri razstavi, ki je doživela lep odmev tudi v slovenskem prostoru, razen sadjarjev in čebelarjev sodelovali še člani Društva ljubiteljev ptic Kalin, članice Društva kmetic in člani Društva zeliščarjev iz Velenja.

Dejavnosti Kulturnice Gaberke v jeseni

Piknik pri kozolcu

Predzadnjo soboto v septembru je Kulturnica Gaberke za vse svoje člane organizirala piknik pri svojem kozolcu. Skozi vse poletje so predsednik, člani Kulturnice ter ostali pridni krajan velikokrat urejali zadnjo stran kozolca in njegovo okolico, tako da postaja vedno boljši ambient za različne prireditve in tudi piknike. Na pikniku smo se lahko pomerili v kegljanju, košarki, metanju obročev, metanju pikada, poskrbljeno pa je bilo tudi za glasbo in ples.

Foto: A. Grudnik

Razstava gob in kostanjev piknik pri kozolcu

Zanimivo druženje, ki ga je Kulturnica izvedla prvič lansko leto, je bil tudi Gobarski piknik. Ker je bilo druženje lani zelo dobro obiskano, smo letos ponovili gobarjenje. Nedelja sredi oktobra je bila lepa in sončna, klima pa je bila ustrezna tudi za rast gob. To se je videlo po tem, kaj so nabiralc prinesli iz gozda. Gobe je označil, razporedil in predstavil obiskovalcem

Foto: A. Grudnik

Tudi to leto je bila Kulturnica povabljena na Šmihelov sejem v Šoštanj. Tone je predstavil čevljarsko obrt, Pavel je pletel košare, Stane je razstavil kaktuse, ženske pa so prodajale domače pecivo.

Kožuhanje koruze

To je tradicionalno kmečko opravilo, ki so ga včasih opravljali skoraj pri vsaki hiši, kjer so imeli domače živali in kakšno njivo koruze. Da malce obudimo tradicijo, smo pri

Foto: A. Grudnik

Vinska trgatev v Miklavžu pri Ormožu

Manjša skupina članov Kulturnice se je na povabilo Milana in Anice Jevšnik udeležila vinske trgatev v njunem vinogradu v Miklavžu pri Ormožu. Sončna oktobrska nedelja jim je omogočila lepo trgatev, na kateri so bili prisotni tudi domačini, ki živijo v bližini njunega vikenda. ↓

determinator gliv iz Gobarskega društva Marauh iz Velenja Jožef Lekše. Po končanem ogledu gob je g. Lekše iz množice užitnih in neužitnih gob nabral užitne, predsednik Kulturnice pa jih je spekel na žaru. Do danes se še nihče ni pritožil, da so bile slabo izbrane ali slabo pečene.

Šmihelov sejem v Šoštanju

Kulturnici letos organizirali kožuhanje pod kozolcem. Poleg tega pa so člani Kulturnice pred kozolcem naredili jesensko dekoracijo s slamnatim možem in ženo.

A. Grudnik

Foto: A. Grudnik. Foto: A. Grudnik

Novosti v knjižnici Šoštanj

piše: Maja Rezman Huremović

Evo, pa je (spet) »konec« leta. In?

Novo leto je na vidiku in z njim nove zmage, juhej.

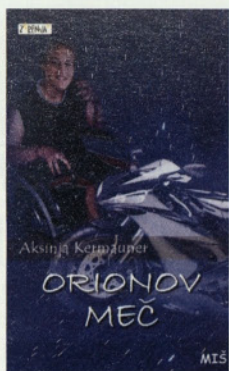
V knjižnici imajo kupček novih knjig in slikanic, nekaj vam jih bom predstavila.

Za otroke in mladostnike:
Recikliranje

Preprosti izdelki v 5. korakih, avtorica **Llimos Anna**.

Vse izdelke v tej knjigi lahko izdelate v petih korakih. S preprostimi tehnikami in vsakdanjimi materiali lahko ustvarite presenetljive stvari. Izkoristi različne odpadne materiale, ki jih najdeš doma. Izdelaj si lahko denarnico, v kateri hraniš prihranke, poskočno lutko ali vrtavko ter številne druge zanimive izdelke. Knjiga je primerna za otroke, starejše od petih let. // Tehniška založba Slovenije.

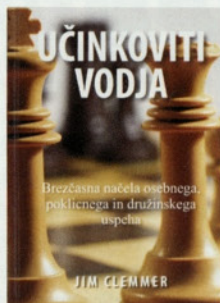

Za mlade: **Orionov meč**, pisateljice **Aksinje Kermauner**.

Roman se začne z dramatičnim vrtincem Nikovih blodenj med nesrečnim padcem z motorjem in trudom zdravnikov za njegovo življenje. Pri

okrevanju mu vliva pogum ljubezen do Anine, skoraj slepega dekleta, ki ga celi ponovno osvojiti. Vendar je ljubosumje do novih dogodkov v Anininem življenju včasih močnejše od želje po ljubezni. Ko se zdi, da je priložnost za ponovno zблиžanje že skoraj zapravljen, se skozi težavno okrevanje, najstniške peripetije, iskanje mesta v družbi in preizkušanje mej tako Nik kot Anina dokopljeta do dragocenih izkušenj. Spoznanje, da človek zmore in vidi toliko, kot je sam pripravljen, vodi s hormoni prežeta najstnika na poti k odraslosti.

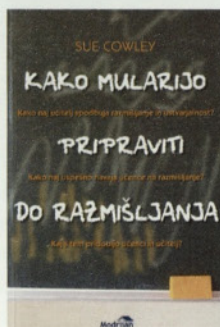
Orionov meč je nadaljevanje romana Berenikini kodri, vendar ga je moč brati tudi kot samostojno celoto. Roman Berenikini kodri je bil leta 2007 uvrščen med Bele vrane, zbirko izjemnih knjig z vsega sveta Internationale Jugendbibliothek v Muenchnu, nominiran pa je bil tudi za nagrado Društva slovenskih pisateljev desetnica 2008. // Založba Miš.

Za odrasle: **Učinkoviti vodja: Brezčasna načela osebnega, poklicnega in družinskega uspeha**. Avtor: **Jim Clemmer**.

Sprememb, ki se pojavljajo v našem življenju, si ne moremo vedno izbirati sami. Lahko pa se za vselej odločimo, kako se bomo nanje odzivali. Če smo predani osebni rasti in razvoju, bomo številne spremembe sprejeli odprtih rok in v njih našli kaj pozitivnega, na kar se bomo tudi popolnoma osredotočili. Avtor poudari sedem točk, ki so ključ do bogatega in polnega življenja. Odgovornost za odločitve, pristnost, strast in predanost, duhovnost in življenjsko poslanstvo, rast in razvoj, motivacija in energičnost ter osredotočenost in način razmišljanja.

Jim Clemmer je vodilni mislec s področja osebne rasti in vodenja. Kot avtor mednarodnih uspešnic na predavanjih in delavnicah svoje zamisli posreduje direktorjem vodilnih svetovnih korporacij. // Založba Tuma.

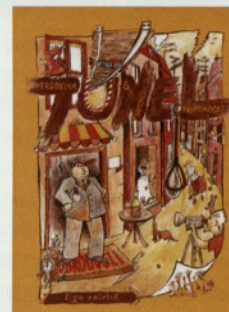

Kako mularijo pripraviti do razmišljanja? To se sprašuje **Sue Cowley** in nam obenem pomaga do odgovorov. Sposobnost jasnega, logičnega, kritičnega in tudi ustvarjalnega razmišljanja je temelj uspešnega

življenja. Navajanje učencev na razmišljanje je zato pomemben cilj izobraževanja. Avtorica uspešnice *Kako krotiti mularijo* v knjigi opisuje metode in dejavnosti ter dodaja nazorne primere, s katerimi lahko učitelji spodbujajo razmišljanje učencev. V knjigi boste našli veliko informacij, zamisli in pristopov, ki vam bodo pomagali razviti večino razmišljanja pri učencih. Tako kot v drugih knjigah, želi avtorica tudi tukaj ponuditi različne strategije za razvijanje teh veščin, take, ki jih v resnici lahko uporabite neposredno v razredu.

Knjiga je namenjena predvsem učiteljem, vendar menim da bi jo v roke lahko prijeli tudi starši, saj je napisana zanimivo in resnično ponuja veliko idej. // Založba Modrijan.

Pa še en roman za praznične dni (malo črnega humorja...)

Tunel: trgovina s samomorilskimi pripomočki. Avtor **Valentič Žiga**.

To je senzitiven nadrealističen roman s humornim podtonom. Zgodbe se odvija v Stari Ljubljani, kjer nekdanji tržni

inšpektor in njegova žena odpreta nenavadno trgovino, ki je Slovincem pisana na kožo. Obisk je dober in prodaja cveti, toda...

Likovni ustvarjalec Vid Sark je knjigo obogatil z igrivimi ilustracijami, dinamični dialogi romana pa razkrivajo ambicijo, da bi Tunel nekoč rad ugledal tudi temo kinodvoran. Pesnik, pisatelj, prevajalec Žiga Valentič je na slovensko kulturno prizorišče stopil s prevodi klasičnih mističnih poetičnih del, kot so poezija Dželaludina Rumija, kratke zgodbe Khalila Gibrana, teksti Lao Ceja, verzi Kabirja ter modrost Upaniśad. Napisal je roman *Srce kamna* in *Iskalec izvorov* ter številne publicistične članke s področja kulture ter okoljevarstva... // Založba Ozara.

Pa še tole knjigo si lahko sposodite v knjižnici: **60 let košarke v Šaleški dolini**. Avtorja sta **Bojan Rotovnik** in **Damijan Kljajič**.

Monografija je izjemen pregled šestdesetih let

dejavnosti in razvoja košarke v naših krajih in je vredna da jo primete v roke...

Za letos je to vse. Kot ste opazili, sem se izognila prazničnim temam, to pa zato, ker je »džinglbelsov« in podobnih decembrskih napevov in knjig in nasvetov za bleščanje že tako ali tako povsod polno...

Pa lepo in toplo se oblecite in naj bo vsak dan praznik...

piše: Ajda Prislan

Kulturni natroski s Koroške

ČEZ URŠLJO GORO

V galeriji Mohorjan na Prevaljah je bila na ogled razstava slik VALENTINA OMANA iz Avstrije z naslovom ECCE HOMO – MAN AND WOMAN. To so njegova najnovejša dela, ki so bila prvič razstavljena prav na Prevaljah, nato oktobra še na Dunaju. Razstavo je v sklopu leta, posvečenega mednarodnim kulturnim dialogom, pripravilo Kulturno društvo Mohorjan Prevalje. Valentin Oman, ovenčan s številnimi nagradami slovenskih in avstrijskih oblasti in umetniških krogov, živi in ustvarja na avstrijskem Koroškem in na Dunaju. Njegov sklop slik, poimenovan Ecce homo, izraža temo »človek«, »bitje človeka«, slike so večplastne tako fizično kot vsebinsko. Podnaslov Man and woman je zadnji cikel tega sklopa. »Bitje, sobitje, mož in žena, to je zdaj moj glavni cikel in na ta način se spet vračam k črno-beli barvi, ker se bolj počutim kot grafik in ne kot slikar,« je povedal Valentin Oman. V slikah Ecce homo ima željo pokazati človeško minljivost. »Velike so 2 m x 40 cm, tako da je vsaka slika že tako kot ena oseba, kot ena figura. In to človeško minljivost, nenatančnost skušam v svojih slikah pokazati,« zaključuje Oman.

Člani Kulturnega društva Mohorjan Prevalje z gosti in s prijatelji so odpotovali tudi v Vatikan, kajti tam je v eni od znamenitih cerkva nastopila skupina petdesetih glasbenikov in pevcev. To je bilo že petnajsto Mohorjanovo romanje. Lani so bili v Lourdu v Franciji, kraju, ki je znan po eni največjih Marijinih božjih poti. Letos pa so se štiri dni mudili v Rimu in Vatikanu, kamor jih je, da priredijo koncert, povabil slovenski veleposlanik v Vatikanu dr. Ivan Rebernik, sicer doma s Prevalj. V organizaciji Kulturnega društva Mohorjan je bil tudi glasbeni dogodek meseca na Prevaljah, opereta v treh dejanjih Radovana Gobca Planinska roža. »Starejši se verjetno spomnijo te operete, ki je polnila dvorane širom po Sloveniji predvsem v obdobju pred štiridesetimi, petdesetimi leti. Sedaj doživlja ponovno oživljanje v slovenskem glasbenem prostoru,« je povedal predsednik KD Mohorjan Jožko Kert. Opereto izvaja Gledališče Toneta Čufarja Jesenice, v predstavi sodeluje okrog 60 nastopajočih.

Naslednji glasbeni dogodek, ki so ga v oktobru priredili Mohorjani, je bil avtorski večer domačina, skladatelja Maksa Strmcnika ob njegovi 60. obletnici rojstva. Maks Strmcnik je najbolj redni gost Mohorjanovih koncertnih sezon. Je profesor

na Akademiji za glasbo na oddelku za cerkveno glasbo. Za tokratni koncert na Prevaljah je iz svojega bogatega skladateljskega opusa izbral odlomke iz simfonične, komorne, zborovske in solistične glasbe.

Zadnji oktobrski glasbeni dogodek v organizaciji KD Mohorjan Prevalje je bil na zadnji oktobrski dan in ob 500. obletnici rojstva Primoža Trubarja. To je bila prireditev, poimenovana A inu o ali Začetek in konec – Alfa in omega. Iz zamejske Koroške je prišel župnik z Roža Janko Krištof, ki je prebiral svetopisemska besedila in obujal spomine na pomembno delo Primoža Trubarja, vmes ga je z Bachovimi fugami in preludiji na orglah spremljal Andrej Fajnik.

V galeriji Mohorjan na Prevaljah so med tem odprli fotografsko razstavo velikih fotografij TOMA JESENIČNIKA iz Slovenj Gradca SLOVENIJA V PRESEŽNIKI. Za njim sta se z glinastimi izdelki predstavili lončarki Saša Djura Jelenko in Darja Črešnar.

V sklopu prireditev Ravenski dnevi 2008 je nastopila zanimiva avstrijska skupina GLOBAL KRYNER, katera zase pravi, da je poskus, ki je prerasel v pravilo. Njihov glasbeni seznam so poleg avtorskih pesmi dopolnjevale še priredbe svetovno znanih uspešnic v global kryner slogu in navdušeno je bilo staro in mlado, saj so jih kar dvakrat priklicali nazaj na oder. Za konec so odigrali še Avsenikovo zimzeleno Slovenija, od kod lepote tvoje, pri kateri se jim je na odru pridružil Damjan Zih, in poželi skorajda oglušujoč aplavz. Zadnja zgoščenka skupine Global Kryner ima naslov Weg. Vsak od šestih glasbenikov skupine ima različne korenine. Kitarist prihaja iz jazza, pevkva prihaja iz soul glasbe, klarinetist Kristof, s katerim sem se pogovarjala, je študiral politične vede in igral kabare, humoristično in folk glas-

bo. Rogist je igral cerkvene orgle. A vsi poznajo tudi slovensko narodnozabavno glasbo. Želeli pa so narediti nekaj novega. Kristof pripoveduje, da ima rad kubanske jazz glasbenike, ko igrajo salso: »Igrajo jazz, igrajo salso, pa klasično glasbo, ni jim mar. V Avstriji je tako, če igraš narodno glasbo – ni v redu, če igraš klasiko ali jazz, pa je dobro. Zato smo mi to preprosto združili – to tako imenovano slabo in dobro glasbo. In lahko vidite rezultat – narodnozabavni zven se zelo dobro sliši. Mladina je to sprejela.

Pred tremi leti smo začeli s svojimi skladbami, ker smo bili povabljeni na tekmovanje za Evrovizijo. Prva pesem, ki smo jo naredili, je bila angleško-španska. Zmagali smo na avstrijskem izboru in šli v Kijev, kjer pa nismo zmagali. Torej vseeno. Tretja zgoščenka, ki smo jo izdali lani, je mešanica tradicionalnega global kryner stila, mešanica narodnozabavne glasbe s pop hiti in našimi lastnimi skladbami. Ta čas smo peli v nemškem jeziku. Prejšnji teden pa smo igrali v Sloveniji, v Begunjah. Igrali smo dve ali tri pesmi z našim besedilom in bilo je odlično. Počutil sem se, kot bi igrali v Vatikanu ali v Meki. Ker ta glasba od tam prihaja in samo en papež je, to je Slavko Avsenik. Glasba Slavka Avsenika je čudovita, temelji na tem, čemur rečem »global kryner«. Ta alpski oberkrajner (narodnozabavni) sekstet je prvi, eden od šestih najstarejših skupin in resnično cenimo njihovo delo. Menim, da morajo tudi mlajše generacije narediti nekaj novega, kot je to storil Slavko Avsenik. On ne igra tega, kar sta igrala njegov oče in ded, Vilko in drugi, ampak je naredil novo glasbo. Menim, da je to zelo pomembno sporočilo, ne samo igrati njihovo glasbo, ampak igrati bolje. Eno od sporočil je: narodnozabavna skupina Avsenik dela svojo lastno glasbo in to poskušamo narediti tudi mi.«

Pred Begunjami je skupina Global Kryner nastopila v Veliki Britaniji. Tudi tam je bil Kristof zelo razburjen, kajti za Angleže je to eksotika: »Ne vedo, da je takšna glasba doma v Sloveniji, Nemčiji, Avstriji. Samo poslušajo jo in – veste – Angleži in Nemci – Angleži imajo še nekaj problemov z nemško govorečo kulturo. Zato sem bil živčen, toda bili so srečni, plesali so, poznali so pesmi, hkrati pa je bil to za njih tudi nov stil glasbe.«

V nekaj tednih bodo izdali zgoščenko, na kateri igrajo skladbe s koncertov. To je tisto, kar pravijo,

da res znajo. »Mnogi nam rečejo, da imajo radi naš CD, ampak da v živo igramo mnogo bolje. In to je res. Ko igraš v studiu, narediš vse perfektno, čisto, toda to je sterilno. Živa glasba pa je započana, polna energije, ker komuniciraš,« razlaga Kristof. Na Ravnah so igrali svoj »best of« izbor, najboljše, kot so pesmi Something stupid, Like a virgine, Lady Marmelade, pa tudi težjo glasbo. Radi zabavajo ljudi, toda želijo, da ni ves večer samo zabava. Tudi načrtov imajo mnogo. »Kot pove naše ime Global Kryner, lahko igramo kitajsko glasbo in povabimo kitajske umetnike ali umetnike s celega sveta. To torej ni konec, to je začetek!« zaključuje Kristof.

Za skupino Global Kryner je na Ravnah nastopila črnjanska pevka Klara, nato še ansambel Tapravih šest. Ob njihovi glasbi so prišli na svoj račun vsi, ki ljubijo narodnozabavno glasbo, ob kateri je moč zaplesati. In očitno je bilo kar precej takšnih, saj so se vrteli še pozno v noč.

Izšla je prva knjiga MIRA PETKA iz Mežiške UPANJE V DOLINI SMRTI. V zajetnem delu knjige se ukvarja z ekološko problematiko Koroške, predvsem Mežiške doline. Spremno besedo za knjigo, ki je izšla pri mariborski Založbi Pivec, je napisala Večerova urednica Darka Zvonar Predan, ilustriral jo je karikaturist istega časnika Ciril Horjak.

V knjigi so zbrani Petkovi prispevki, ki so bili v zadnjih štirih letih objavljeni v različnih časopisih in revijah, od časnika Večer do tednika Demokracija. V prvem sklopu knjige se Petek ukvarja s Koroško ter z Mežiško dolino, v drugem s Sovo in slovenskimi tajnimi službami, v tretji pa z mediji in novinarji, ki so v veliki meri zaznamovali čas Janševe vlade. Novinarstvo naj bi ga danes zanimalo še bolj kot včasih, le da najbrž v drugačnih okvirih.

»Ko so ljudje spoznali, da v Črni, Žerjavu in Mežici živijo v nezdravem okolju, je industrijski lobi velikokrat ponujal grobo alternativo: ali delo ali čisto okolje. Dejansko te dileme ni in je ne sme biti: ljudje imajo pravico do dela v čistem okolju,« razpreda Miro Petek. Piše tudi o tem: »Ekologija in ekološka zavest na globalni ravni prihajata v prvi plan. To je tudi del milenijskih

ciljev (Millennium Development Goals) in temu se ni moglo izogniti niti slovensko predsedovanje Evropski uniji. Preobrat v miselnosti in dejanjih je nujen, če hočemo ohraniti ta planet tudi za zanamce ... Slovenija je spoznala ta okoljski izziv in vlada (vlada s premierom Janezom Janšo, op. P.) vgrajuje elemente za izboljšanje okolja na različnih ravneh. Cilji večinoma segajo v prihodnost, vendar se je vlada v ciljih za boljšo prihodnost odločila sanirati tudi klavno preteklost. Za Zgornjo Mežiško dolino je sprejela program sanacije težkih kovin v zemlji, ki ni le načelne narave, temveč ima tudi svojo finančno podlago. Ta vlada je bila prva, ki se je po skoraj petih stoletjih rudarjenja zavedela odgovornosti države do ljudi, ki živijo v tem okolju. Sanirati klavno dediščino preteklosti, da bi ljudem zagotovili lepšo in prijaznejšo prihodnost. Različni lastniki so skozi stoletja izčrpavali naravne danosti in molzli podjetja, posneli so smetano in na koncu opravili še tranzicijsko

privatizacijo ter skoncentrirali uspešen preostanek rudniških podjetij v rokah peščice. Prejšnje vladajoče elite so tej privatizaciji dale legitimnost, okoljska bremena pa so prepustili času ... Sam sem za leto 2008 z amandmajem ob podpori poslancev dosegel povečanje sredstev s 626 tisoč na milijon evrov, prav tako še dodaten milijon evrov za leto 2009. Svinec je glede na uporabo peto kovina na svetu, njegove škodljive posledice na okolje in zdravje ljudi pa so že dolgo znane. V Zgornji Mežiški dolini je svinec v zemlji, prahu in tudi rastlinah ter predstavlja največje tveganje za otroke kot najbolj občutljivo populacijo. Predvsem svinec je od težkih kovin tisti, ki negativno vpliva na živčevje in možgane. Onesnaženje je zaradi primarne predelave svinčeve rude resda manjše, kot je bilo pred pol stoletja ali prej, vendar je še vedno nad državnim povprečjem. Za otroke je značilen večji vnos svinca kot za odrasle,

absorpcija svinca iz prebavnega trakta je pri odraslih okoli 10 odstotkov, pri otrocih pa kar 50 odstotkov. Zato je pozornost tej populaciji toliko pomembnejša ... V žerjavski topilnici primarnega svinca sicer ne predelujejo več, vendar poteka pridobivanje svinca iz sekundarnih surovin, to je iz odpadnih akumulatorjev, ki jih v topilnico v Žerjavu vozijo predvsem iz tujine. Rudnik svinca in cinka je država sicer že zaprla, na večstoletno rudarjenje pa ne spominja le turistični rudnik in muzej, temveč tudi posledice v okolju in ljudeh. Tega se ni mogoče znebiti čez noč, ljudje se morajo navaditi živeti s svincom in spremeniti ustaljene navade, na drugi strani pa s pomočjo države izvesti tudi nekatere sanacijske ukrepe. Svetovne izkušnje s sanacijo okolja s težkimi kovinami so znane. V Zgornji Mežiški dolini obstajata ukrepa delno očiščenje okolja in preprečevanje širjenja svinca v okolje. Kontaminirano zemljo ob vrtcih in šolah je treba zamenjati s čisto zemljo. Letos se začne tudi čiščenje podstrešij, na katerih se je desetletja usedal in nabiral svinčev prah, ljudje se bodo ozaveščali, opravljal se bo monitoring prašnih delcev v zraku, tal in vode. Poleg ekološkega je potreben še zdravstveni monitoring, za katerega je v tej vsoti odmerjenih več kot milijon evrov. Na območju Mežice, Črne in Žerjava bodo poskušali zagotoviti lokacije s kakovostno in čisto zemljo in ljudem omogočiti ukvarjanje z vrtnarstvom in varno vrtnarjenje.«

Miro Petek je bil rojen v Črni na Koroškem. Leta 1984 je diplomiral iz novinarstva na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani in se zaposlil pri dnevniku Večer kot dopisnik s Koroške (tudi kot urednik sobotne priloge). V novinarski karieri je prejel dve nagradi: leta 2000 nagrado Društva novinarjev Slovenije za izstopajoče novinarsko delo, leta 2001 pa še Jurčičevo nagrado, ki jo podelujeta Nova revija in Društvo slovenskih pisateljev za izjemne novinarske dosežke. Z zahodnim novinarstvom se je srečal leta 2002 v Veliki Britaniji pri časopisu Guardian. Posvečal se je raziskovalnemu novinarstvu ter veliko pisal o nepravilnostih v času tranzicije in privatizacije. Leta 2004 je bil na listi SDS izvoljen za poslanca, kar je tudi še danes.

Znamo komunicirati

piše: Milojka Komprej

Človeštvo temelji na vzajemnosti in odvisnosti odnosov. Človek je socialno bitje, ki rabi okolje, v katerem se samouresničuje. V članku bom predstavila komunikacijo, medsebojne odnose v zasebnem in poslovnem svetu in ravni sprejemanja in oddajanja informacij. Predstavila bom človeka kot posameznika, ki vstopa v odnos, v katerega vnaša svoje navade in v katerem mora kot izoblikovana osebnost v svoje dobro in dobro svojega okolja slediti skupnim ciljem. S tem sprejema odgovornost zase in za ostale.

Razvoj komunikacije

O medsebojnih odnosih lahko govorimo na več ravneh, tako na ravni zavednega in nezavednega, iz katerega prihajajo naši nagoni, prirojene ali pridobljene navade, instinktivne poteze in tisto, kar smo uspeli pridobiti, se naučiti in uporabiti z vodenim načinom. Pri medsebojnih odnosih seveda ne gre brez komunikacije, ki se ravno tako pojavlja v več oblikah. Komuniciramo od rojstva dalje. Z jokom, z gibi in z odzivanjem na okolje. Naša prva komunikacija prihaja iz nagona po preživetju, po hrani, po zadovoljevanju primarnih potreb. Glede na odzive okolja rastejo tudi naše izkušnje. Pozitivne in negativne. Če se okolje prijazno odzove, nas ob joku tolaži, ob lakoti nahrani in ob žeji poteši, se počutimo razumljene. To pa je tudi bistvo komunikacije, kajti komunikacija ni zgolj skupek besed in gibov, temveč razumljenje in sodelovanje. Ker je komunikacija vezana na poslušanje, je še toliko bolj pomembno, kako smo znali od vsega začetka sprejeti odzive okolja na naše primarne zahteve. Tako imenovani sistem submodalnosti je z odraščanjem še izrazitejši. Z jokom jasno izražena zahteva je ponavadi rodila ob različnih situacijah različne rezultate, zato smo lahko zelo zgodaj ugotovili, kdaj so naše zahteve sprejete z razumevanjem, kdaj pa z grajo. Koliko je bilo naše okolje zdravo, toliko smo se lahko iz tega naučili uspešno sporazumevati. Vzorci iz otroštva vplivajo na naše kasnejše medsebojne odnose, zato ni odveč poudariti, da je kasnejši osebnostni razvoj toliko težji, kolikor je bilo v otroštvu posamezniku danih napačnih vzorcev, vrednot ali slabe samopodobe. Z razvojem osebnosti se napačni vzorci velikokrat celo potencirajo, namesto da bi

z zaznavanjem okolja, sprejemanjem drugačnih vzorov in idej, primerjavo dobrega s slabim, posameznik začel razmišljati o svojem notranjem vzgibu, ki ga vodi stran od dobre komunikacije.

Načini komuniciranja

Komunikacija je lahko dobra ali slaba. Kot je navedeno v priročniku S komunikacijo do ciljev, je komunikacija nekakšna interakcija med oddajnikom in sprejemnikom (Erčulj, Vodopivec 1999). Ko govorimo od oddajanju in sprejemanju sporočil, si lahko predstavljamo dva subjekta, ki si izmenjavata informacije. Izmenjava informacij lahko poteka na osebni ravni, preko telefoniranja ali pisnega sporočanja. Ob navedenih možnostih se nam sproži miselni proces v smeri, kako in s čim doseči dobro oz. boljšo komunikacijo. Če bi se pogovarjali o komunikaciji med člani družine, bi zagotovo prisegali na osebno komunikacijo, ravno tako bi se ob različnih odsotnostih brez pomisleka zatekli k telefoniranju in pisnemu sporočanju. Enake metode bi nedvomno uporabili za svoje prijatelje in ostale, ki so nam blizu in za katere imamo občutek, da jih bolje poznamo. Osebna komunikacija je bolj čustvena, je takojšnja, oddana in sprejeta verbalno in neverbalno. Pri telefoniranju smo omejeni zaradi vizualne odsotnosti, kjer nam pri sporočanju in povratni informaciji manjkajo gibi telesa, mimika obraza ali določene kretnje, ki potrjujejo informacijo ali jo odklanjajo. Pri telefoniranju se včasih izgubi jasnost vsebine ali informacija ni pravilno sprejeta. Velikokrat na to vpliva trenutno razpoloženje ali okolje, v katerem se sogovornika nahajata. Pisno sporočanje je v prednosti zaradi pisno potrjene in neizbrisne informacije, pozna pa je povratna informacija ali pa je ni. Manjka tudi čustveni odziv.

Prej omenjeno besedno in nebesedno sporočanje je posebej zanimivo s stališča osebnega komuniciranja. Znana so območja človekovega osebnega prostora, ki jih delimo na intimni pas, ki zajema prostor 15 do 46 cm okoli posameznika, osebni pas, ki je v razdalji od 46 do 120 cm, socialni pas v razdalji 120 do 360 cm in nadalje javni pas. (Erčulj 1999.) Zakaj razmaki? Zato, ker je predvsem intimni pas za posameznika zelo pomemben in tudi zelo občutljiv. Intimni pas nekateri občutijo še posebej močno, namenjen je predvsem ljudem, ki so nam blizu in katere brez občutka negotovosti, strahu, odklonilnosti ali

nelagodja spustimo vanj. Pri poslovnih odnosih prihaja do vstopanja v osebni in socialni pas in tudi to področje je od posameznika do posameznika zelo različno. Pri beh ne pride do izraza samo verbalna komunikacija, temveč tudi neverbalna, mimika obraza, gibi telesa, pri katerih se hitro izoblikuje stališče sprejetja ali zavrnitve. Kako je s komuniciranjem in medsebojnimi odnosi v poslovnem svetu, bomo v nadaljevanju še govorili. Na ravni osebnih, intimnih odnosov pa je zanimivo in nezanemarljivo razmišljanje, pravzaprav veda o oddajanju in sprejemanju, ne samo na ravni komunikacije, temveč človeka kot celostnega stvarjenja. V odlomku o popolnem odnosu v knjigi Mojstrstvo ljubezni pravi avtor: »Odnos med dvema človekoma je umetnost. Sanje, ki jih ustvarjata dva, je težje obvladovati kakor sanje enega. Da bi bila lahko oba srečna, morate poskrbeti, da je z vašo polovico vse v najlepšem redu. Odgovorni ste za svojo polovico in če si jo boste pošteno ogledali, boste nedvomno odkrili, da je na njej kar nekaj navlake. In vaša navlaka je pač vaša. V red jo morate spraviti vi, ne pa vaš partner.« (Rutz 2002, 85.)

Je učenost Toltekov zelo daleč od navad 21. stoletja? So spoznanja stara več kot tisoč let zastarana in neuporabna? Jih lahko prenesemo na medsebojne odnose v svoj čas? V svojo družino? Ali pa v delovno okolje, kjer se gibljemo v svojem vsakdanu? Je odgovornost, da je vaš partner srečen, kaj drugačna od odgovornosti za vzdrževanje dobrih medsebojnih odnosov v organizaciji v dobro njene uspešnosti? Odgovor je: ne! Človek, ki se ne zaveda skupne odgovornosti do sebe in okolja, ne more uspešno graditi medsebojnih odnosov in sodelovati v kolektivnem uspehu.

Komunikacija v delovnem okolju

V svojem delovnem okolju preživi povprečen posameznik polovico svojega življenja, kajti delovno okolje ni samo čas, prebit v neki stavbi ali v imenu službe, temveč je delovno okolje kolektivna zavest, ki vlada v človeku tudi izven delovnega časa in ga zavezuje, da o svojem delu premišljuje tudi izven njega oziroma se tudi v zasebnem življenju obnaša v skladu s pravili okolja, v katerem dela oziroma ga zastopa tudi izven njega. Ne poznam namreč človeka, ki se ne bi navzel navad, ki vladajo znotraj delovnega okolja, ali ki jih narekuje njegovo delo (bančnik, politik, usnar, vodovodar, profesor). Ne poznam človeka, ki bi povsem izklopil svoj poklic in bil izven svojega dela zgolj moški ali ženska. Ravno tako pa teče proces v obratni smeri. Svoje osebne navade in razvade prenaša posameznik v svoje delovno okolje. V njega vnaša tudi uspehe in neuspehe, ki jih je doživel na osebnem področju, ali težave ali srečo. Obstaja verjetnost, da se nekaterim posreči popolnoma ločiti delo od osebnega življenja, vendar je to tudi zaradi trendov sodobnega sveta

čedalje manj mogoče. Kako torej delovati na ravni organizacije v dobro njene uspešnosti?

Zavedanje, da za uspešno organizacijo niso dovolj samo delovna sredstva in predmeti dela, temveč je za dobro in uspešno produkcijo potreben človek in njegovo delo. S stališča ekonomije so zadeve precej jasno opredeljene, gledano širše pa so predvsem ljudje med seboj tako različni in je njihovo delo tako raznoliko, da ne moremo zagotavljati, da je dovolj samo človek in njegovo delo. Za uspešno organizacijo je pomemben zdrav človek. Zdrav predvsem z vidika stopnje osebnostnega razvoja in sposobnosti komuniciranja in gradnje kolektivne zavesti, ki se iz induktivnega prenaša na deduktivno.

Za uspešnost organizacije poskrbi v temelju tudi delovna zakonodaja. V članku Prožno delovno razmerje – pravni temelji in ravnanje s človeškimi viri avtorica navaja: »Z določanjem pravic zaposlenih, načinov plačila za delo, možnosti prožnega zaposlovanja, postopkom odpuščenja delavcev, načinov varstva in zdravja pri delu, urejanja odnosa med sindikati in delodajalcem, neposredno in posredno vpliva na aktivnosti ravnanja s človeškimi viri.« (Franca 2007).

Predstavljamo si delo v organizaciji z več zaposlenimi, kjer je komunikacija pomanjkljiva, informacije prepuščene naključju oziroma je nedefinirana ali teče navzdol – navzgor ali je vodoravna. Predstavljamo si anarhijo, ki bi nastala, če bi vsak posameznik navodila sprejemal in oddajal po svoji presoji. So vodeni sestanki potrebni? Poslovni razgovori brez ciljnosti smiselni in na mestu? Letni razgovori med vodji in delavci brez potrebe zapravljen čas? Zagotovo ne! Ob vstopanju v poslovni proces naletimo na različne ljudi, ki so v neki skupini nujno potrebno vodeni v skupne cilje. Dobra komunikacija je nedvomno vir vsakega uspeha, običajno pa tudi vzrok za neuspeh. Uspešna notranja komunikacija povzroči homogenost organizacije, kar pomeni, da bodo zaposleni nastopali složno tudi v najtežjih trenutkih (Komunike 2007). V medsebojni komunikaciji namreč nastopi odgovornost za jasnost informacije, za razumevanje konteksta, za uresničevanje vlog in zadovoljevanje osebnih potreb (Zabukovec 2007). Nepravilna komunikacija iz katerega koli vidika vodi do konfliktov – medsebojna nasprotovanja različnih potreb, interesov, občutkov in dejanj, ki pa niso nujno slabi. Slabo je, če pride ob tem do nepravilnega reševanja, drugače pa so lahko konflikti produktivni. Pri produktivnih se lahko celo ob konstruktivnem reševanju situacija v organizaciji izboljša, ob ustreznem komuniciranju, predvsem sposobnosti poslušanja argumentov, se lahko stanje izkristalizira. Če ob tem določeni zapustijo delovno okolje, ker ne znajo sprejeti skupnega cilja, ni to nič slabega. Predvsem je pomembno, da člani organizacije ne vsrkajo kolektivnega negativnega stanja,

temveč se disociirajo. Pri tem so pomembna tako imenovana notranja stanja ali notranji viri moči, s katerimi poiščemo občutke, ki bi jih radi doživeli. Če smo v organizaciji že poznali ta občutek, potem ga ne bo težko obnoviti oziroma delovati v tej smeri. Potrebno je znati ločevati problem od ljudi. Bodimo trdi s problemom in mehki z ljudmi (Zidar 2004). Problemov ne rešujemo z napadanjem ljudi, temveč skupaj z ljudmi napadimo problem. To je zelo pomembno spoznanje, kadar pride v organizaciji do slabega stanja. Takrat je še kako pomembna dobra komunikacija in dobri medsebojni odnosi, ki so grajeni na temeljih skupnega cilja.

Dobro vodenje – dobra komunikacija?

Cilji morajo biti jasni in transparentni. To je zagotovo naloga vodje organizacije ali pooblaščenca, katerega naloga je, da do situacije, kjer bi bilo vprašanje uspešnosti dela zaradi slabih medsebojnih odnosov, sploh ne bi smelo priti. Če pride, je pod velikim vprašanjem tudi njegova sposobnost vodenja. Žal je v veliko primerih ravno slabo vodenje vzrok za slabe odnose. Ljudje se na različne stvari različno odzovejo. Splošno znano je, da se slabo odzivajo na neprijetne pripombe in zbadljivke, besedni napad, na opravljanje dela, ki ne spada k njihovim nalogam, na javno izrečeno kritiko in na prisiljenost komuniciranja z ljudmi, ki so prepričani, da vse vedo in obvladajo (Zidar 2004). Težko sprejmejo tudi pomanjkljivo komunikacijo, komunikacijo z osebami, ki obljubijo, pa obljub ne držijo, zavračajo delo, zamujajo na delo ipd. V organizaciji, kjer se pojavijo takšne težave, je nujno poiskati ustrezno rešitev, kajti pod vprašanjem je ne samo uspešnost organizacije, temveč njen obstoj. Ob takih situacijah je potreben korenit poseg v strukturo, med kader ali si pridobiti dodatna znanja na področju dobrih medsebojnih odnosov. Spet smo pri posamezniku, pri njegovi pripravljenosti, »da osreči partnerja«, koliko je sposoben sprejeti pozitivne sugestije. Ali pa v splošnem sprejeti pragmatične odločitve z ustrezno motivacijo v skupno dobro. Posameznik mora biti pripravljen sprejeti odgovornost za lastna dejanja, na ustrezen način povedati, kaj ga moti, biti pripravljen v skupno dobro zamenjati motivacijske smeri ali pa druge navezati na pravilnost svojih odločitev in jih prepričati v skupno idejo. Pri tem gotovo naleti na problem, pri katerem je zaznati obrambno vedenje, užaljenost, nepriljubljenost odpreti se in velikokrat tudi nezmožnost pogajanja. Kar pomeni, da soudeleženi ne priznavajo različnost mnenj ali pa ne znajo izraziti svojega menja pri prepoznavanju problema.

Kolektivna odgovornost

Vsenašteto je del našega vsakdanjika, del vstopanja in delovanja v delovnem procesu. Posameznik

mora biti za svoje delo motiviran. Motivacija je za ljudi različna, zato je potrebno že ob sprejemu presoditi človeka, s kakšnimi motivi vstopa v delovni proces oziroma ali ustreza filozofiji organizacije in organizacijski kulturi. Vrednote posameznika naj bi bile približno podobne vrednotam, ki vladajo v organizaciji, motivacija pa podkrepljena s stimulacijo. V samem delovnem procesu se pripadnost posameznika krepi in veča z ustreznimi nagradami, za katere je potrebno presoditi, kaj komu pomenijo. Izobraževanje, denarne nagrade, dodatni prosti dnevi, pohvale včasih bistveno vplivajo na zavzetost pri delu in na medsebojne odnose, saj med zaposlenimi ni nepotrebne slabe volje zaradi privilegiranih. Vodje morajo dihati s skupnim ciljem organizacije in ljudi, zaposleni pa morajo biti pripravljeni sprejemati navodila in različnost posameznikov v skupini. Spoštovanje do sočloveka je vodilo k strpnim odnosom, kjer se lahko vsak posameznik uresničuje na njemu ustrezen način. Če je človek notranje samozavesten, izpolnjen in gradi na osebnostnem razvoju, bo svoje samouresničevanje brez težav prenesel na delovno okolje, v katerem bo našel dodatne pogoje za svojo rast. Ob tem bo brez težav gojil dobre odnose, saj se ne bo čutil ogroženega, temveč mu bo delovno okolje nudilo ustrezno mero pomoči. In ni odveč, če se vrnemo k tolteškim mojstrom ljubezni, kjer avtor navaja: »Če boste s svojim partnerjem ravnali spoštljivo in mu izkazovali ljubezen, kdo mislite, da bo imel največ od tega. Nihče drug kakor vi sami. Zato pozdravite svojo polovico in srečni boste. Če boste pozdravili ta del sebe, boste pripravljeni na odnos, ki mu ne bosta vladala strah in potreba. Toda pomnite, pozdravite lahko samo svojo polovico.« (Rutz 1999, 88–89.) Prevedeno v poslovni jezik: vse se začne pri posamezniku, pri vsakem posebej, ki bo znal pravilno graditi svoj lastni jaz in z njim delovati v skupnosti.

LITERATURA:

- Erčulj, Justina, Vodopivec Irena. 1999. *S komunikacijo do ciljev*. Maribor: Univerzitetna knjižnica.
- Franca, Valentina. 2007. *Prožno delovno razmerje – pravni temelji in ravnanje s človeškimi viri*. Podjetje in delo 33 (2) :399–419.
- Gale Zidar, Tatjana. 2004. *Medosebno komuniciranje na delovnem mestu*. Ljubljana: GV Izobraževanje.
- Ruiz, Miguel. 2002. *Mojstrstvo ljubezni*. Ljubljana, Gnostica.

DRUGI VIRI:

Komunike. 2007. *Izobraževanje, komunikacija in medsebojno razumevanje*. Članek je dobljen 8. maja 2008 na http://www.komunikweb.net/products/komunikacija_komuniciranje.htm Zabukovec, Vlasta. 2007. *Uspešna komunikacija*. Funkcije medosebne komunikacije Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta. Članek je dobljen 9. maja 2008 na <http://www.Uni-lj.si>.

Bonton uporabe e-pošte

piše: Mateja Jevšnik

Že na začetku razvoja interneta in e-pošte so nastala določena pravila lepega vedenja, bonton e-sporazumevanja, imenovan tudi omrežni bonton oziroma »netiketa« (netiquette). Osnove bontona v e-dopisovanju oziroma e-pošti so izjemno pomembne v poslovnem svetu, saj nas lahko neprimeren način e-sporazumevanja privede tudi v neprijetne položaje z resnimi posledicami. Zato se od uporabnikov e-pošte zahtevajo in pričakujejo nekatera pravila e-vedenja.

Bodite konservativni pri tem, kar pošiljate, in liberalni pri tem, kar prejimate!

Tako kot v običajnem okolju pri vsakodnevem komuniciranju z ljudmi je poleg pravnih zakonov, ki predpisujejo, kaj je dovoljeno in kaj ne, tudi na internetu treba upoštevati določena pravila vedenja in nenapisane norme, če želimo, da bo komunikacija z drugimi uporabniki potekala normalno in na spodobni poslovni ravni. Poleg očitne uporabe uporabnika je skrajna posledica nespoštovanja in neupoštevanja teh pravil tudi ukinitve uporabe spletnih storitev. Tudi če se vam zdi, da znate pravilno uporabljati e-pošto, nikakor ne bo odveč, če boste prebrali članek v celoti, saj vas lahko spomni na nekatere pomembne stvari iz internetnega bontona, na katere ste mogoče s preveč rutinirano uporabo e-pošte preprosto že pozabili. Ne glede na to, ali pošiljate e-poročilo prijatelju ali poslovnemu partnerju, je dobro upoštevati nekaj nenapisanih pravil, ki se nanašajo na njeno uporabo.

Oblikovanje sporočil

Čeprav je pisno komuniciranje po elektronski pošti zelo podobno običajni poslovni »papirni« komunikaciji, pa moramo biti zaradi posebnosti elektronskega komuniciranja pozorni na samo obliko elektronskih sporočil. Izogibajte se uporabi ozadij, neberljivih pisav, animacij, slik, različnih slogov ipd. Ne samo da je lahko berljivost »bogato okrašenega« sporočila zmanjšana, temveč ima lahko sporočilo zaradi različnega delovanja poštnih

klientov tudi popolnoma drugačen videz, kot ste ga ustvarili. Verjetno si ne želite, da bi prejemniki dobili vtis vaše neprofesionalnosti in popolnega pomanjkanja smisla za estetiko. Uporaba različnih barv in velikosti pisav ni prepovedana, je pa vsekakor priporočljiva prava mera različnih naborov, da ne bo sporočilo na koncu videti kot novoletna jelka.

Odgovarjanje na sporočilo

V odgovorih na elektronska pisma zmeraj uporabljajmo možnost vključevanja sporočila ali dela sporočila v odgovor. V svojem odgovoru ponovimo del, na katerega se nanaša odgovor, kar je najpogostejše razvidno iz znaka > na začetku (ta znak e-poštni program pri vključitvi sporočila v odgovor doda samodejno). Če je pošiljatelj v svojem sporočilu, denimo, napisal: »Kdaj se dobiva na večerji?« na to odgovorimo s ponovitvijo stavka ali dela stavka in našim odgovorom: >»Kdaj se dobiva na večerji?« – Predlagam, da danes zvečer.

Ločevanje formalnega od neformalnega

Pri e-sporazumevanju je temeljna težava ta, da lahko pričakovana formalna poslovna komunikacija postane neformalna zaradi posebnosti oblike e-pisem. To je lahko neprijetno, še zlasti na začetku e-komuniciranja, zato se izogibajmo začetka dopisov z besedami Dragi, Pozdravljeni ipd.

Raven spletnega komuniciranja se odraža na ugledu podjetja

»V podjetju, ki da nekaj nase ter se zaveda pomena spodobnega zunanega in notranjega komuniciranja, ima spletni bonton vsekakor

velik pomen. Neko raven komuniciranja je treba imeti tako s partnerji in strankami kot s sodelavci v podjetju. Zavedati se je treba, da se raven komuniciranja odraža tudi na ugledu podjetja v javnosti. Kar zadeva sam spletni bonton, lahko podjetje postavi smernice in 'pravila igre' z internim pravilnikom o uporabi e-pošte in interneta, v katerem med drugim opredeli, kaj se po e-pošti sme pošiljati in česa ne, katere spletne storitve je prepovedano uporabljati (npr. servise za izmenjavo datotek, IRC, chat aplikacije), koliko se službeni naslov lahko uporablja v zasebne namene ipd. Predvsem pa je dobro, da so zaposleni seznanjeni s tem, kako uporabljati računalnik, da pri brskanju po spletnih straneh ali pri uporabi e-pošte ne bo prišlo do okužbe računalnika, kraje identitete ali vdora v računalnik in kraje pomembnih podatkov,« je za Moje delo povedal mag. Radoš Skrt, predsednik društva za razvoj e-poslovanja in marketinga Nasvet.

Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri

Osnovno pravilo spletnega bontona pri e-komunikaciji je, da, če je le mogoče, na prejeto e-pismo odgovorimo takoj. Če zaradi prezaposlenosti ne morete zgledno odgovoriti na e-pismo, je priporočljivo, da pošiljatelju e-pisma odgovorite na kratko, da ste njegovo e-pismo prejeli in mu boste kmalu odgovorili. Na e-pošto odgovorite takoj, ko utegnete.

Kratko in jedrnato

V skladu s spletnim bontonom velja načelo, da so e-pisma kratka in jedrnata, vrstice naj ne bodo daljše od 65 ali 70 znakov.

Omrežni bonton

Netiketa (angl. netiquette, net etiquette): pravila lepega vedenja na internetu, še posebno pri komuniciranju po e-pošti; sinonim omrežni bonton. Omrežni bonton (netiquette network etiquette) je zbirka pravil za vzdrževanje dobrega omrežnega okolja, tj. dobrega tehničnega okolja, v katerem vse deluje učinkovito, in urejenega socialnega okolja, v katerem lahko ljudje uspešno delajo. Da bi se lahko držali omrežnega bontona, morajo uporabniki imeti osnovno vedenje o vplivu, ki ga imajo njihove dejavnosti na druge uporabnike omrežja in omrežje samo, in seveda morajo biti obzirni pri uporabi omrežja. V tem razdelku bi vas rada opozorila na najboljčutljivejša področja in vam predlagala ustrezne napotke za lepo vedenje.

Slovenski poslovneži so o spletnem bontonu dobro izobraženi

Po mnenju mag. Skrta glavna komunikacija med podjetji že poteka prek e-pošte. »Ker so internetni uporabniki povprečno veliko bolj računalniško pismeni in ozaveščeni kot pred dvema ali tremi leti, se je tudi raven komunikacije občutno izboljšala. Redko kdo še kriči prek e-pošte (piše sporočila z velikimi črkami), v poštne nabiralnike prejmemo vedno manj pošte s kičastimi predlogami ali sporočili, ki so npr. napisana v treh različnih pisavah, z različno velikostjo črk in v vseh ostenkih mavrice. Seveda govorim malce karikirano, ampak zdi se, da je tisto začetno obdobje igranja in ustvarjalnosti pri oblikovanju e-sporočil mimo. Tudi sama naglica in tempo življenja nas silita v preprosto in učinkovito komuniciranje brez odvečnega balasta v obliki kičastih ustvarjalnih rešitev. Tudi pripenjanje velikih priponk (merjeno v megabajtih) danes zaradi širokopasovnih povezav skoraj nikomur več ne bo ohromilo prometa oziroma delovanja. Če smo morali še do pred letom dni paziti, da nismo komu poslali več kot pet megabajtov velike datoteke zaradi nevarnosti, da bi prejemniku za nekaj dolgih minut ohromilo delovanje interneta, tega danes zaradi širokopasovnih povezav ni več. Je pa kljub temu vladno, da se, če nismo prepričani, kakšna je naslovnikova spletna povezava, prepričamo, ali mu lahko pošljemo večjo datoteko,« še dodaja mag. Radoš Skrt.

Je naslov pravi?

Preden odpošljete e-pismo, preverite e-naslov, saj ima lahko sporočilo, poslano na napačni e-naslov, za pošiljatelja nepredvidljive posledice. Čeprav je tako sporočilo poslano po pomoti ali napaki, ga prejemniki sprejmejo kot neželeno e-pošto oziroma SPAM.

FileSPAM in verižna pošta

Nezaželeno e-pošto, znana kot SPAM, je v zadnjem času največja težava e-komunikacij. Taka e-pisma vedno izbrišite in jih nikoli ne pošiljajte nikomur, nikomur ne pošiljajte niti verižne pošte. Če dobivate veliko tovrstne e-pošte, obvestite o tem svojega spletnega ponudnika, tj. tistega, pri katerem imate sklenjeno pogodbo za uporabo interneta, oziroma informatika v podjetju.

Obzirno s prilogami

Čeprav so današnje povezave čedalje zmogljivejše, vse zmogljivejši pa so tudi modemi, je osnovno priporočilo, da e-pismu na lastno pest ne dodajamo prilog (attachments). Preden jih dodamo, prejemnika e-pisma vedno povprašajmo, ali je pripravljen sprejeti dolgo oziroma daljšo prilogo.

Poslovno e-komuniciranje

Pri poslovnem e-komuniciranju je še posebno pomembno, da v e-pismu uporabljamo elemente, ki jih sicer poznamo iz običajnih pisem. Torej je v e-sporočilu glava, ki je podobna glavi iz običajnega, tiskanega poslovnega dopisa, z osnovnimi podatki o podjetju ali pošiljatelju. Pri poslovnem e-komuniciranju je predvsem pomembno, da uporabljamo naslavljanje prejemnikov e-pošte kakor pri običajnih dopisih. Formalno naslavljanje, npr. z gospod, gospa oziroma Mr., Mrs., je priporočljivo, še posebno v mednarodni e-komunikaciji. Izbrati moramo najbolj formalno obliko naslavljanja, odvisno od posameznega primera.

Podpis

Na koncu e-pisma naj bo vedno podpis pošiljatelja e-pisma; vsebuje naj ime in priimek, e-naslov, naslov spletne strani, če jo imate, in v poslovnih pismih še položaj v podjetju, telefonske in faksne številke, na katerih je pošiljatelj dosegljiv.

Uporaba glav sporočila

Ob vse večjem številu e-sporočil je zelo priporočljivo, da vedno izpolnimo polje Zadeva (Subject). E-pošta brez opisa zadeve najpogosteje spominja na SPAM. Vsebina naj bo zelo kratka.

Pridobite si znanje o spletnem bontonu

Med največje pomanjkljivosti pri poznavanju spletnega bontona spadajo po mnenju mag. Skrta uporaba velikih črk pri pisanju sporočil, ustvarjalno izživiljanje pri oblikovanju sporočil, pošiljanje promocijskih sporočil na naslovnike, od katerih nismo pridobili dovoljenja za pošiljanje, nenaslavljanje in neuporaba kontaktnih podatkov na koncu sporočila v poslovnem komuniciranju itn. »Veliko koristnega si lahko o pravilih lepega vedenja preberemo prav na internetu, v strokovni literaturi ali pa obiščemo enega od seminarjev, ki obravnavajo to tematiko,« še svetuje mag. Skrt.

Viri in literatura:

- *Moj mikro, Ljubljana 2005.*
- *Poslovno komuniciranje: Evropske razsežnosti, Maribor 2004.*
- *Priročnik lepega vedenja, Ljubljana 2004.*

Velenje, november 2008

Vsem našim
obiskovalcem
in prijateljem želimo
**SREČNO NOVO LETO
2009**

in se obenem
zahvaljujemo
za vse lepe želje ter
voščila,
ki jih prejemamo.

ZAVOD ZA KULTURO ŠOŠTANJ

Kulturno – turistično društvo KULTURNICA GABERKE je v nedeljo, 23. 11. 2008 v dvorani Gasilskega doma Gaberke organizirala prireditev Veselo nedeljsko popoldne. V polno zasedeni dvorani so za veselo razpoloženje poskrbeli:

ansambel Jeruzalem, ansambel Čar, ansambel Mladi upi, ansambel Horuk, ljudske pevke Gaberški cvet, Šentviška slavčka, Oktet TEŠ, Kvintet Koledniki in Marjan Zgonc. Program pa je povezoval Dejan Spital.

A.Grudnik

Veselo nedeljsko popoldne

fotograf A.Grudnik

Želimo vam
lahkotno 2009!

V Raiffeisen Banki vam bomo
tudi v prihodnjem letu pomagali
do lahkotne uresničitve vseh
vaših želja!

 **Raiffeisen
BANK**
Moja banka

Raiffeisen Banka d.d., Slovenska ulica 17, 2000 Maribor

PV INVEST

Naložbe, urejanje okolja, geodetske storitve d.o.o.

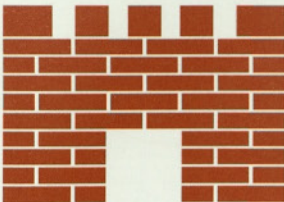
Koroška cesta 62b, 3320 Velenje, Tel.: 03/899 66 40

Fax: 03/899 66 35, E-mail: info@pvinvest.si

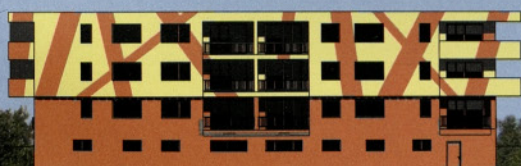
Naši programi:

- naložbe
- nepremičnine
- jamomerstvo in geodezija
- urejanje okolja in gradbeni inženiring

Želimo vam mirne
praznike in vse
dobro v letu, ki
prihaja.

 CIGRAD d.o.o.
Ravne 103c, 3325 Šoštanj
TELEFON: 03/ 898 48 40
TELEFAX: 03/ 898 48 54
<http://www.cigrad.com>

SREČNO 2009

**V Šoštanju gradimo
stanovanjski blok za VAS**

Novo leto naj po svoje
snežno pesmico zapoje,
veselo po deželi leta,
s trakci srečne dneve spleta.

Naj božič prinese mir in veselje.
Novo leto pa naj izpolni vse skrite
želje.

GLASBENA SOLA
Roberta Golčnik

www.robertgolcnik.com

Veseli božič in
srečno novo leto

2009 !

Naj žarijo lučke
naj ne ugasne njih si

Naj v njih sta nebo i
sanje ter sreča za vse ljudi.

Termoelektrarna Šoštanj

Velenje
Sp Do 35
LIST OBČINE
2008

352(497.4 šoštanj)

9004333,10

COBISS

Skupina **hse**

TERMoelektrarna ŠOŠTANJ

*Želimo vam mirne,
zadovoljstva polne in
vesele božične praznike,
ter srečno in zdravo novo leto.*

NIVIG

**NIZKE in VISOKE GRADNJE
TER USLUGE Z GRADBENO MEHANIZACIJO**

Josip Petrak, s.p.

Štandetova ulica 13, Velenje

Tel.: 03 / 891 10 03, fax: 03 / 891 10 04

GSM: 041 / 624 166, e-pošta: nivig@siol.net